

ನಿವೇದನಾ ಸಂಪದ-3

ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಪಠ್ಯ

ಬಿ.ಬಿ.ಎ/ ಬಿ.ಬಿ.ಎ. (ಎವಿಐಶನ್)

ಮೂರನೇ ಸೆಮಿಸ್ಟರ್ - ಎಸ್.ಇ.ಪಿ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ಎಚ್. ಶಶಿಕಲಾ

ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ಬಿ.ಎನ್. ಪೂರ್ಣಿಮಾ

ಡಾ. ಕೆ. ಅಶ್ವತ್ಥಮ್ಮ

ಡಾ. ಎ.ಸಿ. ಗೀತಾ

ಡಾ. ಎಚ್.ಟಿ. ರಂಗಸ್ವಾಮಿ

ಬೆಂಗಳೂರು
ನಗರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

BENGALURU
CITY UNIVERSITY

WRO ೨೬ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ
BENGALURU, KARNATAKA

ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಪದ - 3

ಬಿ.ಬಿ.ಎ./ ಬಿ.ಬಿ.ಎ.(ಏವಿಏಶನ್) ಮೂರನೇ ಸೆಮಿಸ್ಟರ್, ಕನ್ನಡ

ಭಾಷಾ ಪಠ್ಯ

ಎಸ್.ಇ.ಪಿ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ಎಚ್. ಶಶಿಕಲಾ

ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ಬಿ.ಎನ್. ಪೂರ್ಣಿಮಾ

ಡಾ. ಕೆ. ಅತ್ತಮ್ಮ

ಡಾ. ಎ.ಸಿ. ಗೀತಾ

ಡಾ. ಎಚ್.ಟಿ. ರಂಗಸ್ವಾಮಿ

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕಾಲೇಜು ಆವರಣ, ಬೆಂಗಳೂರು

KANNADA BHASHA PATHYA- NIRVAHANA SAMPADA 3:

A Prescribed Text Book for BBA Degree Course III Semester

Chief Editor : Dr. H.Shashikala, Professor of Kannada, Centre for
Kannada Studies, Bangalore University, Bangalore

Edited by : Dr. B.N. Poornima Dr. K. Ashvathamma
Dr. A.C. Geetha Dr. H.C. Rangaswamy

Published by: BANGALURU CITY UNIVERSITY, BENGALURU

Pp:14+88=102

First Publication: 2025

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು:

ಡಾ. ಎಚ್. ಶಶಿಕಲಾ

ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿ:

ಕನ್ನಡ ಸ್ನಾತಕ ಅಧ್ಯಯನ ಮಂಡಳಿ ಸದಸ್ಯರು

ಪ್ರಕಾಶಕರು:

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಕುಲಪತಿಗಳ ನುಡಿ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅತಿ ವೇಗವಾಗಿ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕವಾಗಿಯೂ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬೇರೂರಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತಿದೆ. ಹೊಸ ಹೊಸ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳ ತಾಣವಾಗುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವು ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ದಿನ ದಿನವೂ ಹುಟ್ಟಿ ಹಾಕುತ್ತಿದೆ. ಕನ್ನಡವು ತನ್ನ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವವನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಕಾಲದ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ವೃತ್ತಿರಂಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅದರ ಸ್ಥಾನ ದೃಢವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕವಾದ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಕನ್ನಡದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿಕೊಂಡ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಮನಗಂಡಿದೆ.

ಇದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಯುವಜನಾಂಗದ ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಪಠ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿ ಪೂರೈಸುವ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕಾಲದ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಭಾಷೆಯ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು, ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿಪರತೆಯನ್ನು ತರಬೇತಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ತನ್ನ ಮೂರನೇ ಸೆಮಿಸ್ಟರ್ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆಯ ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕೌಶಲ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸುವ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕನ್ನಡದ ಸುದೀರ್ಘ

ಪರಂಪರೆಯು ಸೃಜನಶೀಲ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಾ, ತಾವು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವ ವಿವಿಧ ಬಗೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಾ, ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತಾ, ವಿಷಯವನ್ನು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಸ್ವತಃ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅರಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಇಂತಹ ಬಗೆಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸ್ನಾತಕ ಅಧ್ಯಯನ ಮಂಡಳಿಯು ಮಾಡಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಂಡಳಿಯ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಡಾ. ಎಚ್. ಶಶಿಕಲಾ ಅವರಿಗೂ, ಬಿ.ಬಿ.ಎ. ಪದವಿ ಪಠ್ಯ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಡಾ. ಬಿ. ಎನ್. ಪೂರ್ಣಿಮಾ, ಡಾ. ಕೆ. ಅಶ್ವತ್ಥಮ್ಮ, ಡಾ. ಎ.ಸಿ. ಗೀತಾ, ಡಾ. ಎಚ್.ಟಿ. ರಂಗಸ್ವಾಮಿ ಅವರಿಗೂ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು.

ಭಾಷೆಯ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸು ದೊರಕಲಿ!

ಡಾ. ಕೆ.ಆರ್. ಜಲಜಾ

ಪ್ರಭಾರ ಕುಲಪತಿಗಳು

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರ ನುಡಿ

ಭಾಷೆಯು ಪೂರೈಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಅಗತ್ಯಗಳು ಸಂದರ್ಭದೊಡನೆ ಸಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆಯೂ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ನಗರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅವರ ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಯ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಅರಿತು ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಭಾಷಾ ಪಠ್ಯವನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯನ್ನು ಮನಗಂಡಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಗ್ರಹಿಸುವುದು ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವೋ, ಅದರಂತೆ ತಾವು ಗ್ರಹಿಸಿರುವುದನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾಡುವ ಕುಶಲತೆಯನ್ನೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಅನುಭವದಿಂದಲೇ ಕಲಿಯಬೇಕಾಗಿರುವ ತುರ್ತನ್ನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಅರಿತಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಕನ್ನಡ ಬೋಧನೆಯ ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿದೆ.

ಮೂರನೇ ಸೆಮಿಸ್ಟರ್ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೋಧನೆ ಹಾಗೂ ಕೌಶಲ್ಯದ ಬೋಧನೆ ಎಂದು ಎರಡು ಭಾಗ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾಗ-1 ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯ ಭಾಗ-2 ಎಂದು ವಿಭಾಗ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪರಂಪರೆಯ ಪಠ್ಯವನ್ನು ಅರಿತರೆ, ಕೌಶಲ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವ, ಬರೆಯುವ, ಇತರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ತಮ್ಮ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದೊಂದಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಇಂದು ಭಾಷಾ ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿನ ವಿಷಯವನ್ನು, ಅದರ ವಸ್ತುವಿಗಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಲುತಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಲೇಖಕಿ/ಕವಿ/ಸಾಹಿತಿಯ ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮತ್ತು ಒಬ್ಬರಿಗಿಂತ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕ್ರಮವನ್ನೂ ಅರಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಪರಂಪರೆ ಇರುವುದರಿಂದ, ಪರಂಪರೆಯ ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ತದನಂತರ ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿನ ಸೃಜನಶೀಲ ಅಂಶವನ್ನು ಗಮನಿಸಲು ಅವಕಾಶವಾಗುವಂತೆ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರತಿ ಪದವಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಓದುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ವಿಜ್ಞಾನ, ಕಲೆ, ವಾಣಿಜ್ಯ, ನಿರ್ವಹಣಾ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಉಡುಪು ವಿನ್ಯಾಸ- ಇಂತಹ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಚಿಂತಿಸಿ ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುವ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅರಿಯಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾಗ-1ರಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸಾಹಿತಿಗಳು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ವಿಭಿನ್ನ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದಲ್ಲವೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾಗ-1 ರಲ್ಲಿನ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಸ್ವರೂಪ.

ಇನ್ನು ಕೌಶಲ್ಯ ಭಾಗ-2ನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ: ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮಗೆ ಒದಗಿಸಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಆಲೋಚಿಸಿ ನಂತರ ಅದನ್ನು ಮಂಡನೆ ಮಾಡುವ, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸುವ ವಾಕ್ಯಗಳ ಬಗೆಗಳು, ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಶಬ್ದಗಳು, ಬಳಸುವ ಪದಪುಂಜಗಳು, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಒಂದು ಶೈಲಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ತಮಗೆ ನೀಡಿರುವ

ವಿಷಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಬರೆಯುವ ವಿಚಾರಕ್ಕೂ ಹೌದು; ಮಾತನಾಡುವಿಕೆಗೂ ಹೌದು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ವಿಷಯವನ್ನು ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಹೇಳುವ ಅಥವಾ ವಿಸ್ತರಿಸುವ, ಕೇಳುಗರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವಂತೆ ವಿಷಯ ಮಂಡಿಸುವ, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಭಿನ್ನ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೇ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. (ಕೌಶಲ್ಯ ಭಾಗ-2 ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.) ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ಮಹತ್ವದ ಅಂಶ. ಆಲಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆ ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವೋ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನು ಕಲಿಯುವುದೂ ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯ.

ಕೇವಲ ಬರೆಯುವುದು ಮಾತನಾಡುವುದು ಮಾತ್ರವೇ ಕೌಶಲ್ಯವಲ್ಲ, ಚಟುವಟಿಕೆಯೂ ಒಂದು ಕೌಶಲ್ಯವೇ! ಇಂದಿನ ಡಿಜಿಟಲ್ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ನೂರಾರು ದಾರಿಗಳಿವೆ. ವಿಷಯವನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ Power point presentation ಮೂಲಕ ತರುವುದಾಗಲಿ, ಚಿತ್ರದ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಾಗಲಿ, ಫೋಟೋಗ್ರಫಿಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾ ನೆರಳು ಬೆಳಕುಗಳಲ್ಲಿ, ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುವುದೂ ಒಂದು ಕಲೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಂದೇ ಬಾರಿ ಕಲಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುತ್ತಾ ಕಲಿಯುವುದರಿಂದ ಇದೊಂದು ಕೌಶಲ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹದ್ದನ್ನು ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕಲಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿರುವ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಗುಂಪನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ, ಅವರೊಳಗೇ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸಿ ತಮ್ಮ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಲಿಯುವುದೂ ಕೌಶಲ್ಯದ ಭಾಗವೇ ಆಗಿದೆ.

ಪದವಿ ತರಗತಿಯ ಮೂರು ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೇ ಸೆಮಿಸ್ಟರಿಗೆ, ಐಚ್ಛಿಕ ಕನ್ನಡದ ಮೂರು ಸೆಮಿಸ್ಟರ್ ನಿಂದ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಉಳಿದ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನನಗೆ ವಹಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನಿಕಟಪೂರ್ವ ಕುಲಪತಿಗಳಾದ ಪ್ರೊ.ಲಿಂಗರಾಜ ಗಾಂಧಿಯವರಿಗೂ, ಮತ್ತು ಇಂದಿನ ಪ್ರಭಾರ ಕುಲಪತಿಗಳಾದ ಡಾ. ಕೆ.ಆರ್. ಜಲಜಾ ಅವರಿಗೂ ವಂದನೆಗಳು.

ಪ್ರಭಾರ ಕುಲಸಚಿವರಾದ ಪ್ರೊ. ಬಿ. ರಮೇಶ್ ಅವರು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ನೆರವು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ; ಅವರ ನೆರವಿಗೆ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳು. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯವರು ನಿರಂತರವೂ ಸಹಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಆಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ನಮ್ಮ ಸ್ನಾತಕ ಅಧ್ಯಯನ ಮಂಡಳಿಯ ಸರ್ವ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ, ಇಂತಹ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಬಹಳ ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ರೂಪಿಸಿದ ಬಿ.ಬಿ.ಎ. ಪದವಿ ಪಠ್ಯದ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಡಾ. ಬಿ.ಎನ್. ಪೂರ್ಣಿಮಾ, ಡಾ. ಕೆ. ಅಶ್ವತ್ಥಮ್ಮ, ಡಾ. ಎ.ಸಿ. ಗೀತಾ, ಡಾ. ಎಚ್.ಟಿ. ರಂಗಸ್ವಾಮಿ ಅವರಿಗೂ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು.

ಡಾ. ಎಚ್. ಶಶಿಕಲಾ

ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಬೆಂಗಳೂರು

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕನ್ನಡ ಸ್ನಾತಕ ಅಧ್ಯಯನ ಮಂಡಳಿ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಡಾ. ಎಚ್. ಶಶಿಕಲಾ

ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ,

ಸದಸ್ಯರು

ಡಾ. ಎಸ್. ಮನೋನ್ಮನಿ

ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಬಿಷಪ್‌ಕಾಟನ್ ಮಹಿಳಾ ಕಾಲೇಜು,
ಮಿಷನ್‌ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಡಾ. ಸುವರ್ಣ ಸಂಗಣ್ಣ ಹುಡೇದ

ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು
ಹೆಚ್.ಕೆ.ಇ.ಎಸ್. ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್ ಕಾಲೇಜು
ಸದಾಶಿವನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಪ್ರೊ. ಬೊಮ್ಮೇಗೌಡ

ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು,
ವಿ.ವಿ.ಪುರಂ ಕಲಾ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಕಾಲೇಜು,
ವಿ.ವಿ.ಪುರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಡಾ. ಎಸ್.ಎಲ್. ಮಂಜುನಾಥ್

ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು,
ವಿಜಯಕಾಲೇಜು, ಜಯನಗರ ಬೆಂಗಳೂರು

ಡಾ. ಶೀಲವಂತ ಸಂಜೀವಕುಮಾರ್

ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ
ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ರೇಣುಕಾಚಾರ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಲಾ ಮತ್ತು
ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಡಾ. ಕೆ.ಸಿ. ಸುರೇಶ

ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು
ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ಎಸ್ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ
ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಡಾ. ಬಿ.ಎನ್. ಪೂರ್ಣಿಮಾ

ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಸಂತಜೋಸೆಫ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಡಾ. ಬೆಟ್ಟೇಗೌಡ

ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು,
ಕುವೆಂಪು ನಗರ, ಮೈಸೂರು.

ಡಾ. ಎನ್.ಆರ್. ಚಂದ್ರೇಗೌಡ

ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ
ವಿಭಾಗ, ಕ.ರಾ. ಮುಕ್ತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮೈಸೂರು

ಪರಿವಿಡಿ

ಭಾಗ 1 : ಸಾಹಿತ್ಯ

1	ಸುಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯ ಕಥೆ	- ಶಿವಕೋಟ್ಯಾಚಾರ್ಯ	02
2	ವಚನಗಳು	- ವಿವಿಧ ವಚನಕಾರರು	09
3	ದ್ಯೂತದ ಪ್ರಸಂಗ	- ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ	18
4	ಸಿಟಿ ಬಗೆಗಿನ ಸೈನಿಕರ ಹಾಡು	- ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ	25
5	ಮುಕ್ತ ವ್ಯಾಪಾರ, ಜಾಗತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸೈನಿಕ ಸಾಹಸಗಳು	- ನೋಮ್ ಚಾಮ್‌ಸ್ಕಿ. ಕನ್ನಡಾನುವಾದ: ಸಿ. ನಾಗಣ್ಣ	31
6	ಮೈಸೂರು ದೊರೆ ಕಥೆ	- ಜನಪದ ಲಾವಣಿ	45
7	ರೇಖೆಗಳ ವೈಖರಿ	- ಎಸ್. ದಿವಾಕರ	50
8	ಬೀಗ ಮತ್ತು ಬೀಗದ ಕೈ	- ಯಶವಂತ ಚಿತ್ತಾಲ	60

ಭಾಗ - 2 : ಕೌಶಲ್ಯ

1.	ಮಾತಿನ ಕೌಶಲ್ಯ	78
2.	ಬರೆಹದ ಕೌಶಲ್ಯ	81
3.	ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಧಾರಿತ ಕೌಶಲ್ಯ	85

ಭಾಗ 1 ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ ಸೂಚನೆ

1. ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾಗ-1 ರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 8 ಪಠ್ಯಗಳಿವೆ.
2. ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾಗ-1 ಒಟ್ಟು 50 ಅಂಕಗಳಿಗೆ ನಿಗದಿ ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.
3. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪಠ್ಯವನ್ನು ಆಯಾ ಪದವಿಯ ವಿಷಯದ ವಿಸ್ತಾರಗೊಂಡ/ವಿಭಿನ್ನ ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಬೋಧನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
4. ಕವಿ/ಲೇಖಕ/ಸಾಹಿತಿಯು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯಬೇಕು. ಒಬ್ಬ ಕವಿಯ/ಲೇಖಕಿಯರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿನ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸುವಂತೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಬೇಕು.
5. ಹೀಗೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಲೇಖಕರ ಭಾಷೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯು ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗುತ್ತಿರುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ಕಾವ್ಯತ್ವವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಆಗಬೇಕು.
6. ಇದರ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯವು ಶಬ್ದಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿನ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅರ್ಥದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ವಿಸ್ತಾರಿತವಾದ ಸಂವೇದನೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಆಗುತ್ತಾರೆ.
7. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅರಿತು, ಮುಂದೆ ಕೌಶಲ್ಯದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ತಾವೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಭಾಷೆ ಬಳಸುವುದನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಭಾಗ - 1 ಸಾಹಿತ್ಯ

1. ಸುಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯ ಕಥೆ (ವಡ್ಡಾರಾಧನೆ)

ಶಿವಕೋಟ್ಯಾಚಾರ್ಯ

ಆಶಯ:

“ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಪದಗಳಿಗಿಂತ ಜೋರಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತವೆ” - ಗಾದೆ ಮಾತು ಶಿವಕೋಟ್ಯಾಚಾರ್ಯನ ಗದ್ಯ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ದೊರೆಯ ಮಂತ್ರಿಯ ಮಕ್ಕಳ ಜೊತೆ ವರ್ತನೆ ಮಾಡಿದ ರೀತಿ, ದೊರೆಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ತಿಳಿಯಲು ಈ ಕಥೆಗಳು ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ. ವಿದ್ವಾಂಸನ ಮಕ್ಕಳಾದರೂ, ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗದೆ ಎಲ್ಲರಿಂದ ಅಪಮಾನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದಾಗ, ತಾಯಿ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸೋದರನ ಬಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದಾಗ, ಸೂರ್ಯಮಿತ್ರನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಕಾರ್ಯ ಚತುರತೆ, ಉಪಾಯ ಮೊದಲಾದ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾಪವೇ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಾಠದ ಆಶಯ.

ಅವಂತಿ ಸುಕುಮಾರ ಎಂತಲೂ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಸುಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ಅತ್ತಿಗೆಯಾಗಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣಿನರಿ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಮೂರುದಿವಸ ಇರುಳೂ ಹಗಲೂ ಕಚ್ಚಿ ತಿನ್ನುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಕಠಿಣವಾದ ನೋವಿನಿಂದ ಸತ್ತವನಾದರೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಅವನು ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನ ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನ ಸಮ್ಯಕ್ ಚಾರಿತ್ರ ಎಂಬ ರತ್ನತ್ರಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದನು. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ - ಈ ಜಂಬೂದ್ವೀಪದ ಭರತಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವತ್ಸೆ ಎಂಬ ನಾಡಿದ್ದಿತು. ಆ ನಾಡಿನ ಪಟ್ಟಣ ಕೌಸಂಬಿ. ಅದನ್ನು ಅತಿಬಲನೆಂಬ ಅರಸನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯ ಹೆಸರು ಮನೋಹರಿ. ಆಕೆ ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನೋಡಿದವರೆಲ್ಲರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಚೆಲುವೆಯಾಗಿದ್ದಳು. ಸತ್ಯ-ಶುಚಿತ್ವ-ಸದಾಚಾರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಳು, ಅತ್ಯಂತ ರೂಪ - ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದಲೂ ಸೌಭಾಗ್ಯ, ಕಾಂತಿ, ಹಾವ, ಭಾವ, ವಿಲಾಸ, ವಿಭ್ರಮಗಳನ್ನು ಉಳ್ಳವಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅಂತು ಅವರಿಬ್ಬರು ತಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯ ವಿಷಯದ ಸುಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಆ ಅರಸನ ಮಂತ್ರಿ ಸೋಮಶರ್ಮನು. ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ಕಾಶ್ಯಪಿಯೆಂಬವಳು. ಈ ಇಬ್ಬರಿಗೆ ಅಗ್ನಿಭೂತಿ ವಾಯುಭೂತಿ ಎಂಬಿಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು. ಇವರು ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ಮಾತನ್ನೇ ಕೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ವೇದ ಮುಂತಾದ ಯಾವ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಓದಲಿಲ್ಲ. ತಂದೆ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಸಂಪತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ವೆಚ್ಚಮಾಡುತ್ತ ಬೇಟೆ, ಜೂಜು, ಮಾಂಸಸೇವನೆ,

ಮದ್ಯಪಾನ, ವೇಶ್ಯಾಗಮನ, ಕಳ್ಳತನ, ದುರ್ವಾಕ್ಯ - ಎಂಬ ಏಳು ಬಗೆಯ ಕೆಟ್ಟ ಚಟಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಹಲವು ಕಾಲ ಕಳೆಯಿತು.

ತಂದೆ ಸೋಮಶರ್ಮನು ತೀರಿಹೋದನು. ಅತಿಬಳ ಮಹಾರಾಜನು ಸೋಮಶರ್ಮನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದನು; ಇದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿದು, ಒಡನೆ ದೂತರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಬರಿಸಿದನು. ಅವರಿಗೆ ಪೂರ್ಣಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿ, ಬಟ್ಟೆಯುಡಿಸಿ, ತಕ್ಕ ಭೂಷಣಗಳನ್ನು ಕೊಡಿಸಿ, ಊಟಮಾಡಿಸಿದನು, ತಾಂಬೂಲ ಕೊಟ್ಟು 'ನೀವು ದುಃಖ ಪಡದಿರಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರ ವ್ಯಸನವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ನಂತರ ರಾಜನು ಪುನಃ ದೂತರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಬರಮಾಡಿದನು. "ನೀವು ಯಾವ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲೀರಿ?" ಎಂದು ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಅವರು ತಲೆಬಗ್ಗಿಸಿದರು ; ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ತುಂಬಿ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕಾಲ ಬೆರಳಿನಿಂದ ಗೀರತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲರೂ

ರಾಜನಿಗೆ ಹೀಗೆಂದರು "ಇವರು ತಿಳಿಗೇಡಿಗಳು. ವಿದ್ಯೆಗಳೇನನ್ನೂ ತಿಳಿಯರು. ಸಪ್ತವ್ಯಸನಗಳ ಬಾಧೆಗೆ ಒಳಗಾದವರು" ಆಗ ರಾಜನು ಅವರನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಡಿಸಿಬಿಟ್ಟನು. ಅವರ ದಾಯಾದಿಯಾಗಿದ್ದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದವನಾದ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಮಂತ್ರಿ ಪದವಿಯನ್ನೂ ಜೀವಿಕೆಯನ್ನೂ ಗೌರವವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟನು. ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಅಗ್ನಿಭೂತಿ ವಾಯುಭೂತಿ ಇಬ್ಬರೂ ಕೇಳಿ ವ್ಯಸನಪಟ್ಟರು. ಅವರು ವೈರಾಗ್ಯದಿಂದ ಹರಕು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನುಟ್ಟು, ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಿಕೊಂಡಾದರೂ ಇನ್ನಾದರೂ ಓದೋಣ ಎಂದುಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ತಾಯಿಗೆ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಆಗ ಕಾಶ್ಯಪಿ ಅವರೊಡನೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದಳು - "ಮಕ್ಕಳೇ, ಮಗಧೆ ಎಂಬ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ರಾಜಗೃಹ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣವಿದೆ. ಅದನ್ನು ಸುಬಲನೆಂಬ ರಾಜನು ಆಳುತ್ತಿರುವನು. ಅವರ ರಾಣಿ ಸುಪ್ರಭೆ. ಅವರಿಗೆ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿರುವ ಸೂರ್ಯಮಿತ್ರ ನನ್ನಣ್ಣ. ಅವನು ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನೂ ಬಲ್ಲವನು. ಆತನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಓದಿಸಿ ಯೋಗ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿ ತಿಳಿಸಿ ಪತ್ರ ಬರೆಯಿಸಿ ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ಹೋಗಿ ನಿಮ್ಮ ಮಾವನ ಬಳಿಯಿದ್ದು ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯಿರಿ". ಹೀಗೆಂದು ಆಕೆ ಪತ್ರ ಬರೆಸಿ ಕೊಟ್ಟಳು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ತಾಯಿಯನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡರು. ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಗೃಹಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಸೂರ್ಯಮಿತ್ರನ ಮನೆಗೆ ಹೋದರು. ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಪತ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಆಗ ಸೂರ್ಯಮಿತ್ರನು "ನೀವು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿರಿ? ಯಾರ ಪತ್ರವಿದು?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಇವರು "ನಾವು ಕೌಸಂಬಿಯಿಂದ ಬಂದೆವು. ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ತಂಗಿ ಕಾಶ್ಯಪಿ ಕಳುಹಿಸಿದಳು" ಎಂದರು.

ಸೂರ್ಯಮಿತ್ರನು ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಓದಿ ನೋಡಿದನು. ಸೋಮಶರ್ಮನು ತೀರಿಹೋದುದು, ಮಂತ್ರಿಪದವಿ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಆದುದು, ಮಕ್ಕಳು ಕೆಟ್ಟ ಚಟಗಳಿಗೆ ಬಲಿಬಿದ್ದು ಜೀವನೋಪಾಯವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡುದು, ಇವರನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರೂ ಬುದ್ಧಿವಂತರೂ ಯೋಗ್ಯರೂ ಆಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಕಾಶ್ಯಪಿ ಕಳುಹಿಸಿದುದು ಹೀಗೆ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಓದಿ ನೋಡಿದನು. ನಾನು ಇವರಿಗೆ ಸಲಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆನಾದರೆ ಇವರು ಹಿಂದಿನಂತೆ ಗರ್ವಿಷ್ಠರಾಗಿ ಹಾಳಾಗುವರು - ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿದನು. ಅಗ್ನಿಭೂತಿ ವಾಯುಭೂತಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಹೀಗೆಂದನು - “ನನಗೆ ಕಾಶ್ಯಪಿ ಎಂಬ ತಂಗಿಯಿಲ್ಲ. ಸೋಮಶರ್ಮ ಎಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಭಾವಮೈದುನನೂ ಇಲ್ಲ. ನನಗೆ ಸೂರ್ಯಮಿತ್ರನೆಂಬ ಹೆಸರಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಮಾವನಾಗಿರುವ ಸೂರ್ಯಮಿತ್ರ ನಾನಲ್ಲ”. ಮತ್ತೆ ಹೀಗೆಂದನು “ನೀವು ಯಾರ ಮಕ್ಕಳಾದರೇನು? ಯಾರಾದರೇನು? ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿವ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೀರಾದರೆ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ಭಿಕ್ಷಾಟನೆ ಮಾಡಿ ಹರಕುಬಟ್ಟೆಯುಟ್ಟು ಇರುಳೂ ಹಗಲೂ ಆಲಸ್ಯಗೊಳ್ಳದೆ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಕಲಿಯಲು ನೀವು ಸಾಧ್ಯತೆಯುಳ್ಳವರಾದರೆ ನಿಮಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸಬಹುದು”. ಆಗ ಅವರು “ಇನ್ನು ದಯೆಮಾಡಿ. ಅನುಗ್ರಹವಿದು” ಎಂದು ನುಡಿದು ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ವಂದಿಸಿದರು. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು.

ಒಳ್ಳೆಯ ದಿನ ವಿದ್ಯಾರಂಭಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ನಕ್ಷತ್ರದಂದು ತಮಗೆ ಅನುಕೂಲವೆನಿಸಿದಂದು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ವಂದಿಸಿ ಅವರು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಸೂರ್ಯಮಿತ್ರನು ಅವರನ್ನು ಇರುಳೂ ಹಗಲೂ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಓದಿಸಿದನು. ಏಳೆಂಟು ವರ್ಷಗಳೊಳಗೆ ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳನ್ನೂ ವೇದದ ಆರು ಅಂಗಗಳಾದ ಶಿಕ್ಷಾ, ಕಲ್ಪ, ವ್ಯಾಕರಣ, ನಿರುಕ್ತ, ಛಂದಸ್ಸು, ಜ್ಯೋತಿಷಗಳನ್ನೂ ಹದಿನೆಂಟು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಕಲಿಸಿದನು. ಮೀಮಾಂಸೆ, ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರ, ವ್ಯಾಕರಣ, ಪ್ರಮಾಣ, ಛಂದಸ್ಸು, ಅಲಂಕಾರ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಶಬ್ದಕೋಶ, ಕಾವ್ಯ ನಾಟಕಗಳು, ಕೌಟಿಲ್ಯನ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಾಮುದ್ರಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಶಾಲಿಹೋತ್ರ ಋಷಿಯ ಅಶ್ವಶಾಸ್ತ್ರ, ಪಾಳಕಾಪ್ಯ ಋಷಿ ಪ್ರಣೀತವಾದ ಗಜಶಾಸ್ತ್ರ, ಹಾನಿತ ಎಂಬ ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ, ಚರಕ ಅಶ್ವಿನೀ ಮತ ಎಂಬ ವೈದ್ಯಗ್ರಂಥಗಳು, ವಾಗ್ಭಟನ ಅಷ್ಟಾಂಗ ಹೃದಯ, ಸುಶ್ರುತಗ್ರಂಥ, ಬಿಡುಲವಣ ಅಥವಾ ಕೃಷ್ಣಲವಣದ ಪಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವೈದ್ಯ ಮುಂತಾದ ಮನುಷ್ಯ ವೈದ್ಯಗಳನ್ನೂ ಕಲಿಸಿದನು. ಜ್ಯೋತಿಷ, ಮಂತ್ರವಾದ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಲಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಯೋಗ್ಯರಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. “ತಮ್ಮ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನಾವು ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕಲಿತು ವಿದ್ವಾಂಸರಾದೆವು” ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. “ಇನ್ನು ನಾವು ನಮ್ಮ

ನಾಡಿಗೆ ತೆರಳುವೆವು" ಎಂದು ಗುರುಗಳಿಗೆರಗಿ, ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ವಂದಿಸಿ, ಹೋಗಲು ಹೊರಟರು. ಆಗ ಸೂರ್ಯಮಿತ್ರನು ಹೀಗೆಂದನು "ನೀವು ನನ್ನ ತಂಗಿಯ ಮಕ್ಕಳು. ನನಗೆ ಸೋದರ ಅಳಿಯಂದಿರಾಗಿರುವಿರಿ. ನಿಮಗೆ ನಾನು ಸಲುಗೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ನೀವು ಹಿಂದೆ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಕೊಟ್ಟ ಸಲುಗೆಯಿಂದ ಉನ್ನತ್ತರಾಗಿ ಕೆಟ್ಟುಹೋದಿರಿ. ಇಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಸೊಕ್ಕಿ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುವರೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಯೋಗ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದ ಕಾರಣದಿಂದ ಸಲುಗೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ನೀವು ಸಿಟ್ಟಾಗಬಾರದು. ನನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ"...

ಸೂರ್ಯಮಿತ್ರನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅವರಿಗೆ ವಸ್ತ್ರ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಬುತ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯನಾದ ಅಗ್ನಿಭೂತಿ ಎಂಬುವನು "ಮಾವನು ನಮಗೆ ಸಲುಗೆ ಕೊಡದೆ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಯೋಗ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು" ಎಂದು ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟನು. ಕಿರಿಯವನಾದ ವಾಯುಭೂತಿ ತಮಗೆ ಸೂರ್ಯಮಿತ್ರನು ಮಾಡಿದುದೆಲ್ಲವೂ ಅಪಕಾರವೆಂದೇ ಬಗೆದನು. "ನಾವು ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಿ ಅಲೆದಾಡಿ ತಂದ ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಲು ಎಣ್ಣೆಯನ್ನಾಗಲೀ ಉಪ್ಪನ್ನಾಗಲೀ ಮಜ್ಜಿಗೆಯನ್ನಾಗಲೀ ನಮ್ಮ ಮಾವ ನಮಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಕೊಡಲೂ ಇಲ್ಲ, ಕೊಡಿಸಲೂ ಇಲ್ಲ. ಕೆರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಲೆಗೆ ಹಚ್ಚಲು ಎಣ್ಣೆಯನ್ನಾದರೂ ಹೊಯಿಸಿದವನಲ್ಲ. ತಾನಾದರೋ ದಿವ್ಯವಾದ ಆಹಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಹಲವರು ನಂಟರನ್ನೂ ಆಳುಗಳನ್ನೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಉಣ್ಣುತ್ತಿದ್ದನು. ಹಬ್ಬದ ದಿವಸದಲ್ಲಾದರೂ 'ಇವರಿಗೆ ಊಟ ಹಾಕಿ' ಎಂದು ಎಂದಾದರೂ ಇವನು ಹೇಳಿದವನಲ್ಲ. ಇವನು ಪಂಚ ಮಹಾಪಾಪ ಮಾಡಿದವನು. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಏಳೆಂಟು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಶತ್ರುಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿದಂತೆ ದಂಡಿಸಿದ್ದಾನೆ" ಹೀಗೆ ವಾಯುಭೂತಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರೋಧಭಾವವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ವಂದಿಸಿ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಅಂತು ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಹೋಗಿ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೌಶಂಬಿಗೆ ಬಂದರು. ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೊಕ್ಕು ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಂಡು ವಂದಿಸಿದರು. ತಾವು ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿ ಬಂದುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಊಟಮಾಡಿ, ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಒಳ್ಳೆಯ ದಿನ ವಾರ ನಕ್ಷತ್ರ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಅತಿಬಲ ಮಹಾರಾಜನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಸ್ತುತಿ ರಚನೆ ಮಾಡಿದರು. ಅವನ್ನು ಕ್ರಿಯೆ ಕಾರಕಗಳ ಸಂಬಂಧಪೂರ್ವಕ ವ್ಯಾಕರಣಶುದ್ಧವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಾಡಿ, ತಮ್ಮ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು.

ಕರ್ತೃ: ಶಿವಕೋಟ್ಯಾಚಾರ್ಯ

ಪಂಪಯುಗದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಒಂದೇ ಒಂದು ಗದ್ಯ ಗ್ರಂಥವೆಂದರೆ "ವಡ್ಡಾರಾಧನೆ". ಇದನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು ಶಿವಕೋಟ್ಯಾಚಾರ್ಯ. ಇವರ ಕಾಲ ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ.೯೨೦ರ ಸನಿಹದಲ್ಲಿದೆ. ಶ್ರೇಷ್ಠ ಜೈನ ಕವಿಯಾದ ಶಿವಕೋಟ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ಹಳೆಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾದ ಗದ್ಯಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಈ ಕಥಾ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ೧೯ ಮಹಾತ್ಮರ ಜೀವನ ಕಥೆಗಳಿವೆ. ಕಥಾಕೋಶವೆಂದೇ ಈ ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾವ್ಯವು ೯ನೇ ಶತಮಾನದ ನಂತರದಲ್ಲಿಯೇ ರಚಿತವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ವಿಮರ್ಶಕರು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ.

ಹಿನ್ನೆಲೆ:

ವಡ್ಡಾರಾಧನೆ ಎಂದರೆ ವೃದ್ಧರ, ಜ್ಞಾನಿಗಳ, ಜೈನ ಯತಿಗಳ ಜೀವನ ಸಾಧನೆಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವ ಗೌರವವಾಗಿರುವುದು. ಈ ವಡ್ಡಾರಾಧನೆಯ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವ ತುಂಬಿದ ಶಿವಕೋಟ್ಯಾಚಾರ್ಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಿಂದ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನೀತಿ, ಚರಿತ್ರೆ, ಧರ್ಮ, ವ್ಯವಹಾರ ಹೀಗೆ ಹಲವು ವಿಷಯಗಳು ಈ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಈ ಕೃತಿ ಹಳೆಗನ್ನಡದ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಕೃತಿಯಾಗಿರುವುದು. ಇದು ಒಂದು ಅದ್ಭುತ ಗದ್ಯ ಕಾವ್ಯ.

ವಡ್ಡಾರಾಧನೆಯ ಅನುವಾದವನ್ನು ಕೇಶವಶರ್ಮ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಕಥೆಗಳಿಂದ ಈ ಭಾಗವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ:

ಸಪ್ತವ್ಯಸನ: ಸಪ್ತವ್ಯಸನ ಎಂಬ ಪದವು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಪದವು ಏಳು ವಿಧದ ವ್ಯಸನಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಜೀವಿಕೆ: ಜೀವಿಕೆ ಎಂಬ ಪದವು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಪದವು ಜೀವನ ಅಥವಾ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಾಮುದ್ರಿಕಾ ಶಾಸ್ತ್ರ: ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಪದವು ಸಮುದ್ರ ಮತ್ತು ಆಕಾಶದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ವಿಜ್ಞಾನ. ಇದು ಸಮುದ್ರದ ಗತಿಸ್ಥಿತಿ, ಆಕಾಶದ ಗತಿಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಅಶ್ವಶಾಸ್ತ್ರ, ಗಜಶಾಸ್ತ್ರ: ಅಶ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಎಂಬ ಪದವು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಪದವು ಕುದುರೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಪಾಲನೆಯ ಕುರಿತು ವಿವರಿಸುವ ಶಾಸ್ತ್ರ. ಕುದುರೆಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳು, ಅವುಗಳ ಪಾಲನೆ, ಅವುಗಳ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣದ ಕುರಿತು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

ಚರಕ: ಈತ ಒಬ್ಬ ಭಾರತೀಯ ವೈದ್ಯ ಮತ್ತು ಆಯುರ್ವೇದ ತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರು ಸುಮಾರು ೪೦೦ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಆಯುರ್ವೇದದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ “ಚರಕ ಸಂಹಿತೆ” ಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸುಶ್ರುತ: ಈತ ಒಬ್ಬ ಭಾರತೀಯ ವೈದ್ಯ ಮತ್ತು ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸಕರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರು ಸುಮಾರು ೬೦೦ ಇಸವಿ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿದ್ದರು. ಮತ್ತು ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಕುರಿತು ವಿವರಿಸುವ ‘ಸುಶ್ರುತ ಸಂಹಿತೆ’ ಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕೃಷ್ಣಲವಣ: ಇವರು ಒಬ್ಬ ಭಾರತೀಯ ವೈದ್ಯ ಮತ್ತು ಆಯುರ್ವೇದ ತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರು ಸುಮಾರು ೧೬ ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಆಯುರ್ವೇದದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ‘ಭಾವ ಪ್ರಕಾಶ’ ವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹಾನಿತ: ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಪದವು ಹಾನಿ ಅಥವಾ ನಷ್ಟವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ವ್ಯಕ್ತಿ, ಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಹಾನಿ ಮತ್ತು ನಷ್ಟವಾಗುವುದಾಗಿದೆ.

ವಾಗ್ಭಟ: ಒಬ್ಬ ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವೈದ್ಯ ಮತ್ತು ಆಯುರ್ವೇದ ತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರು ಸುಮಾರು ೬೦೦ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಆಯುರ್ವೇದದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ‘ಅಷ್ಟಾಂಗ ಹೃದಯ’ ವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಯುರ್ವೇದದ ಮೂಲ ಸೂತ್ರಗಳು, ರೋಗ ಲಕ್ಷಣಗಳು, ರೋಗ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಯ ಕುರಿತು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾಷಾ ಚಟುವಟಿಕೆ:

1. ಕಥೆಯ ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು.
2. ಬ್ಲಾಕ್‌ಬೋರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
(ಧೈರ್ಯ, ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ, ನಿಷ್ಠೆ, ಸ್ನೇಹ, ತ್ಯಾಗ).
3. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕಥೆಯಲ್ಲಿನ ಉಲ್ಲೇಖಗಳ ಮೂಲಕ ಈ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಯಾವ ದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಿ.
4. ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ನಿರೂಪಕನನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ.

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

- 1) ಅಗ್ನಿಮಿತ್ರ ಪಾತ್ರದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
- 2) ವಾಯುಭೂತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
- 3) ವಾಯುಭೂತಿ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಮಿತ್ರ ಪಾತ್ರಗಳ ತಾತ್ವಿಕ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿ.
- 4) ಸೂರ್ಯಮಿತ್ರ ತನ್ನ ತಂಗಿಯು ಕೊಟ್ಟ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸಿದನು? ಅದರ ಫಲವೇನು? ವಿವರಿಸಿ.
- 5) ನೀನು ಅಗ್ನಿಭೂತಿಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ನೀವು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ?
- 6) ವಾಯುಭೂತಿ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನೊಂದಿಗೆ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಇದ್ದನೇ? ಏಕೆ?
- 7) ಈ ಕಥೆಯಿಂದ ನೀವು ಯಾವ ನೀತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೀರಿ?

ಹೆಚ್ಚಿನ ಓದು:

- 1) ಸುಕುಮಾರನ ಪೂರ್ತಿ ಕಥೆಯನ್ನು ಓದಿ.
- 2) ದುರ್ಗಸಿಂಹನ ಪಂಚತಂತ್ರದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಓದಿ.

*****

ವಚನಗಳು

ಪ್ರವೇಶಿಕೆ :

12ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣ, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಮುಂತಾದ ವಚನಕಾರರು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ, ಸಮಾನತೆ, ಶ್ರಮದ ಮಹತ್ವ, ನೈತಿಕತೆ, ಮತ್ತು ಧರ್ಮಾಧಾರಿತ ಜೀವನದ ಕುರಿತು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ ತುಂಬಿದ ವಚನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಇದು "ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಬಂದ ನಿರ್ವಹಣಾ ತತ್ವಗಳು" ಎಂದು ಕರೆದರೆ ತಪ್ಪಾಗದು.

ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಮಾನವೀಯ ನೈತಿಕತೆ, ಸಮಾನತೆ, ಶ್ರಮದ ಗೌರವ ಎಂಬ ಅಂಶಗಳ ಮೂಲಕ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಆದರ್ಶವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ವಚನಗಳು ಒಂದು ನೈತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕೌಟುಂಬಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಬಲವಾದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತವೆ, ಅವು ಇಂದಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೂ ಮೌಲ್ಯಯುತವಾಗಿವೆ.

ಬಸವಣ್ಣ

ಅಳೆಯುತ್ತ ಅಳೆಯುತ್ತ ಬಳಲುವರಲ್ಲದೆ, ಕೊಳಗ ಬಳಲುವುದೆ?
 ನಡೆಯುತ್ತ ನಡೆಯುತ್ತ ಬಳಲುವರಲ್ಲದೆ, ಬಟ್ಟೆ ಬಳಲುವುದೆ?
 ಶ್ರವಣ ಮಾಡುತ್ತ ಮಾಡುತ್ತ ಬಳಲುವರಲ್ಲದೆ, ಕೋಲು ಬಳಲುವುದೆ?
 ನಿಜವನರಿಯದ ಭಕ್ತ ಬಳಲುವನಲ್ಲದೆ, ಲಿಂಗ ಬಳಲುವುದೆ?
 ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ, ಅರಸರಿಯದ ಬಿಟ್ಟಿಯೋ!

1

ಧರಣಿಯ ಮೇಲೊಂದು ಹಿರಿದಪ್ಪ ಅಂಗಡಿಯನಿಕ್ಕಿ
ಹರದಕುಳ್ಳಿದ್ ನಮ್ಮ ಮಹಾದೇವಸೆಟ್ಟಿ,
ಒಮ್ಮನವಾದಡೆ ಒಡನೆ ನುಡಿವನು;
ಇಮ್ಮನವಾದಡೆ ನುಡಿಯನು.
ಕಾಣಿಯ ಸೋಲ: ಅಡ್ಡಗಾಣಿಯಗೆಲ್ಲ!
ಜಾಣ ನೋಡವ್ವಾ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ!

2

ವ್ಯಾಧನೊಂದು ಮೊಲನ ತಂದಡೆ
ಸಲುವ ಹಾಗಕ್ಕೆ ಬಿಲಿವರಯ್ಯಾ.
ನೆಲನಾಳ್ವನ ಹೆಣನೆಂದರೆ
ಒಂದಡಕೆಗೆ ಕೊಂಬವರಿಲ್ಲ, ನೋಡಯ್ಯಾ!
ಮೊಲನಿಂದ ಕರಕಪ್ಪ ನರನ ಬಾಳುವೆ!
ಸಲೆನಂಬೋ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನ.

3

ಸುಂಕದ ಬಂಕಣ್ಣ

ಎಂಬತ್ತನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷಕೋಟಿ ಮಾರಿನಲ್ಲಿ
ಮಾರಿಸಿಕೊಂಡ ಶರೀರ ಇದ ತಂದವರಾರಣ್ಣಾ,
ಕಾಯಕ್ಕೆ ಜೀವ ಸುಂಕವ ಕೊಡದೆ,
ಕಾಯದೊಳಗಣ ಬಂದ ಭಾವಭ್ರಮೆ ಸುಂಕ,
ಈ ವಿಧದ ಚೀಟಿ, ಬಂಕೇಶ್ವರಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳರಣ್ಣಾ.

1

ಕಣ್ಣು ನೀರ ನುಂಗಿದಂತೆ ಬಣ್ಣ ಛಾಯವ ನುಂಗಿದಂತೆ,
ಉರಿ ಸಾರವಕೊಂಡಂತೆ, ನಿರುತ ನಿರ್ವಾಣವಾದಂತೆ,
ಸರಶಂಕೆಯ ಬಿಟ್ಟು ಶರಧಿಯ ಒಡಗೂಡಿದಂತೆ,
ತನುವಿನ ಸುಂಕವ ಮನೆದರಿಗೆಯ ಕರ್ತಂಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದೆ.
ಸಂದಿತ್ತು. ನೀವು ಕೊಟ್ಟ ಮಣಿಹವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನವೆ
ಬಯಲಾಯಿತ್ತು ಬಂಕೇಶ್ವರಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.

2

ವೇಷಲಾಂಛನದ ಚಿತ್ತವಾಸದ ಪಾಶವನೆತ್ತಿ
 ಈಶನರಿಯದ ಸೆಟ್ಟಿ ವಿಷಕ್ಕಾಗಿ ಕೈಯಾಂತು,
 ತನ್ನ ಬೆವಹಾರಕ್ಕೆ ನಷ್ಟಬಂದಿತ್ತು. ಬಂಕೇಶ್ವರಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಲಾಭವಾಯಿತ್ತು.
 ಸಾಕಾರವೆಂಬ ಸೆಟ್ಟಿಜೀವವೆಂಬ ಎತ್ತಿನ ಮೇಲೆ
 ಎತ್ತಿ ಹೊಡೆಯಲಾಗಿ, ಬಹುವಿಧ ಚರಿತ್ರದ ಭೇದ
 ಬೆವಹಾರದ ಒಡೆಯಂಗಿ ಕೊಡಿ.
 ಕರಣಂಗಳೆಂಬ ಸರಕ ಹೊತ್ತುಮಾರುವ
 ಸೆಟ್ಟಿಗಳೆಲ್ಲರೂ
 ಕೊಡಿ ಬಂಕೇಶ್ವರಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸುಂಕವ.

3

ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ

ಭವದ ಬಟ್ಟೆಯ ದೂರವನೇ ಹೇಳುವೆನಯ್ಯಾ?
 ಎಂಬತ್ತುನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಊರಲ್ಲಿ ಎಡೆಗೆಯ್ಯಬೇಕು
 ಒಂದೂರ ಭಾಷೆಯೊಂದೂರಲಿಲ್ಲ
 ಒಂದೂರಲಿ ಕೊಂಡಂಥಆಹಾರ, ಮತ್ತೊಂದೂರಲಿಲ್ಲ.
 ಇಂತೀ ಊರ ಹೊಕ್ಕ ತಪ್ಪಿಗೆ ಕಾಯವ
 ಭೂಮಿಗೆ ಸುಂಕವ ತೆತ್ತು ಜೀವವನುಳುಹಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕಾಯಿತ್ತು.
 ಇಂತೀ ಮಹಾಘನದ ಬೆಳಕಿನೊಳಗೆ ಕಳೆದುಳಿದು ಸುಳಿದಾಡಿ
 ನಿಮ್ಮ ಪಾದ ಕಂಡು ಸಮಾಧಾನಿಯಾದೆ ಕಾಣಾ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯಾ 1

ಅಯ್ಯಾ, ನಿನ್ನ ಮುಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟದೆನ್ನ ಮನ ನೋಡಾ
 ಬೆಚ್ಚು ಬೇಸರವಾಯಿತ್ತೆನ್ನ ಮನ
 ಹೊಳಲ ಸುಂಕಿಗನಂತೆ
 ಹೊದಕುಳಿಗೊಂಡಿತ್ತೆನ್ನ ಮನ.
 ಎರಡೆಂಬುದ ಮರೆದು ಬರಡಾಗದೆನ್ನ ಮನ
 ನೀನು ಆನಪ್ಪ ಪರಿಯೆಂತು ಹೇಳಾ,
 ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ

2

ಒಕ್ಕಲಿಗ ಮುದ್ದಣ್ಣ

ಮೂರಡಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಆರು ಹೊನ್ನೆತ್ತು
ಮೀರಿ ಹದಿಕೆಯ ಬೇಡೆನೆಂದು, ಈ
ಗ್ರಾಮದವರ ಮುಂದಿಟ್ಟು
ಮೀರಲಿಲ್ಲಾಯೆಂದು ಪಟ್ಟೆಯಕೊಟ್ಟು,
ಮತ್ತೂರುಗೂಡಿ ಹದಿಕೆಯ ಬೇಡಿದಡೆ,
ನಾ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.
ನೀ ಕೊಟ್ಟ ಪಟ್ಟೆ
ನಮ್ಮ ನಟ್ಟನಡು ಮನೆಯ ಐದುಕಾಲ
ನೆಲಹಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಯದೆ ಕೋ!
ನೀ ತಪ್ಪಿದಡೆ ನಿನಗೆ ಹೇಳುವ
ಒಡೆಯರುಂಟೆ?
ನಾನೊಕ್ಕಲು ನೀನೊಡೆಯ, ಮೀರಿಕೊಂಡಿಹೆನೆಂದಡೆ
ಮುನ್ನವೇ ಸಿದ್ಧಾಯ ಸೆರೆಗೆ ನಾನೊಳಗು.
ಗುತ್ತಿಗೆಕಾರಂಗೆ ಮತ್ತೆ ಕುಳವುಂಟೆ?
ಇನ್ನುಕೊಟ್ಟೆನಾದೊಡೆ
ಎನ್ನ ಹಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟೆಗೆಯೊಡೆಯ
ಕಾಮಭೀಮಜೀವ ಧನದಾಣೆ.

1

ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು

ಬೆವಸಾಯವ ಮಾಡಿ ಮನೆಯ ಬೀಯಕ್ಕೆ ಬತ್ತವಿಲ್ಲದಿದ್ದಡೆ
ಆ ಬೇವಸಾಯದ ಘೋರವೇಕಯ್ಯಾ?
ಕ್ರಯ ವಿಕ್ರಯವ ಮಾಡಿ ಮನೆಯ ಸಂಚ ನಡೆಯದನ್ನಕ್ಕ
ಆ ಕ್ರವಿಕ್ರಯದ ಘೋರವೇಕಯ್ಯಾ?
ಒಡೆಯನ ಓಲೈಸಿ ತನುವಿಗೆ ಅಷ್ಟಭೋಗವ ಪಡೆಯದಿದ್ದಡೆ
ಆ ಓಲಗದ ಘೋರವೇಕಯ್ಯಾ?
ಭಕ್ತನಾಗಿ ಭವಂ ನಾಸ್ತಿಯಾಗದಿದ್ದಡೆ
ಆ ಉಪದೇಶವ ಕೊಟ್ಟ ಗುರು, ಕೊಂಡ ಶಿಷ್ಯ
ಇವರಿಬ್ಬರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರಿ ಹೋಗಲಿ;
ಗುಹೇಶ್ವರಲಿಂಗವತ್ತ ಹೋಗಲಿ!

1

ವಚನಕಾರರ ಪರಿಚಯ :

ಬಸವಣ್ಣ: ಅಂಕಿತ ನಾಮ: ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ, ಕಾಲ: ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನ, ಬಸವಣ್ಣನವರು ಆನಂದನಾಮ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ವೈಶಾಖ ಮಾಸದ ಅಕ್ಷಯ ತೃತೀಯದಂದು (1134) ರೋಹಿಣಿ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ, ಈಗಿನ ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಬಸವನ ಬಾಗೇವಾಡಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ (ಬಸವಣ್ಣನವರ ತಾಯಿಯ ತವರು ಮನೆಯಾದ ಇಂಗಳೇಶ್ವರ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು ಎಂಬ ಪ್ರತೀತಿ ಇದೆ.), ಶ್ರೀ ಮಾದರಸ ಮತ್ತು ಮಾದಲಾಂಬಿಕೆ ದಂಪತಿಗಳ ಮಗನಾಗಿ ಜನಿಸಿದರು.

ಬಸವಣ್ಣ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಕೂಡಲಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಂತರ ಸಂಗಮೇಶ್ವರದಲ್ಲಿದ್ದ ಲಕುಲಿಶಾ-ಪಾಶುಪತ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಒಂದು ಶೈವ ಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದರು. ಜಾತವೇದಮುನಿ (ಈಶಾನ್ಯಗುರು) ಎಂಬುವವರು ಅವರ ಗುರುಗಳೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಸೋದರ ಮಾವನ ಮಗಳು ನೀಲಾಂಬಿಕೆಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಿ ಕರಣಿಕ ಕಾಯಕ ಕೈಗೊಂಡರು. ಅವರ ಪತ್ನಿ ಗಂಗಾಂಬಿಕೆ ಕಲಚುರಿ ರಾಜ ಬಿಜ್ಜಳ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯ ಮಗಳು. ಬಸವಣ್ಣನವರ 1500 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ವಚನಗಳು ದೊರೆತಿವೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ವಚನಗಳ ಮೂಲಕ ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ, ದಯವೇ ಧರ್ಮದ ಮೂಲವಯ್ಯ, ಅಯ್ಯಾ ಎಂದರೆ ಸ್ವರ್ಗ ಎಲವೊ ಎಂದರೆ ನರಕ ಎಂದು ಸಾರುವ ಮೂಲಕ ಮಾನವಾತಾವಾದಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸ್ಪರ್ಶ ನೀಡಿದರು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ವಚನಗಳ ಮೂಲಕ ಅವರ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರ.

ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ

ಅಂಕಿತನಾಮ: ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ

ಕಾಲ: ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನ

ದೊರಕಿರುವ ವಚನಗಳು: ೪೩೪ (ಆಧಾರ: ಸಮಗ್ರ ವಚನ ಸಂಪುಟ)

ತಂದೆ/ತಾಯಿ: ನಿರ್ಮಲಶೆಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಸುಮತಿ

ಪರಿಚಯ:

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ನಿರ್ಮಲಶೆಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಸುಮತಿಯರ ಮಗಳು. ತಂದೆ ತಾಯಿಯರ ಹೆಸರು ಕವಿ ಕಲ್ಪನೆ ಇದ್ದೀತು ಅನ್ನುವುದು ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅನುಮಾನ. ಹರಿಹರನ ಮಹದೇವಿಯಕ್ಕಗಳ ರಗಳೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಊರಿನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ ಕೌಶಿಕ ಮಹದೇವಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ಬಯಸಿ ಒತ್ತಾಯಿಸಿದ. ಅಕ್ಕ ಶರತ್ತುಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸಿ ಮದುವೆಗೆ

ಒಪ್ಪಿದರೂ ಕೌಶಿಕ ವಚನ ಭಂಗ ಮಾಡಿದಾಗ ಉಡುಗೆಯನ್ನೂ ತೊರೆದು ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕಥನ ಪರಂಪರೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕ ಎಳವೆಯಲ್ಲೇ ಚನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನನ್ನು ವರಿಸಿದವಳು ಅನ್ನುವುದೂ ಉಂಟು. 'ಉರಕ್ಕೆ ಜವ್ವನಗಳು ಬಾರದ ಮುನ್ನ'... ಎಂದು ಆರಂಭವಾಗುವ ಅಕ್ಕನ ವಚನ ನೋಡಿ. ಪರ್ಯಟನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಮಹದೇವಿ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಹೋದಳು, ಅಲ್ಲಿಂದ ಶ್ರೀಶೈಲದ ಕದಳಿಯಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯಳಾದಳು ಎಂಬ ವಿವರಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲಮ ಮತ್ತು ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಒಂದೇ ಪ್ರಾಂತದವರು, ಅವರ ಬದುಕಿನ ಕಥೆಗಳಲ್ಲೂ ವೈಚಾರಿಕ ನಿಲುವುಗಳಲ್ಲೂ ಅನೇಕ ಸಾಮ್ಯಗಳಿವೆ. ಈಕೆಯ ೪೩೪ ವಚನಗಳು ಮತ್ತು ಹಲವು ಹಾಡುಗಳು ದೊರೆತಿವೆ. ಯೋಗಾಂಗ ತ್ರಿವಿಧಿ, ಸೃಷ್ಟಿಯ ವಚನ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಗೋಪ್ಯ ಮಹಾದೇವಿಯ ಇತರ ಕೃತಿಗಳು ಎಂದು ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಆದರೆ ಇವುಗಳ ರಚನೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ವಚನಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಮನಸ್ಸೇ ಈ ಕೃತಿಗಳನ್ನೂ ರಚಿಸಿತು ಎಂದು ನಂಬುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುವಂತಿದೆ. ಭಾವಗಳ ತೀವ್ರತೆ ಈಕೆಯ ರಚನೆಗಳ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣ. (ಆಧಾರ: ಸಮಗ್ರ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ)

ಸುಂಕದ ಬಂಕಣ್ಣ

ಅಂಕಿತನಾಮ: ಬಂಕೇಶ್ವರಲಿಂಗ

ಕಾಯಕ: ಸುಂಕಿಗ (Tax Collector)

ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿತನಾದ ಈತನ ಕಾಲ-೧೧೬೦. ಸುಂಕ (ತೆರಿಗೆ) ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು ಕಾಯಕ. 'ಬಂಕೇಶ್ವರಲಿಂಗ' ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ ೧೦೮ ವಚನಗಳು ದೊರೆತಿವೆ. ಕಾಯಕದ ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ತತ್ತ್ವ ವಿವೇಚನೆ ಮಾಡುವುದು ಇವುಗಳ ಮುಖ್ಯ ಆಶಯವಾಗಿದೆ. ಹಲವು ಸ್ಥಳಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವಚನಗಳನ್ನು ವಿಭಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕವಾಗಿರುವ ವಚನಗಳು ಸರಳವಾಗಿವೆ. ಕೆಲವು ಬೆಡಗಿನ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿವೆ. ವ್ಯಾಪಾರ ಪದ್ಧತಿ, ಸುಂಕ ಪದ್ಧತಿ, ಸರಕು ಸಾಗಾಣಿಕೆಯ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ವಿವರಣೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ವಚನಗಳು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಹತ್ವದವೆನಿಸಿವೆ. (ಆಧಾರ : ಸಮಗ್ರ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ)

ಒಕ್ಕಲಿಗ ಮುದ್ದಣ್ಣ

ಅಂಕಿತನಾಮ: ಕಾಮಭೀಮ ಜೀವಧನದೊಡೆಯ

ಕಾಯಕ: ಬೇಸಾಯ

ಜೋಳದಹಾಳೆಂಬ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನಾದ ಈತ ಬೇಸಾಯ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಬದುಕು ಸಾಗಿಸಿದವನು. ಕಾಲ-೧೧೬೦. ಜಂಗಮ ದಾಸೋಹ ನಡೆಸುವುದು ಈತನ ನಿತ್ಯವ್ರತ. ರಾಜನು ಕೇಳಿದ ಹೆಚ್ಚಿನ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಡದೆ ಆ ಹಣವನ್ನು ದಾಸೋಹಕ್ಕಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ. 'ಕಾಮಭೀಮ ಜೀವಧನದೊಡೆಯ' ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ೧೨ ವಚನಗಳು ದೊರೆತಿವೆ. ಒಕ್ಕಲುತನ ವೃತ್ತಿಯ ಪರಿಭಾಷೆ, ಮುಗ್ಧ ಭಕ್ತಿ, ಸರಳ-ಪ್ರಾಸಾದಿಕ ಶೈಲಿಯಿಂದ ಅವು ಕಳಕಳಿಸುತ್ತವೆ. ಬೇಸಾಯದ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವನು. ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಮೂರನ್ನು ಹೇಳಿ, ಕೊನೆಯದಾದ ಶೂದ್ರನನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ 'ಉಳುವ ಒಕ್ಕಲಮಗನ ತಪ್ಪ ನೋಡದೆ ಒಪ್ಪುಗೊಳ್ಳಯ್ಯಾ' ಎಂದು ತನ್ನ ಇಷ್ಟದೈವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವನು. (ಆಧಾರ: ಸಮಗ್ರ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ)

ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು

ಅಂಕಿತ ನಾಮ: ಗುಹೇಶ್ವರ

ಕಾಲ: ೧೧೬೦

ದೊರಕಿರುವ ವಚನಗಳು: ೧೬೭೦ (ಆಧಾರ: ಸಮಗ್ರ ವಚನ ಸಂಪುಟ)

ತಂದೆ/ತಾಯಿ: ನಾಗವಾಸಾಧಿಪತಿ

ಹುಟ್ಟಿದ ಸ್ಥಳ: ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ, ಶಿಕಾರಿಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಬಳ್ಳಿಗಾವಿ

ಪರಿಚಯ:

ಕಾಲ, ಸು. ೧೧೬೦. ಊರು: ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ, ಶಿಕಾರಿಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಬಳ್ಳಿಗಾವಿ. ಇವನ ಬದುಕನ್ನು ಕುರಿತು ಹರಿಹರ ಮತ್ತು ಚಾಮರಸ ಎರಡು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯ ರೀತಿಯ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಮನ ತಂದೆ ನಿರಹಂಕಾರ, ತಾಯಿ ಸುಜ್ಞಾನಿ, ಗುರು ಅನಿಮಿಷ. ಇವು ಕಲ್ಪಿತವಾದ ಹೆಸರುಗಳಾಂತೆ ತೋರುತ್ತವೆ. ತಂದೆ 'ನಾಗವಾಸಾಧಿಪತಿ'. ಅಲ್ಲಮ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮದ್ದಳೆಯನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನನ್ನು ಕಾಮಲತೆ ಎಂಬ ಹೆಣ್ಣು ಮೆಚ್ಚಿ ಮದುವೆಯಾದಳು. ಅವಳು ಜ್ವರಬಾಧೆಯಿಂದ ತೀರಿಕೊಂಡಳು. ತಾನೂ ಸಾಯಲು ಬಯಸಿದ ಅಲ್ಲಮ

ಗುಹೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಅನಿಮಿಷನ ದರ್ಶನವೂ ದೀಕ್ಷೆಯೂ ದೊರೆಯಿತು ಅನ್ನುವುದು ಹರಿಹರ ತನ್ನ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಕಥೆ.

ಅಲ್ಲಮನು ಪರಮ ವಿರಾಗಿ. ಅವನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಬಂದ ಕಾಮಲತೆಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಗೆದ್ದ ಎಂಬುದು ಚಾಮರಸ 'ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆ'ಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಕಥೆ. ಅಲ್ಲಮ ದೇಶಸಂಚಾರಿಯಾಗಿ ಅನೇಕ ಸಾಧಕರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಿ, ಅವರೊಡನೆ ಸಂವಾದ ನಡೆಸಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿನ ಅನುಭವ ಮಂಟಪದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಿ, ನಂತರ ಶ್ರೀಶೈಲಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ಮತ್ತೆ ಮರಳಿದ್ದನ್ನು 'ಶೂನ್ಯಸಂಪಾದನೆ'ಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಮನ ೧೬೭೦ ವಚನಗಳು ದೊರೆತಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ವೈಚಾರಿಕ ವಾಗ್ವಾದದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದೆಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತಕರು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಮನನ್ನು ಕುರಿತ ದೊಡ್ಡಾಟ, ಬಯಲಾಟಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲಮನ ಸಮಾಧಿಸ್ಥಳವೆಂದು ಗುರುತಿಸುವ ಇಪ್ಪತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಥಳಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿವೆ.

ಕವಿ ದ.ರಾ.ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಅಲ್ಲಮನನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನಾಲ್ಕು ನಾಯಕರನ್ನರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಮ, ನಾಗಚಂದ್ರ ಚಿತ್ರಿಸಿದ ರಾವಣ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಕೃಷ್ಣ, ರತ್ನಾಕರ ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಭರತ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಇವರು ನಾಲ್ಕು ಜನ ಕನ್ನಡ ಬದುಕಿನ ನಾಲ್ಕು ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ತೋರಿದವರು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅನುಭಾವ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಗಳ ಚಿಂತನೆ ಅಲ್ಲಮ ವಚನಗಳ ಮುಖ್ಯ ವಸ್ತು. ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾದ ಅರ್ಥಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ಮತ್ತು ಅರ್ಥಗಳ ನಿರಾಕರಣೆ ಅಲ್ಲಮನ ದಾರಿ. ಉಜ್ವಲವಾದ ರೂಪಕಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಅವನು ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಕಾಸ, ಧರ್ಮಚಿಂತನೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತನೆಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆ. (ಆಧಾರ: ಸಮಗ್ರ ವಚನ ಸಂಪುಟ)

ಕಠಿಣ ಶಬ್ದಾರ್ಥ

ಕೊಳಗ-ದವಸಗಳನ್ನು ಅಳೆಯುವ ಸಾಧನ; ಬಟ್ಟೆ-ದಾರಿ; ಶ್ರವ-ಸನ್ಯಾಸಿ; ಅದ್ವಗಾಣಿ-ಕಾಣೆಯ ಅರ್ಧ; ಕಾಣಿ-ಒಂದು(ಅಲ್ಪ ಬೆಲೆಯ) ನಾಣ್ಯ; ಧರಣಿ-ಭೂಮಿ; ಹರದ-ವರ್ತಕ, ವ್ಯಾಪಾರಿ; ನರ-ಮನುಷ್ಯರು; ಬಿಲಿ-ಕ್ರಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳು, ಕೊಂಡುತರು; ವ್ಯಾಧ-ಬೇಡ; ಹಾಗ-ಒಂದು ನಾಣ್ಯ, ಭಾಂಡ-ಸರಕು ಪಾತ್ರೆ; ಸುಂಕ-ತೆರಿಗೆ; ಸುಂಕಿಗ-ತೆರಿಗೆದಾರ

ಭಾಷಾ ಚಟುವಟಿಕೆ:

1. ನಟ್ಟನಡು ಭಾಷಿಕ ಸ್ವರೂಪ ಗುರುತಿಸಿ.
2. ಮೂರಡಿ ಪದದ ವಿಶೇಷಾರ್ಥ ತಿಳಿಸಿ.
3. ಶರಧಿ - ಪದದ ಸಮಾನಾರ್ಥ ಪದ ಬರೆಯಿರಿ.
4. ಬಟ್ಟೆ - ಪದದ ಅರ್ಥ ತಿಳಿಸಿ.
5. ನಾಣ್ಯಕ್ಕೆ ಸೂಚಿಸುವ ವಿವಿಧ ಪದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

1. ಸುಂಕಕ್ಕೆ ಅಂಜಿ ನಡೆದವನ ಭಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು?
2. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುಂಕವನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ಕೊಡದೆ ಆ ಹಣವನ್ನು ದಾಸೋಹಕ್ಕಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿದ ಒಕ್ಕಲಿಗ ಮುದ್ದಣನ ವಚನವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
3. ಸುಂಕ ಪದ್ಧತಿ ಹಾಗೂ ಸರಕು ಸಾಗಾಣಿಕೆಯ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಸುಂಕದ ಬಂಕಣ್ಣನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
4. ವ್ಯಾಪಾರದ ಅಳತೆಯ ಬಗೆಗೆ ಬಸವಣ್ಣ ನವರ ಮಾತುಗಳೇನು?

*****

3. ದ್ಯೂತದ ಪ್ರಸಂಗ

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ

ಆಶಯ:

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ದ್ಯೂತದ ಪ್ರಸಂಗ ಕೇವಲ ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಥವಾ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥೆಗಳೇ ಸೀಮಿತವಲ್ಲ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಅನೇಕ ತತ್ವಗಳು ಅಡಕವಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಣಾ ಶಾಸ್ತ್ರದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಪ್ರಾಚೀನ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ನಡುವೆ ದಾರಿಯೊಂದು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ಮಹಾಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಧರ್ಮ, ನೀತಿ, ನಾಯಕತ್ವ, ಯುದ್ಧನೀತಿ, ತ್ಯಾಗ, ಸಂಘಟನೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಆಧುನಿಕ ನಿರ್ವಹಣಾ ತತ್ವಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದು. ದ್ಯೂತದ ಪ್ರಸಂಗ ಮಹಾಭಾರತದ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಮತ್ತು ಸಂವೇದನಾಶೀಲ ಘಟನಾವಳಿಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ:

ದ್ರೌಪದೀ ವಸ್ತ್ರಾಪಹರಣ-ನೈತಿಕತೆ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ನಿರ್ಧಾರಗಳಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಗೀತೋಪದೇಶ-ಧರ್ಮದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ನಾಯಕತ್ವ.

ಅರ್ಜುನನ ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರ ಪಡೆಯುವ ವಿಧಾನ-ಗುರಿ ಹೊಂದಿದ ಶ್ರದ್ಧೆ, ತ್ಯಾಗ, ಹಾಗೂ ಯುದ್ಧದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮ, ಕರ್ಣ, ಕೃಷ್ಣ ಮುಂತಾದವರ ತತ್ವನಿರ್ಣಯಗಳು-ಆಘಾತ ನಿರ್ವಹಣೆ (crisis management), ತಾಕತ್ತು-ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ-ಇವುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಮರಳಲಹುದೈ ದೈವವಿಕ್ಕಿದ
ಕೊರಳುಗಣ್ಣಿಯ ಕುಣಿಕೆಯಾರಲಿ
ಹರಿವುದೈ ಮನ್ನಿಸಿದನೇ ಮೌಹೂರ್ತಕರ ನುಡಿಯ
ಕರೆಸುವನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ನಮಗೀ
ನರಿ ಮೊಲಂಗಳ ಹಕ್ಕಿ ಹರಿಣೆಯ
ಕರಹವೇಗುವವೆಂದು ಜರೆದನು ಶಕುನ ಕೋವಿದರ

(1)

ಆಡಲರಿವನು ಗಡ ಯುಧಿಷ್ಟಿರ
 ನಾಡುವರೆ ಬರಹೇಳು ಮೇಣ್ಣಾ
 ನೋಡುತಿರಲಾವಾಡುವೆವು ಸಭೆಯಲಿ ವಿನೋದದಲಿ
 ಖೋಡಿಯಿಲ್ಲದ ಸರಸ ನೆತ್ತವ
 ನಾಡಲರಿಯದ ನೃಪತಿ ಮೃಗವೆಂ
 ದಾಡುತಿಹರಿದವರು ತಾವಲ್ಲೆಂದಾ ಶಕುನಿ (2)

ಹಲವು ಮಾತಿನಲೇನು ಭೂಪತಿ
 ಕೆಲಕೆ ಸಿಲುಕಿದನವದಿರೊಡ್ಡಿದ
 ಬಲೆಗೆ ಬಂದನು ನೆತ್ತ ಸಾರಿಯ ಗುರಿಯ ಗದ್ದುಗೆಗೆ
 ಕೆಲದಲನುಜರು ವಾಮದಲಿ ಮಣಿ
 ವಳಯ ಮಂಚದಲಂಧನೃಪನಿದಿ
 ರಲಿ ಸುಯೋಧನ ಕರ್ಣ ಶಕುನಿ ಜಯದ್ರಥಾದಿಗಳು (3)

ಅರಸ ಕೇಳ್ ಕಾಳಗಕೆ ಜೂಜೆಗೆ
 ಕರೆದಡೋಸರಿದೊಡೆ ಬಳಿಕವ
 ಗರುವನೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯರೊಳಗೆ ನೃಪಧರ್ಮ ನೀನರಿಯ
 ಕರೆದೆವಾವ್ ಜೂಜಿಂಗೆ ಬೇಕೇ
 ಧರಣಿಪತಿ ಬಾ ರಾಜಧರ್ಮವ
 ನೊರಸುವರೆ ನಿಲ್ಲೆಂದುಪೇಕ್ಷಿಸಿ ನುಡಿದನಾ ಶಕುನಿ (4)

ಆಡಿದನು ನೃಪನಾ ಕ್ಷಣಕೆ ಹೋ
 ಗಾಡಿದನು ಖೇಚರರ ಖಾಡಾ
 ಖಾಡಿಯಲಿ ಝಾಡಿಸಿದ ಹಯವನು ಹತ್ತು ಸಾವಿರವ
 ಹೂಡಿದನು ಸಾರಿಗಳ ಮರಳಿ
 ನ್ನಾಡುವರೆ ಪಣವಾವು ಮಾ
 ತಾಡಿಯೆನೆ ಮನದಲಿ ಮಹೀಪತಿಧನವ ಚಿಂತಿಸಿದ (5)

ಅಗಣಿತದಧನವುಂಟು ಹಾಸಂ
 ಗಿಗಳ ಹಾಯಿತಂ ಸೋತ ವಸ್ತುವ
 ತೆಗೆವನೀಗಳೆ ಶಕುನಿ ನೋಡಾ ತನ್ನ ಕೌಶಲವ
 ದುಗುಣ ಹಲಗೆಗೆ ಹತ್ತು ಮಡಿ ರೇ
 ಬೆಗೆ ಗಜಾಶ್ವನಿಕಾಯ ರಥ ವಾ
 ಜಿಗಳು ಸಹಿತಿದೆ ಸಕಲ ಸೈನಿಕವೆಂದನಾ ಭೂಪ (6)

ಆಯಿತಿದು ಪಣವಹುದಲೇ ನೃಪ
 ಹಾಯಿಕಾ ಹಾಸಂಗಿಗಳ ಸಾ
 ಹಾಯ ಕುರುಪತಿಗಿಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣಾದಿಗಳು ನಿನ್ನವರು
 ದಾಯ ಕಂದೆರೆವರೆ ಸುಯೋಧನ
 ರಾಯನುಪಚಿತಪುಣ್ಯವಕಟಾ
 ದಾಯವೇ ಬಾಯೆಂದು ಮಿಗೆ ಬೊಬ್ಬರಿದನಾ ಶಕುನಿ (7)

ಮತ್ತೆ ಹೇಳುವುದೇನ ಸೋಲವ
 ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆದನು ಭೂಪನವರಿಗೆ
 ತೆತ್ತನೈ ಸರ್ವಸ್ವಧನವನು ಸಕಲ ಸೈನಿಕನ
 ಮತ್ತೆ ಪಣವೇನೆನಲು ಬಳಿಕರು
 ವತ್ತು ಸಾವಿರ ಕರಿಕಳಭವೆಂ
 ಬತ್ತು ಸಾವಿರ ಕರಿಕಳಭವೆಂ
 ಬತ್ತು ಸಾವಿರತುರಗ ಶಿಶುಗಳನೊಡ್ಡಿದನು ಭೂಪ (8)

ತೀರಿತಿಂದಿಪ್ರಸ್ಥದರು ಭಂ
 ಡಾರ ತನ್ನರಮನೆಯ ಪೈಕದ
 ವಾರಕದ ಭಂಗಾರವೊಡ್ಡಿತು ಕೋಟಿ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ
 ಸೇರಿತದು ಕುರುಪತಿಗೆ ರಾಯನ
 ನಾರಿಯರ ವಿವಿಧಾಭರಣ ಸಿಂ
 ಗಾರವೊಡ್ಡಿತು ಕೊಂಡು ಮುಳುಗಿತು ಖಡ್ಗತನ ನೃಪನ (9)

ನಕುಲ ಸಹದೇವಾರ್ಜುನರ ಮಣಿ
 ಮಕುಟ ಕರ್ಣಾಭರಣ ಪದಕಾ
 ದಿಕ ಸಮಸ್ತಾಭರಣವೊಡ್ಡಿತಂ ಹಲಗೆಯೊಂದರಲಿ
 ವಿಕಟ ಮಾಯಾ ವಿಷಮಕರ್ಮವ
 ನಕಟ ಬಲ್ಲನೆ ಸಾಧಂಜನ ಸೇ
 ವಕನು ಸೋತನು ಸಾಧ್ಯವಹುದೇ ವಿಧಿಯ ಮುಳಿಸಿನಲಿ (10)

ಹೇಳಲೇನದನವರು ರಚಿಸಿದ
 ಬೇಳುವೆಯನಾ ಶಕುನಿಯೊಡ್ಡಿದ
 ಕಾಲು ಕುಣಿಕೆಯೊಳಾರು ಬೀಳರು ನೃಪತಿ ನಿಮಿಷದಲಿ
 ಬೀಳುಗೊಟ್ಟನು ತನ್ನನಾ ಜನ
 ಜಾಲವಿದ್ದುದು ಬಿಗಿದ ಬೆರಗಿನೊ
 ಳಾಲಿಸುವಿರೇ ಜೀಯ ಪಣವೇನೆಂದನಾ ಶಕುನಿ (11)

ಎಲವೊ ಸೌಬಲ ಸಾಕಿದೊಂದೇ
 ಹಲಗೆ ಸರ್ವಸ್ವಾಪಹಾರವ
 ನಿಳುಹುವೆನು ನೀಲಾಳಕಿಯನೊಡ್ಡುವೆನು ಬಾಲಕಿಯ
 ಉಳಿದ ಧನವೆಮ್ಮೆವರಿಗೆ ನಿ
 ಪ್ಪಲಿತವಿದು ಹೊಡೆನಲು ಹರುಷದ
 ಲಳಿಯ ಚೌಪಟಮಲ್ಲ ಸಾರಿಯ ಸಾಲ ಜೋಡಿಸಿದ (12)

ನ್ಯಾಯವೆಮ್ಮದು ಮುನ್ನ ಸೋತಿರಿ
 ಜೀಯ ನಿಮ್ಮೊಡ ಹುಟ್ಟಿದರು ಸಹಿ
 ತಾಯತಾಕ್ಷಿಯ ಬಳಿಕ ಸೋತಿರಿ ಬಲುಹ ಮಾಡವೆಲೆ
 ರಾಯನೊಲಿದುದ ಮಾಡಲಾವ
 ನ್ಯಾಯವರ್ತಿಗಳಲ್ಲಲೇ ಬೆಸ
 ಸಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಯೆನುತ ಕೈಗಳ ಮುಗಿದನಾ ಶಕುನಿ (13)

ಗೆಲಿದುಕೊಟ್ಟೆನು ಸಕಲ ಚಾತು
 ಬಲವನಾ ಭಂಡಾರ ಸಹಿತ
 ಗ್ಗಲೆಯರೈವರ ಕಮಲಮುಖಿಯನು ರಾಜ್ಯ ಸಿರಿಸಹಿತ
 ಕಲಶವಿಟ್ಟೆನು ಕೊಟ್ಟ ಭಾಷೆಗೆ
 ಎಲೆ ಸುಯೋಧನಯೆಂದು ನಯನಾಂ
 ಗುಲಿಯ ಸಂಕೇತದಲಿ ಸನ್ನೆಯ ಮಾಡಿದನು ಶಕುನಿ

(14)

(ಈ ಭಾಗವನ್ನು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಮಹಾಕಾವ್ಯ: 'ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾರತ ಕಥಾಮಂಜರಿ' ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ 'ಸಭಾಪರ್ವ' 'ಕಪಟದೂತದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಜನನ್ನು ಕೌರವ ಗೆಲ್ಲುತ್ತಾನೆ' ಎಂಬ ಭಾಗದಿಂದ ಆಯ್ದು ಸಂಪಾದಿಸಲಾಗಿದೆ.)

ಕವಿ ಪರಿಚಯ:

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ: ವಿಶಿಷ್ಟ ಶಕ್ತಿಯ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕವಿ. ಕರ್ನಾಟ ಭಾರತ ಕಥಾ ಮಂಜರಿ ಅಥವಾ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತ ಈತನ ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿ. ಇದು ಮೂಲ ಮಹಾಭಾರತದ ಮೊದಲ 10 ಪರ್ವಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಹತ್ತನೇ ಗದಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ, ಕೆಲವೇ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಯನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕದ ಕಥಾಭಾಗವನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನನ್ನು 'ರೂಪಕಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಇದು ವೇದವ್ಯಾಸರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ತನ್ನದೇ ಆದ ಶೈಲಿ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯ ಮಾರ್ಪಾಟಿನೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಭಾಮಿನಿಷಟ್ಪದಿ ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಗದುಗಿನ ನಾರಣಪ್ಪನು ಬರೆದ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯ ಕಾವ್ಯ. ಇವನು ತನ್ನನ್ನು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಈ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ 'ಕರ್ನಾಟ ಭಾರತ ಕಥಾ ಮಂಜರಿ' ಎಂದು ಹೆಸರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿ 'ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತ' ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿದೆ. ಇದು ಮೂಲ ಮಹಾಭಾರತದ ಮೊದಲ 10 ಪರ್ವಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಹತ್ತನೇ ಗದಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ, ಕೆಲವೇ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಯನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕದ ಕಥಾಭಾಗವನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ದ್ಯೂತದ ಪ್ರಸಂಗ-ಸಾರಾಂಶ:

ದ್ಯೂತದ ಪ್ರಸಂಗವು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಕೃತ 'ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾರತ ಕಥಾಮಂಜರಿ'ಯ ಪ್ರಮುಖ ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯ ತಳಹದಿಯಿರುವ ಘಟನಾವಳಿಗಳಲ್ಲೊಂದು. ಇದು ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕಥೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಅಧರ್ಮದ ನಡುವಿನ ಸಂಘರ್ಷ, ರಾಜಕೀಯ ನೈತಿಕತೆ, ಕಪಟದ ಫಲಿತಾಂಶ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯ ಅವಮಾನ ಇತ್ಯಾದಿ ಜಟಿಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪದ್ಯಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಮನಮೋಹಕವಾಗಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹಿನ್ನೆಲೆ:

ಕೌರವ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರು ಹಸ್ತಿನಾಪುರದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದವರು. ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಪಾಂಡವರು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ನಂತರ, ಯುದ್ಧ ಅಥವಾ ಹೋರಾಟವಿಲ್ಲದೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡು ಪಾಂಡವರು ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪಾಂಡವರ ವಿಜಯವು, ಅವರ ವಿದ್ಯೆ, ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೆ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಕೌರವರಲ್ಲಿ ವೈರತ್ವ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ದುರ್ಮನಸ್ಸಿನ ಕಾರಣದಿಂದ ದುಶ್ಯಾಸನ, ದುರ್ಯೋಧನ ಮತ್ತು ಶಕುನಿ ಪಾಂಡವರ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಶಡ್ಧಂತ್ರವನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯುದ್ಧದಿಂದ ಗೆಲ್ಲಲಾಗದ ಪಾಂಡವರನ್ನು, ಜೂಜಿನಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ ಹಕ್ಕನ್ನೂ ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು ಶಕುನಿ ರೂಪಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ :

ಮರಳು-ಹಿಂದಿರುಗು, ಕೊರಳುಗಣ್ಣು-ನೇಣು ಹಾಕಿದಂತೆ, ಮೌಹೂರ್ತಕರ-ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ, ಹರಿಣಿ-ಜಿಂಕೆ, ಶಕುನ-ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು, ಆಡಲಿ-ಆಟ, ಮೇಣ-ಅಥವಾ, ಮತ್ತು, ನೆತ್ತರ-ಪಗಡೆ, ಹರಿ-ತಿಳಿ, (ನೋಡುತ್ತಿರಲಿ ಆಡುವುದು ಆಟ -ಪಂಪ), ವಾಮ-ಎಡಗಡೆ. ಅಂಧನೃಪ-ದೃತರಾಷ್ಟ್ರ, ಜಯದ್ರಥ-ದುಶ್ಯಲೆಯ ಗಂಡ, ಶಿರೋಮಣಿ-ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವ ಒಂದು ರತ್ನ, ಪಲಘು -ಚಿಕ್ಕದು, ಕಾಳಗ-ಯುದ್ಧ, ಕೂಟ-ಸೇರು, ಧರಣಿಪತಿ-ಭೂಮಿಯ ಒಡೆಯ, ರಾಹುತರು-ಕುದುರೆಯ ಸವಾರ, ಅಶ್ವರೋಹಿ, ಹಾಸಂಗಿ-ಜೂಜಿನ ದಾಳ, ದಡ-ಸಣ್ಣಕೋಟೆ, ವಾಮ-ಕೇಡು, ಖೇಚರ-ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ನಕ್ಷತ್ರ, ಖಾಡ-ಖಾಡಿ -ಗದಾಯುದ್ಧದ ಒಂದು ವರಸೆ, ಖಂಡಿತವಾದುದು,

ತುರಗ-ಕುದುರೆ, ಮಣಿಮಕುಟ-ರತ್ನ ವಿಚಿತವಾದ ಕಿರೀಟ, ಜಿಯಾ -
ಒಡೆಯ,ಯಜಮಾನ

ಭಾಷಾ ಚಟುವಟಿಕೆ:

ಅನ್ಯಭಾಷಾ ಶಬ್ದಗಳು: ಜೀಯಾ, ಖೋಡಿ, ಖಾಡ-ಖಾಡ.

ನುಡಿಗಟ್ಟು: ಕಾಳಕೂಟ, ಸೋಲವ ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆದನು

ಈ ಪದಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡಿ: ಮೃಗ, ಹಲಗೆ, ಚೌಪಟಮಲ್ಲ

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು :

1. ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ದ್ಯೂತದ ಪ್ರಸಂಗಕ್ಕೆ ನೀಡಲಾದ ತಾತ್ವಿಕ ಮಹತ್ವ ಏನು?
2. ಶಕುನಿಯ ಪಾತ್ರದ ತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಕೇವಲ ಒಂದು ಪದ್ಯದ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿ.
3. 'ಅಂಧನೃಪ' ಎಂಬುದು ಯಾರಿಗೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ?
4. 'ಸಾರಿಯ ಗುರಿಯ ಗದ್ದುಗೆ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಏನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ?
5. ಶಕುನಿಯ ಯುದ್ಧವಿಲ್ಲದ ಗೆಲುವಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಅಂಶ ಯಾವುದು?
6. ಕೌರವರು ಜೂಜಿಗೆ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ ಪರಿಯನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ
7. 'ಬಾಲಮೃಗ ಒಳಗಾಯಿತಲ್ಲ, ಇನ್ನೂ ಬಾಣವನ್ನು ತೊಡಬಹುದು' ಎಂದು ಕೌರವರಾಯ, ಶಕುನಿ ಯೋಚಿಸಲು ಕಾರಣವೇನು?

ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು :

1. ದ್ಯೂತದ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಜನ ವೈಖರಿ ನಿರ್ವಹಣಾ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಯಾವ ತತ್ವಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಬಹುದು?
2. ಶಕುನಿಯ ಪ್ರಬಲ ಮಾತುಕತೆ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಆಧುನಿಕ ನಿರ್ವಹಣಾ ತಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿವೆ?
3. ದ್ರೌಪದಿ ವಸ್ತ್ರಾಪಹರಣ ಘಟನೆಯ ನೈತಿಕ ಅವಮಾನದ ನಿರ್ವಹಣಾತ್ಮಕ ವಿವರಣೆ ನೀಡಿ.

*****

4. ಸಿಟಿ ಬಗೆಗಿನ ಸೈನಿಕರ ಹಾಡು (ಬೆಪ್ಪಕ್ಕಡಿ ಬೋಳೆಶಂಕರ ನಾಟಕದ ಆಯ್ದ ಭಾಗ) ಡಾ.ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ

ಆಶಯ:

ಬೆಂಗಳೂರು "ಐಟಿ ನಗರ" ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಈ ನಗರದಲ್ಲಿ ಹಳೆ ವಾಹನಗಳು, ಹೆಚ್ಚಿದ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಹಸಿರು ಪ್ರದೇಶಗಳ ಕಡಿಮೆಯಿಂದಾಗಿ ವಾಯುಮಾಲಿನ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಏರಿಕೆ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಹಸಿರು ನಗರವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿದ್ದ ಬೆಂಗಳೂರು, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮಾಲಿನ್ಯದ ಕಪ್ಪು ಮುಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನಗರಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಸಹ ಯೋಚಿಸಬೇಕು.

ವಾಹನಗಳ ತುಟಿ ತುಟಿಯಲಿ ತುಳುಕಿದೆ ನವಗೀತ ತಂಬೆಲರಿನ ತುಂಬಾ ಇದೆ ಪೆಟ್ರೋಲಿನ ನಾತ. ಮಿಲ್ಲಿನ ಹೊಗೆ ದಟ್ಟಿಸಿದೆ ಬಾನ್ಸೀಲಿಯ ತುಂಬ ಸೈರನ್ನಿನ ದನಿ ತುಂಬಿದೆ ಕಿವಿಕಿವಿಗಳ ತುಂಬ ಲಾಲ್ವಾಗಿನ ತರುಲತೆಗಳ ಮೈಮುಖಗಳ ನೋವು ಕಪ್ಪಾಗಿವೆ ಕುಂಡದ ಗಿಡಬಳ್ಳಿಯ ಎಳೆ ಹೂವು ಕೊಳೆಗೇರಿಯ ಕೊಚ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡುವ ಮಕ್ಕಳು ಆಲದೆಲೆಯ ಮೇಲಾಡುವ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ ಕೃಷ್ಣರು ಯಾಕಾದರು ಹಾರುತ್ತಿದೆ ಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಹದ್ದು ಬದುಕಬೇಕೆ? ಮುಚ್ಚು ಕದ, ಮಾಡಬೇಡ ಸದ್ದು. ಇದನ್ನು ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ವ್ಯಂಗ್ಯವೇ ಕಾವ್ಯದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಪಠ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ ಭಾಷೆಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

-1-

ಮಿಲ್ಲಿನ ಹೊಗೆ ದಟ್ಟಿಸಿದೆ ಬಾನ್ಸೀಲಿಯ ತುಂಬ
ಸೈರನ್ನಿನ ದನಿ ತುಂಬಿದೆ ಎಳೆ ಕಿವಿಗಳ ತುಂಬ.
ಕೊಳೆಗೇರಿ ಕೊಚ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡಿದ ಮಕ್ಕಳು
ಆಲದೆಲೆಯ ಮೇಲಾಡುವ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ ಕೃಷ್ಣರು.
ತಂಬೆಲರಿನ ತುಂಬಾ ಇದೆ ಪೆಟ್ರೋಲಿನ ನಾತ
ವಾಹನಗಳ ತುಟಿತುಟಿಯಲಿ ತುಳುಕಿದೆ ನವನೀತ.
ಕಪ್ಪಾಗಿವೆ ಕುಂಡದ ಗಿಡಬಳ್ಳಿಯ ಎಲೆ ಹೂವು
ಲಾಲ್ವಾಗಿನ ತರುಲತೆಯಲಿ ಅರಳಿರುವವು ನೋವು.

-2-

ಹಾಡಿನ ಒಡೆಯ ಬಾರಯ್ಯ
ತಾಯಿ ಭಾರತಮಾತೆ ಜಯಜಯಾ ಎಂದು
ಕೂಗಿದೆವು ಗಾಂಧಿಗೂ ಜಯವಾಗಲೆಂದು
ಆತ್ಮವಿಲ್ಲದ ಸಿಟಿಯ ಮಧ್ಯದಲಿ ಬಂದು

ಕೊಳೆ ಚರಂಡಿಯ ಕೊಚ್ಚಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿಳಿದು
ತಡವರಿಸಿ ದೌಡಾಯಿಸುತ್ತ ಆ ದಂಡೆ
ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಬೇಗ ಸೇರಬೇಕೆಂದೇ
ಬಿಸಿಲು ಬೆಳಗುವ ಹಸಿರ ಸಿರಿನಾಡ ಸೀಮೆ
ಸಿಗಲೆಂದು ಹಾರೈಸಿ ಕನಸುಗಳ ನಾಡೆ
ಕೂಗಿದೆವು ಗಾಂಧಿಗೂ ಜಯವಾಗಲೆಂದು
ತಾಯಿ ಭಾರತ ಮಾತೆ ಜಯ ಜಯಾ ಎಂದು.

ನಕ್ಷತ್ರ ಇರಲಿಲ್ಲ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ
ಎಷ್ಟೂ ಬೆಳಕಿರಲಿಲ್ಲ ಇಡಿ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ
ಆಸೆ ಇದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ
ಕತ್ತು ಸಹ ಮುಳುಗಿತ್ತು ಕರಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ
ನೆಲೆಯ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ ಗಟ್ಟಿ ನೆಲ ಕುಸಿದು
ಈಜಿದೆವು ಬೆಳಕಿರುವ ಸೀಮೆ ಸಿಗಲೆಂದು
ಆ ತನಕ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಬಲವು ಬರಲೆಂದೇ
ಕೂಗಿದೆವು ಗಾಂಧಿಗೂ ಜಯವಾಗಲೆಂದೇ.

ಯಾರಿಗಾದರು ನಮ್ಮ ದನಿ ಕೇಳಲೆಂದು
ಹುಲ್ಲು ಕಡ್ಡಿಯನೊಂದ ಎಸೆಯಬಹುದೆಂದು
ಈಜಿದೆವು ಸಿಟಿದೈವ ಕಾಪಾಡಲೆಂದು
ಕಣ್ಣೀರು ನೀರುಗಳ ಬೆರಸಿ ಹಾಡಿದೆವು
ದಿಕ್ಕಿಗೂ ನಮ್ಮ ದನಿ ಕೇಳಿಸಲೆ ಇಲ್ಲ

ಆಚೆದಂಡೆಗಳು, ನೀರು, ಬೆಳಕಿಗೂ ಇಲ್ಲ
ನಮ್ಮ ದನಿ ನಮಗೇನೆ ಬಂತು ತಿರುತಿರುಗಿ
ಕರಿನೀರ ತೆರೆಯ ಜತೆ ಕಿವಿಗೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ
ಮ್ಯಾಲೆ ಹೊಂಚಿದ ಮೋಡ ಇದೆ ಸಮಯವೆಂದು

ಕರಿನೀರ ಆಳಗಲ ಹೆಚ್ಚಿಸಿತು ಸುರಿದು
ಆಳಕ್ಕೆ ಬೀಳಲಿದೆ ನೀರು ಸನಿಹದಲೆ
ಅಲ್ಲಿ ಮುಗಿವುದು ನಮ್ಮ ಈಜು ಇಷ್ಟರಲೆ
ಹಾಡಲಿರುವುದು ಭಂಡ ಗಾಳಿ ಹಾಡನ್ನು
ನಿಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಬೆಳಕು ಇನ್ನಿಲ್ಲವೆಂದು.

ಆಯ್ತು ಬೆಳಗಿನ ನಿಮ್ಮ ರೇಡಿಯೋದಲ್ಲಿ
ಕೇಳಿ ನಲಿಯಿರಿ ನಾವು ಮುಳುಗಿರುವ ಗೀತೆ.

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ

ನಾಟಕಕಾರರು : ಡಾ.ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ (೧೯೩೭) ಡಾ.ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರರ ಹುಟ್ಟೂರು ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಘೋಡಗೇರಿ. ತಂದೆ ಬಸವಣ್ಣಪ್ಪ ಕಂಬಾರ, ತಾಯಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ, ತಮ್ಮ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿರುವ ಕಂಬಾರರು ದ.ರಾ.ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ನಂತರ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಗದ ಜಾನಪದ ಭಾಷೆಯ ಸೊಗಡನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಉಣಿಸಿದ್ದಾರೆ .ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದ ಇವರು ನವದೆಹಲಿಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಾಟಕ ಶಾಲೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ನಾಟಕ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಂಪಿಯ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಕುಲಪತಿಗಳಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅಣ್ಣತಂಗಿ, ಕರಿಮಾಯಿ, ಜಿಕೆ ಮಾಸ್ತರ ಪ್ರಣಯ ಪ್ರಸಂಗ, ಶಿಖರ ಸೂರ್ಯ ಸಿಂಗಾರವ್ವ ಮತ್ತು ಅರಮನೆ-ಇವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳು, ಮುಗುಳು, ಹೇಳತೇನ ಕೇಳಾ, ತಕರಾರಿನವರು, ಬೆಳ್ಳಿಮೀನು, ಅಕ್ಕಕ್ಕು ಹಾಡುಗಳು ಇವರ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳು, ಋಷ್ಯಶೃಂಗ, ಹರಕೆಯಕುರಿ, ಸಂಗ್ರಾಬಾಳ್ಯ, ನಾರ್ಸಿಸಸ್, ಜೋಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ, ಪುಷ್ಪರಾಣಿ, ಸಿರಿಸಂಪಿಗೆ, ಜೈಸಿದನಾಯ್ಕ, ಬೆಂಬೆತ್ತಿದ್ದ ಕಣ್ಣು

ಮುಂತಾದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕರಿಮಾಯಿ, ಸಂಗೀತಾ, ಕಾಡು-ಕುದುರೆ, ಸಿಂಗಾರೆವ್ವ ಮತ್ತು ಅರಮನೆ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂಗೀತ ಸಂಯೋಜಿಸಿ, ನಿರ್ದೇಶಿಸಿರುವುದು ಇವರ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ದ್ಯೋತಕ. ೨೦೧೬ ನಾಡೋಜ, ಪದ್ಮಶ್ರೀ, ಕುಮಾರನ್ ಆಶನ್, ತಾಗೋರ್ ಹಾಗೂ ಕಬೀರ ಸಮ್ಮಾನ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದಿರುವ ಇವರು ತಮ್ಮ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಗಾಗಿ ೨೦೧೦ ನೇ ಸಾಲಿನ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ೨೦೦೪ ರಿಂದ ೨೦೧೦ ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡಿದ್ದರು.

ಸಾರಾಂಶ— ನೀಲಾಕಾಶದ ತುಂಬಾ ಹೊಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದೆ, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಸಿಟಿಗಳಲ್ಲಿ, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು ತಲೆ ಎತ್ತಿ ಅದರಿಂದ ಹೊರಡುವ ಹೊಗೆ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಅದರಿಂದ ಹೊರಡುವ ಸೈರನ್ ಶಬ್ದ ಎಳೆ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ತುಂಬಿವೆ. ಸಿಟಿಯ ಬಹುಭಾಗ ಕೊಳೆಗೇರಿಗಳ ಹೆಚ್ಚು ಅವಲ್ಲಾಕೊಚ್ಚೆಯಿಂದ ತುಂಬಿವೆ. ಆ ಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವ ಮಕ್ಕಳು ಸದಾಕಾಲ ಆ ಕೊಚ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಆಡುತ್ತಿದ್ದವು, ಅಲಂಕರಕ್ಕಾಗಿ, ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್‌ನ ಮೇಲೆ ಮೂಡಿರುವ ಚಿತ್ರ ಆಲದ ಎಲೆಯ ಮೇಲೆ ಚಿಕ್ಕ ಮಗುವಾಗಿ ಮಲಗಿರುವ ಕೃಷ್ಣನ ಚಿತ್ರ ಎಷ್ಟು ಮುದ್ದಾಗಿದ್ದೆಯೋ ಅದೇ ಆಲದ ಮರಗಳು ಈಗ ಪೆಟ್ರೋಲ್, ಡೀಸೆಲ್ ಈ ಪೆಟ್ರೋಲ್ನ ವಾಸನೆಯಿಂದ ತುಂಬಿದೆ ವಾಹನಗಳು ಕೇವಲ ವಾಸನೆ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ ಅದರ ನಿಶಾನೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಗಿಡಮರಗಳು ಅದರ ಎಲೆ ಹೂಗಳು ಸ್ವಂತಿಕೆಯ ಬಣ್ಣ ಹೋಗಿ ಕಪ್ಪಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ಈಗ ಅದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಬೇಕಾದರೆ ಕೇವಲ ಊಟ ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರ ಭಾವಾರ್ಥ ಎಂದರೆ ಈಗ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಹೊಗೆ ಉಗುಳುವ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿಂದ ವಾಹನಗಳಿಂದ ವಾಯು ಮಾಲಿನ್ಯ, ಶಬ್ದ ಮಾಲಿನ್ಯ ಉಂಟಾಗಿ ವಾತಾವರಣವೆಲ್ಲ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗಿದೆ.

ಕವನದ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳು:

- ನಗರೀಕರಣದ ಕ್ರೂರತೆ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯನ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಹೋರಾಟ
- ಕಾಲದ ಕ್ರೂರ ನಿರ್ದಯತೆ
- ಗಾಂಧಿಯ ಚಿಹ್ನೆಯ ಪುರಾತನ ಸಂವೇದನೆ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕತೆಯ ಘರ್ಷಣೆ
- ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯ, ಬಡವರ ದುಃಸ್ಥಿತಿ, ಹಸಿರು ಕಳೆದು ಹೋದ ಪ್ರಕೃತಿ

ಭಾಷಾ ಚಟುವಟಿಕೆ:

೧. ಬಾನ್ಸೀಲಿ - ಪದ ಬಿಡಿಸಿ.
೨. 'ಬಂಡಗಾಳಿ' ಪದವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
೩. ಸಿಟಿ ದೈವ ಇದರ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ.
೪. ಈ ಕವನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ.
೫. ಈ ಕವನದ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿ.

ಅರ್ಥ ಗ್ರಹಣದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

೧. 'ವಾಹನಗಳ ತುಟಿ ತುಟಿಯಲಿ' ಎಂಬ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಪೂರ್ಣ ಪ್ರತಿಮೆಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
೨. ಕವಿ 'ಮ್ಯಾಲೆ ಹೊಂಚಿದ ಮೋಡ ಇದೆ ಸಮಯವೆಂದು' ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಏನನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾನೆ?
೩. ಕವನದಲ್ಲಿ ಬಡವರು/ಕರಿನೀರಿನಲ್ಲಿ ಈಜುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಚಿತ್ರಣವೇನು?
೪. 'ಆ ತನಕ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಬಲವು ಬರಲೆಂದು' ಎಂಬ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದ ಸಂಕೇತಾರ್ಥವೇನು?
೫. ಈ ಕವನದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಯ ಉಲ್ಲೇಖ ಏಕೆ ತರುವಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳಿ.
೬. ಈ ಕವನವು ನಗರೀಕರಣದ ಯಾವ ವೈಪರೀತ್ಯಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಡುತ್ತದೆ?
೭. 'ಆತ್ಮವಿಲ್ಲದ ಸಿಟಿ' ಎಂಬ ಪದ ಬಳಕೆಯ ಹಿಂದಿರುವ ವಾಸ್ತವ ಚಿಂತನೆ ಏನು?
೮. ಕವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಹಾನಿಯ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
೯. ಭೋಳೇಶಂಕರ ಈ ಕವನದ ಮೂಲಕ ಯಾವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದೇಶವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ?
೧೦. ಈ ಕವನಕ್ಕೆ ಆರದ ನೆನಪುಗಳು" ಎಂಬ ಪರ್ಯಾಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಯೋಗ್ಯವೇ?

ಭಾಷಾ ಚಟುವಟಿಕೆ:

- "ಮ್ಯಾಲೆ ಹೊಂಚಿದ ಮೋಡ ಇದೆ ಸಮಯವೆಂದು..." ಎಂಬ ಸಾಲುಗಳಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ವನ್ನು ನೀಡಿ.

- "ತಾಯಿ ಭಾರತಮಾತೆ ಜಯಜಯಾ ಎಂದು" ಎಂಬ ಪುನರಾವೃತ್ತಿಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ.

ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಗೆ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಿ.

- ಕೆಲವು ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪ್ರಬಂಧ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಿಸಿ.

ಪ್ರಬಂಧ ಬರವಣಿಗೆ:

- ವಿಷಯ: "ಆಧುನಿಕ ನಗರಗಳು – ಬೆಳಕಿನ ಹಿಂದೆ ಇರುವ ಕತ್ತಲೆ"
- ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನದ ವಿಷಯವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು, ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಲು ಸೂಚಿಸಿ

*****

5. ಮುಕ್ತ ವ್ಯಾಪಾರ, ಜಾಗತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸೈನಿಕ ಸಾಹಸಗಳು

ಮೂಲ: ನೋಮ್ ಚಾಮ್‌ಸ್ಕಿ,

ಅನು: ಸಿ ನಾಗಣ್ಣ

ಆಶಯ:

ಮಾನವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಆಕ್ರಮಣಗಳು ಉಹಗೆ ನಿಲುಕದಾಗಿದೆ. ಬುದ್ಧಿ ಜೀವಿಗಳು ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವವರೆ ವಿಶ್ವಾಸ ಘಾತಕತನವನ್ನು ಮುನ್ನಲೆಗೆ ತರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಧಿಕಾರ, ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ, ಹುಸಿ ಚಿತ್ರಣಗಳ ಮೂಲಕ ಸೂಪರ್ ಪವರ್‌ಗಳು ಎಂದು ಬೀಗುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ದ್ವಂದ್ವ ನೀತಿಗಳು ಅಪಾಯಕರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ "ಅಭಿವೃದ್ಧಿ" ಎಂಬ ಹಣೆ ಪಟ್ಟಿಯ ಮೂಲಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ದೇಶಗಳು ಹೇಗೆ ತೃತೀಯ ವರ್ಗದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಸೂತ್ರೀಕರಿಸಿದೆ ಎಂಬ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯವನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಮೊದಲು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿ ಆನಂತರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ಶ್ರೀಮಂತ ಕೈಗಾರಿಕಾ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಚರಿತ್ರೆಯ ರೂಪುರೇಷೆ ತಯಾರಾಗುತ್ತಿರುವುದು ನಾವು ಆ ಕಡೆ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಜರೂರನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತಿದೆ. ಉದಾರ ಜನತಂತ್ರ ಹಾಗೂ ಅಭಿಜಾತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ವಿಜಯಗಳಿಸಿರುವ ಈ ಘಟ್ಟವನ್ನು ನಾವು. ತಲುಪಿರುವುದು ಒಂದು ನಿಡಿದಾದ ವಿಶ್ವೀಯ ಹೋರಾಟದ ಫಲವಾಗಿ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಹಲವರಿಗಿದೆ. ಕೆಲವರು ಇದನ್ನು 'ಚರಿತ್ರೆಯ ಕೊನೆ' ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವುದುಂಟು. ಆದರೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ವಾಸ್ತವಾಂಶವೇ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

'ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ' ಮತ್ತು 'ಮುಕ್ತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ'ಗಳು ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಕುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದು, ಶ್ರೀಮಂತ ಮತ್ತು ಬಲಿಷ್ಠ ದೇಶದವರು ಇವುಗಳನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ ಕಂಡಿರುವರಲ್ಲದೆ, ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಇವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೂಡ ಅವರು ಹವಣಿಸುವುದುಂಟು. ಶೀತಲ ಸಮರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಉತ್ತರ-ದಕ್ಷಿಣ ಸಂಘರ್ಷ ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದರು. ಆದರೆ ನಿಜವಾಗಿ ನಾವಿದನ್ನು ಜಗತ್ತಿನ ಮೇಲೆ 'ಯೂರೋಪಿನ ವಿಜಯ' ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು

ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತ. ಕಳೆದ 500 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಈ ವಿಜಯ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಲವರು ಕರೆಯುವ 'ಹೊಸ ಜಾಗತಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಾನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಪ್ರಪಂಚವಾಗಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಎಂದರೇನು? ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಹೆಚ್ಚು ಸದೃಢವಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ ಇಲ್ಲ ಮಾಯವಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಮೊದಲು ಇದರ ಅರ್ಥವೇನೆಂದು ತಿಳಿಯೋಣ: ಅದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅರ್ಥಗಳು ಕೂಡ ಇರುವುದು ಸರಿಯಷ್ಟೆ. ರಾಜಕೀಯ ಚರ್ಚೆಯ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳ ಹಾಗೆ ಈ ಪದಕ್ಕೂ ಎರಡು ಅರ್ಥಗಳಿವೆ: ಒಂದು ನಿಘಂಟಿನಲ್ಲಿರುವ ಅರ್ಥ, ಇನ್ನೊಂದು ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕವಾದ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಬಳಕೆಯಾಗುವಂಥ ಅದಕ್ಕೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾದ ಅರ್ಥ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ನಿಲುಕುವ ಸರ್ವ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದರೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಲು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪ್ರಜೆಗಳು ಭಾಗವಹಿಸಬಹುದಾದಂಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಅರ್ಥ, ಎಲ್ಲಿಯತನಕ ಒಂದು ಸಮಾಜ ಈ ಬಗೆಯ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವಾಸ್ತವದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಸಂಗತವಾದುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ 'ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥ'ದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಜನತಂತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವವರು ವ್ಯಾಪಾರಿ ವರ್ಗದವರಾಗಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ 'ತತ್ವ ತಜ್ಞರ' ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅದು ಅಬಾಧಿತವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಜನತಂತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟಾಗಿನಿಂದಲೂ ಈ ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಿದೆ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರುವ ಸೂಚನೆಗಳು ಕಂಡಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಈ 'ಜನತಂತ್ರದ ತಜ್ಞರು' ಬೆಚ್ಚಿ ಹಾಕಿರುವುದುಂಟು, 'ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರಜಾವರ್ಗ'ವೆಂದು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಜನಸಮುದಾಯ 17ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಈ ತರಹದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದ ಭೀತಿಗೊಳಗಾದರು. ಹಾಗಾಗಿ ಜನಸ್ತೋಮ ಮತ್ತು ಜನರ ಗುಂಪನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿ ಜಂಗುಳಿ ಯಜಮಾನರು ಮತ್ತು ಮುಖಂಡರ ಅಧೀನಕ್ಕೆ ಅದನ್ನು ಒಳಪಡಿಸಬೇಕಾದ್ದು ಅವಿವಾರ್ಯವೆಂದು ಸಾರಲಾಯಿತು. ಇವತ್ತಿಗೂ ಕೂಡ ಅಧಿಕೃತವಾದ ಈ ತತ್ವವೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ಶತಮಾನಗಳು ಕಳೆದರೂ ಇದರ ಒಳತಿರುಳು ಮಾತ್ರ ಮುಕ್ತಾಗದೆ ಉಳಿದಿದೆ. ವುಡ್ರೋ ವಿಲ್ಸನ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿದ್ದ ರಾಬರ್ಟ್ ಲ್ಯಾನ್ಸಿಂಗ್ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಜಾವರ್ಗ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ

'ಅಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಅರೆಕೊರೆ'ಯಿಂದ ಕೂಡಿದುದಾಗಿದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ 18ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರ ವೇಷದಲ್ಲಿರುವ ಮೃಗಗಳು' ಎನ್ನುವ ವಿವರಣೆ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಕೆಲಸ ಕಟ್ಟಿತು ಎಂಬಂತೆ, ಎರಡು ವರ್ಷದ ಮಗುವನ್ನು ಯಾರ ಆಸರೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಬೀದಿ ದಾಟಲು ಬಿಟ್ಟಂತೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಇತ್ತು. ಒಂದು ಪಕ್ಷ, ಮತದಾನದ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಈ ಜಂಗುಳಿಗೆ ಬೇರೆ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದೇ ಆದಲ್ಲಿ, ಆಗ ನೀವು ಯಾವ ರೀತಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಶಿಲ್ಪವನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕೆಂದರೆ, ಆ ಜಂಗುಳಿಯ ಧ್ವನಿಯೂ ಕೇಳಿಸಬಾರದು. ಪರಸ್ಪರರಿಗೆ ಅವರ ದನಿಯೂ ಕೇಳಿಸಬಹುದು, ಆದರೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವ್ಯವಹಾರದ ಉಸ್ತುವಾರಿಯಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ಅದು ತಲುಪಬಾರದು; ತಲುಪಿದರೆ ಅನಾಹುತ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟದ್ದು. ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿರುವುದು ಈ ತತ್ವದ ಮೇಲೆಯೇ, ರಾಷ್ಟ್ರ ನಿರ್ಮಾಪಕರ ಇಂಗಿತವೇನಿತ್ತೆಂದರೆ, ರಾಷ್ಟ್ರದ ಒಡೆಯರು ಯಾರೋ ಅವರೇ ಅದನ್ನು ಆಳಲು ಸಮರ್ಥರು, ಎಂಬುದು. ಈ ಇಂಗಿತವನ್ನು ಪ್ರತಿಫಲಿಸುವ ಜಾನ್ ಜೇ ಎಂಬುವವನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ : "Those who own the country ought to govern it" ಆದರೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವರೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಹಾಗಾಗಿ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಹಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತೆ; ಈ ಬೇರೆಯವರು ಅಂದರೆ 'ಶೀಲವುಳ್ಳವರು'. ಈ 'ಶೀಲವಂತ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಯಜಮಾನರ ಪರವಾಗಿ ವ್ಯವಹಾರ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಅಮೆರಿಕದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು. ಈ ತತ್ವದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ: ಮತ್ತು ಈ ತತ್ವವನ್ನು ಬಹುಪಾಲು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರಲಾಗಿದೆ ಕೂಡ. ಇಂಥ ಮಾರ್ಗಾನುಸರಣೆಗೆ ಯಾವ ಭಾಗದಿಂದಲಾದರೂ ವಿರೋಧ, ಅಡ್ಡಿ-ಆತಂಕಗಳು ಉಂಟಾದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು. ಆ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ನಂತರ ಬರುತ್ತೇನೆ.

ಜನತಂತ್ರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ ಮಾದರಿಯೇ ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವುದು. ಇದರಲ್ಲೂ ಬಹಳ ವಿಧಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಲ್ಟರ್ ಲಿಪ್‌ಮನ್ ಹೇಳಿರುವ ಮಾದರಿ ಬಹಳ ಕುತೂಹಲಕರವಾಗಿದೆ. ವಾಲ್ಟರ್ ಲಿಪ್‌ಮನ್ ಅಮೆರಿಕನ್ ಪತ್ರಕರ್ತರ ಡೀನ್ ಆಗಿದ್ದವನು. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಅವನ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಬಹಳ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾದವು. ವಿಯೆಟ್ನಾಂ ಯುದ್ಧದ ವಿರುದ್ಧ ಬರೆದ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿ ಈತ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ನೆನಪಿಡಬೇಕು. ಜನತಂತ್ರ ಹೇಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಆತ ಹೇಳುವುದು: 'ಅಜ್ಞಾನಿಗಳೂ, ಬೌದ್ಧಿಕವಾಗಿ

ಹಿಂದುಳಿದವರೂ ಆದ ಜನರ ಸಮಸ್ಯೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಇದೆ' ಎಂದು. ಲ್ಯಾನ್ಸಿಂಗ್‌ಗಿಂತ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಲಿಪ್‌ಮನ್ ಜನತಂತ್ರದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು 'ignorant and meddlesome outsiders' ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ಅವನು ಹೇಳುವುದಾದರೆ 'ಶೀಲವಂತರಾದ' ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಈ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರೆಂಬ ಮಂದಿಯ ಕಾಲ್ಪನಿಕತೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಜನತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಮಂದಿಗೊಂದು ಕೆಲಸವಿರುತ್ತದೆ ಆ ಕೆಲಸ ಏನೆಂದರೆ ಕೇವಲ ವೀಕ್ಷಣೆ: ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಅಲ್ಲ. ಇಂಥ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 10 ಅಥವಾ 20 ಭಾಗದ ಜನರು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ಅರಿತು, ಯೋಚಿಸಿ, ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಜನಜಂಗುಳಿಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾದರೂ ಹೊರಗಿದ್ದು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಸಹಕರಿಸುವುದು. ಇದು ಜನ ತಂತ್ರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಜಂಗುಳಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕೆಲಸವೂ ಕೂಡ ಇದೆ; ಅದೇನೆಂದರೆ ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಸಂಭಾವಿತರಾದ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಒತ್ತಾಸೆ ನೀಡಿ ಅವರು ಜಯಗಳಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು. ಅದನ್ನೇ ಚುನಾವಣೆ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು. ನಾಯಕರನ್ನು ಆರಿಸಿಬಿಟ್ಟು ಬಳಿಕ ಅವರು ಸುಮ್ಮನೆ ಮನೆಗೆ ತೆರಳಬೇಕೆ ಹೊರತು, ಉಳಿದಂತೆ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಬಾಯಿ ಹಾಕಬಾರದು. ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೇನಾದರೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ತಲೆ ತೂರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಅವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಹೊವರ್ಡ್ ಲ್ಯಾಸ್‌ವೆಲ್ಲರಂಥ ಪ್ರಭೃತಿಗಳೂ ಕೂಡ ಇದೇ ರೀತಿ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಆಲೋಚನೆಗಳು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಮಟ್ಟದ ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಪಠ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿಬಿಡುತ್ತವೆ. ಅವರ ಚಿಂತನೆಯ ತಿರುಳೇನೆಂದರೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯ ತಾನು ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೀನಿ. ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಅವನ ತೀರ್ಮಾನದ ಮಟ್ಟ ಎಂಥದು ಎಂದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ, ಇದು ಜನ ತಂತ್ರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವನ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ನಾವು ಬಲಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲಾಗದು, ಏನಿದ್ದರೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಭೇದದಿಂದ ಅದನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆಂದು ಲ್ಯಾಸ್‌ವೆಲ್ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಬರೆದ. ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಗುರು ಎಂದೇ ಖ್ಯಾತನಾಗಿದ್ದ ಕೆನಡಿ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನೆಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದ. Reinhold Neibhur ಇದನ್ನೇ ಮತ್ತೊಂದು ರೀತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ : ಸಾಮಾನ್ಯ ಬುದ್ಧಿಯ ಜನಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸರಳಗೊಳಿಸಿದ ಭ್ರಾಂತಿಗಳನ್ನು ಹೂಡಿ ಅವರನ್ನು ಹದ್ದುಬುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು; ಏಕೆಂದರೆ ವಿಚಾರ ಎನ್ನುವುದು ತಣ್ಣಗೆ ವೀಕ್ಷಿಸುವವರ ಸ್ವತ್ತಾಗಿದೆ.

ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಠಿಣವಾದವರ ಗುಂಪೊಂದಿದೆ. 'ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿಗಳು' ಎಂದೆನಿಸಿಕೊಂಡವರ ತಂಡವದು. ಈ ತಂಡ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಎಗ್ಗಿಲ್ಲದೆ ನುಗ್ಗುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಜನಜಂಗುಳಿಗಳಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡುಬಿಡುತ್ತದೆ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಾಗಿಯೂ ಕೂಡ ತನ್ನ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ನೋಡದಂತೆ ಅದು ನಿಗಾವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ರೇಗನ್ ವಾದಿಗಳು ನೆನಪಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರು 'ಏನಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂಬ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಜನರು ತಿಳಿಯುವ ಪ್ರಮೇಯವೇ ಇಲ್ಲ'ವೆಂದು ಬಲವಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದರು. ಇಂಥ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರೇ ಶತ್ರುಗಳು ಮತ್ತು ಅವರು ವಾಸಿಸುವ ತಾಣಗಳೇ ಶತ್ರುಕ್ಷೇತ್ರಗಳು; ಹಾಗಾಗಿ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರೆಮಾಚಬೇಕು. ಇಂಥ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲೇ 'ಗೋಪ್ಯ ದಿಗಿಲು' ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ರೇಗನ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇರಾನ್ ಈ 'ಗೋಪ್ಯ ದಿಗಿಲಿನ' ನಿಶಾನೆಯಾಗಿದ್ದಿತು. ಗೋಪ್ಯ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ಎಸಗುತ್ತಾ ನಾಡ ಜನತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಮರೆಯಾಗಿಡುವ ಸನ್ನಾಹ ನಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ವಿಚಿತ್ರವೆಂದರೆ ಗೋಪ್ಯತೆಯ ಈ ವಂಚನೆ ನಡೆದಿರುವಾಗಲೇ, ಯಾರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದನ್ನು ಮರೆಮಾಚುವ ಹವಣಿಕೆ ನಡೆದಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅವರಿಗೂ ಇದು ತಿಳಿದು ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ.

ಜನತಂತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಿರಂಕುಶ ಪ್ರಭುತ್ವದ ತುದಿಯೊಂದಿದೆ. ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಆ ನಿರಂಕುಶ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಅಂಚು; ಏಕೆಂದರೆ ಜನತಂತ್ರವನ್ನು ವರ್ಣಮೇಳಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದು; ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವರ್ಣಗಳು ಅದರಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಮುಕ್ತ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಜನತಂತ್ರದ ನಡುವೆ ಒಂದು ಸಂಬಂಧವಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯರು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಾಗಿರುವುದಕ್ಕೂ ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಅಮೆರಿಕದ ಜನತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿನ ಜನತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲದಂತ ಒಂದು ಚರಿತ್ರೆ ಇದೆ. ಅದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬಗ್ಗು ಬಡಿದ ರೀತಿ. ನೂರಾರು ಜನ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಅಮೆರಿಕದ ಜನತಂತ್ರ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಬಲಿಶಕ್ತಗೊಂಡಿತು; ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಪ್ರಸಂಗವೇ ಬರದಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಜನತಂತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಭಾವಿತರಾದವರು ತಾನೆ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡಬೇಕು? ಹಾಗೆ ಸಂಭಾವಿತರಾದವರು ಯಾರ ಅಂಕಿಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ತಿರುಗಾಡುವಾಗ ಯುಜೀನ್ ಡೆಬ್ಸ್ ಏಕೆ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ? ಏಕೆ ಅಂದರೆ ಈ ಯುಜೀನ್ ಡೆಬ್ಸ್ ಕಾರ್ಮಿಕ ನಾಯಕ ಮತ್ತು ಮೊದಲನೆಯ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗಾದ ಅನ್ಯಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ. ಆಳುವವರ

ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವನು ಸರಿಯಲ್ಲದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಈ ಶಿಕ್ಷೆ ಅನುಭವಿಸಿಯೇ ತೀರಬೇಕು.

ಜನತಂತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಆಗಾಗ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ತಲೆದೋರುವುದುಂಟು. 1975ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಸ್ಯಾಮ್ಯುಯೆಲ್ ಹಂಟಿಂಗ್‌ಟನ್ ಅವರ 'ಜನತಂತ್ರದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಗಹನ ಅಧ್ಯಯನ ರೂಪಿತಫಲದ ಪುಸ್ತಕವಿದು. ಇದರ ಪ್ರಕಾರ ಜನತಂತ್ರದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಎಂದರೆ ಏನು? ನೀವು ಮುಗ್ಧರಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅದು ಜನತಂತ್ರವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೀರಿ. ಅಥವಾ ನೀವು ನಾಜೂಕಿನವರಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಇದು ಜನತಂತ್ರದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಎಂದು ಬಗೆದು ಇದನ್ನು ನಿವಾರಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಂಪು ಹೂಡುತ್ತೀರಿ. ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅರವತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಾದದ್ದನ್ನು ದಾಖಲಿಸುತ್ತದೆ: ರಾಜ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನಾದ ಸ್ಯಾಮ್ಯುಯೆಲ್ ಹಂಟಿಂಗ್‌ಟನ್ ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಆ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ: ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನತಂತ್ರದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವೂ ನೆಟ್ಟಗಿತ್ತು, ಏಕೆಂದರೆ ಜಂಗುಳಿ ಕೇವಲ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು, ಆದರೆ ಅರವತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಅದು ಕೈಮೀರಿ ಹೋದಾಗ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಶುರುವಾಯಿತು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬದಿಗೊತ್ತಲ್ಪಟ್ಟವರೆಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಜನಸ್ತೋಮ ಚುರುಕಾಗತೊಡಗಿದರು. ಹಾಗಾಗಿ, ಮಹಿಳೆಯರು, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು ಮತ್ತಿತರರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇವರು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು, ಅದಕ್ಕಂದೇ ಮೀಸಲಾದವರು ಹೆಚ್ಚು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಸಂಘಟಿತರಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸತೊಡಗಿದರು ಆದ್ದರಿಂದ ಮತ್ತೆ ಈ ಜನಜಂಗುಳಿಯನ್ನು ಅದರ ಮಾಮೂಲಿ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ'.

ಜನತಂತ್ರದ ಮೂಲ ತತ್ವ ಇದೇ ಆಗಿದೆ. ಇದು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬರುವುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿಗೊಳಿಸಬೇಕಾದರೆ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಬೇಕು; ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ತಪ್ಪು ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ತಪ್ಪು ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಇಳಿಯಬಾರದು. ಥಾಮಸ್ ಜಪರ್‌ಸನ್ ಇದನ್ನು ಅಭಿಜಾತ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬಲಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಸಾಧಿಸಲಾಗದ ಕಾರಣ, ತತ್ವೋಪದೇಶದಿಂದ ಸಾಧ್ಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ. ಇದೇ ಮಾತನ್ನು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ವಿನ್ ಸ್ಟನ್ ಚರ್ಚಿಲ್ 1945ರಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸಿದ. ಅವನ ಪ್ರಕಾರ: 'ಜಗತ್ತಿನ ಆಡಳಿತವನ್ನು ತೃಪ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಡಬೇಕು - ತಮ್ಮ ನಿವಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಸ್ಥಿತಿವಂತರಿಗೆ' ನಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವು ನಮ್ಮನ್ನು ಇತರರಿಂದ ಮೇಲಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ನಮಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಏನೂ ಬೇಕಿಲ್ಲ, ನಮಗಿರುವಷ್ಟರಿಂದಲೇ ನಾವು ತೃಪ್ತರು, ಹಾಗಾಗಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ನಾವು ಆಳಬೇಕು. ಸಮಸ್ಯೆ ಇರುವುದು ಇನ್ನೂ ಬೇಕು

ಎನ್ನುತ್ತಿರುವ ಅಲ್ಲಿರುವ ಆ ಬಡವರಿಂದ.. ಈ ಹೊತ್ತಿನ ಸಮಾಜ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಾಜವಾಗಿದೆ: ದೇಶೀಯ ಸಮಾಜವಾಗಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಬಲದ ಬೀಸು ಕೂಡ ವಿಶಾಲವಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಉದ್ಭವವಾಗುವುದೋ ಅಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಬಗ್ಗುಬಡಿಯಬೇಕು... ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿ ಅಂಥದೊಂದು ಮಸಲತ್ತು ನಡೆಯಿತು. ಸುಮಾರು 200,000 ಜನರ ನರಮೇಧವಾಯಿತು, ಬರಿ ಕೊಲ್ಲುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ವಿರೂಪಗೊಳಿಸಿ, ಅತ್ಯಾಚಾರವೆಸಗಿ, ತುಂಡುತುಂಡಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ದೊರೆತ ವಿಜಯವೆಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ..!

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಲ್ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದಂತೆ ತೃಪ್ತರಾದವರು ಶ್ರೀಮಂತರು ಆಡಳಿತ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕು ಎಂದಾಯಿತು; ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ದೇಶದ ಒಳಗಡೆ ಶ್ರೀಮಂತರಾದವರು ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಸಬೇಕು. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಎನ್ನುವ ಪದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಅರ್ಥ ಇರುವಂತೆಯೇ ಆಡಂ ಸ್ಮಿತ್ ತನ್ನ 'ವೆಲ್ತ್ ಆಫ್ ನೇಷನ್ಸ್ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಎರಡು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅವನು ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ತಿರುಚಿ ಈ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವರ ಇಂಗಿತ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಆಡಂ ಸ್ಮಿತ್‌ನ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ಗ ಹೋರಾಟದ ಅಂಶ ಥಾಳಾಗಿದೆ. ಆಡಂ ಸ್ಮಿತ್ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಪಾರದ ಕಡು ವಿರೋಧಿ, ಇವೆರಡರಿಂದ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಕಂಟಕ ಒದಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ವರ್ಜಿಸಬೇಕು ಎಂದಿದ್ದ ಆದರೆ ವ್ಯಾಪಾರ ನೀತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವವರಿಗೆ ಲಾಭ ಪಡೆಯುವ ರೀತಿ ಗೊತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದಂತೆ ಅವರು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರು. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ತಮಗೆ ಆಡಂ ಸ್ಮಿತ್ ನ 'ಅಸ್ತು' ಇದೆ ಎಂದೇ ಬಗ್ಗಿದರು. ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾಗಿ ತಾವು ಗೆದ್ದಿರುವ ದಕ್ಷಿಣಗೋಳ ಅಥವಾ ಮೂರನೆಯ ಜಗತ್ತು ಇರುವಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಶ್ರೀಮಂತರಾದ ತಮಗೆ ಸಕಲವೂ ದಕ್ಕಬೇಕೆಂದು ಹೂಟ ಹೂಡಿದರು.

ಅಮೆರಿಕದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಪರ್ಕ ಉದ್ದಿಮೆಯನ್ನು ನೀವು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಇದು 'ಅಮೆರಿಕದ ಅವಿಷ್ಕಾರ' ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲೆಂದೇ ಇದು 20ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಿಂದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮನಸ್ಸೆಂಬುದು ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ದಿಗಿಲುಂಟು ಮಾಡುವಂಥದು. ಹಾಗಾಗಿ

ಜನಜಂಗುಳಿ ತನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ತಾನಿರುವಂತೆ ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದ ಪ್ರಚಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ಆಗು ಮಾಡಲು ನಾಗರಿಕ ಸಂಪರ್ಕ ಉದ್ದಿಮೆ ಪ್ರಾಯಶಃ ಬಿಲಿಯನ್ ಗಟ್ಟಲೆ ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣ ಈಗ ಯಾವ ಮಟ್ಟ ಮುಟ್ಟಿದೆಯೆಂದರೆ ಏನನ್ನು ಓದಬೇಕು. ಟೆಲಿವಿಷನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ನೋಡಬೇಕು, ಯಾವ ರೀತಿ ರಿವಾಜಿನಿಂದ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಅನುಸರಣೆ ಮಾಡಿದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ. ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ; ನಿಮಗೆ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅವು ಅತ್ಯಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳೆಂದು ತಲೆಯೊಳಗೆ ತುಂಬುತ್ತಾ, ಅವುಗಳನ್ನು ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನೀವು ಪ್ರಾಣವನ್ನಾದರೂ ಪಣವಾಗಿಟ್ಟು, ದುಡಿಯುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ತಂತ್ರ ಇದಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ತಂತ್ರವೂ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ; ಈ ತಂತ್ರ ಅಭಿಜಾತ ರಾಜಕೀಯ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ನಿರೂಪಕ ಮಾಂಟೆಸ್ಕೊ ವರೆಗೂ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ನೀವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ. ಒಂದು ನಿರಂಕುಶ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು ಎಂದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಮೊದಲು ಜನರನ್ನು ದೂರ ದೂರವಾಗಿಡಿ; ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರನ್ನು ಹತ್ತಿರಬಿಟ್ಟರೆ ಅಪಾಯ. ಜನರು ಹತ್ತಿರವಾದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟ ಆಲೋಚನೆ ಇಣುಕಲು ಶುರುವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆ ಬಳಿಕ ಅವರು ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಎದುರು ದುರ್ಬಲರಾಗುತ್ತಾರೆಲ್ಲದೆ, ಏನೂ ಮಾಡುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ಈ ತಂತ್ರವನ್ನು ಬಹಳ ಉನ್ನತಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಜನರು ಸಂಘಟಿತರಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ನಿರ್ನಾಮ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕ್ರಮ ಪಡುವಣ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಲ್ಲ. ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳಿಲ್ಲ. ಇರುವುದೆಲ್ಲ ಬರಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿಮಾಡುವ ಸಂಘಟನೆಗಳು; ಕೆನಡಾದಲ್ಲಿರುವ ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷ ಎನ್‌ಡಿಪಿ ತರಹದ್ದು ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕ ಬಾಯಿ ಹೊಲಿದುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯದ ವಿಚಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ, ಪ್ರಾಯಶಃ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಆರೋಗ್ಯ ನಿಯಮ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವಂಥ ಕೈಗಾರಿಕೀಕೃತ ರಾಷ್ಟ್ರವೆಂದರೆ ಅಮೆರಿಕ ಎಂದೇ ತೋರುತ್ತದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂಥ ಆರೋಗ್ಯ ನೀತಿಯನ್ನು ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು... ಕುತೂಹಲಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದರೆ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ ಟೈಮ್ಸ್ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಜಾಹೀರಾತನ್ನು ಗಮನಿಸಿ. ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು 'ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆ ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ' ಎಂಬುದಾಗಿ ಜಾಹೀರಾತು ಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಆ

ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿ ಆರೋಗ್ಯ ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಎಷ್ಟು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕವಾದ, ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿ ಅಡೆತಡೆಗಳಿವೆಯೆಂದರೆ ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳು, ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವವರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ತಲೆ ಕೆಡವುದಂತೂ ಖಂಡಿತ... ಅಂದಬಳಿಕ ಈ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ತಗಲುವ ಖರ್ಚು ಜನರಿಗೆ ನಿಲುಕುವಂಥದಲ್ಲ; ಅದು ಹಾಗೇ ಇರಬೇಕೆಂಬುದು ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಹುನ್ನಾರು...

ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಏನಾಗುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ತಿಳಿಯಬಾರದ್ದೇ ಜನತಂತ್ರದ ಪ್ರಧಾನ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅದರ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಅವರು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗದಂಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದಾಗಿಯೇ GATT ಮತ್ತು NAFTA ದಂಥ ಒಪ್ಪಂದಗಳಿಗೆ ನಾಂದಿ ಆಗಿರುವುದು. ಇವೆರಡೂ ಒಪ್ಪಂದಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವೆಂದರೆ ವಸ್ತುಗಳ ಸ್ವಾಮ್ಯದಿಂದ ಅಮೆರಿಕಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂಥ ವಾತಾವರಣದ ನಿರ್ಮಾಣ. ಇದನ್ನೇ 'ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿ' ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿಯೆಂದರೆ ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಭವಿಷ್ಯದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇತರರಿಗೆ ಅದು ದಕ್ಕದಂತೆ ಪೇಟೆಂಟ್‌ನ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲೂ ಗೋಡೆ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಈ ವಿಧಾನದಿಂದ ಲಾಭ ಖಾಸಗಿಯವರಿಗೆ ದಕ್ಕುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಖಾಸಗಿ ಉದ್ದಿಮೆ ಎಂದು ಕರೆಯತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ತೃತೀಯ ಜಗತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಸವಾರಿ ಮಾಡಲು, ಕೊಳ್ಳೆಹೊಡೆಯಲು ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಕೇವಲ ಕೆಲವು ಮೈಲಿಗಳ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಕೆನಡಾದಲ್ಲಿ ಎಂಥ ಒಳ್ಳೆಯ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿದೆ. ಭಾರತದಂಥ ದೇಶವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ; ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಅಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಮೂರನೇ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವರ್ಷಪ್ರತಿ ಹನ್ನೊಂದು ಬಿಲಿಯನ್ ಮಕ್ಕಳು ಸಾವಿಗೀಡಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತೀರಾ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಔಷಧಿಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗದೆ, ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಉಪ್ಪು ಸೇರಿಸಿದ ನೀರು ಕೂಡ ಸಿಕ್ಕದ ಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ. ಈ ಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗೇ ಮುಂದುವರಿದರೆ ಅಮೆರಿಕಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ದುಬಾರಿ ಬೆಲೆಯ ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮವನ್ನು ಅನಿವಾರ್ಯಗೊಳಿಸಿ, ಮುಕ್ತಮಾರಾಟದ ನಿಯಮಾವಳಿಯ ಒಪ್ಪಂದದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಳಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ.

GATT 'ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗುಣಮಟ್ಟ'ವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ತಾಕೀತು ಮಾಡಿತು. ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗುಣಮಟ್ಟವೆಂದರೇನು? ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ

ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ರೋಮ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೇರುವ ಸಮಿತಿಯ ಸಭೆಯೊಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿಯ ವಕೀಲರು ಮತ್ತು ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳು ಇರುತ್ತಾರೆ ಬಹುಪಾಲು ಕೃಷಿ ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯದವರು. ಹಾಗೆಯೇ ಕಾರ್ಯಕಾರಿಣಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವುದಾದರೂ ಉಂಟೆ? ನೀವೊಬ್ಬ ತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಚೂರುಪಾರು ತಿಳಿದೀತು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲ.

ಇತ್ತೀಚಿನ ಲಂಡನ್ ಫೈನಾನ್ಸಿಯಲ್ ಟೈಮ್‌ನಲ್ಲಿ ಮುಖಪುಟದ ತುಂಬ ಹರಡಿದ್ದ ಒಂದು ಲೇಖನವಿತ್ತು, ಅದರಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ಯುಗ ಎನ್ನುವ ವರ್ಣನೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಹೊಸ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ಯುಗದಲ್ಲಿ. ಕಣ್ಣುಬಿಡುತ್ತಿರುವ ಒಂದು ಜಾಗತಿಕ ಸರ್ಕಾರವಿದೆ. ಈ ಸರ್ಕಾರ ಆಗಿರುವುದಾದರೂ ಗ್ಯಾಟ್, ಐಎಂಎಫ್ ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ. ಈ ಸರ್ಕಾರದ ಹುಕುಮನ್ನು ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಒಪ್ಪಿ ನಡೆಯಬೇಕು. ಈ ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಲಾಭವಾಗುವುದು ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಅದೇ ಜಾತಿಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ, ಇದು ಈ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ; ಲಾಗಾಯ್ತಿನಿಂದಲೂ ಆಗಿರುವುದು ಹೀಗೆಯೇ.

ತೃತೀಯ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಶ್ರೀಮಂತರಾದ, ಬಲಿಷ್ಠರ ಒಂದು ವರ್ಗ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ. ಈ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಕ್ತಿಯೊಡನೆ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. (ಮೂರನೇ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಗುಂಪು ಸಣ್ಣದಿರಬಹುದು. ಶ್ರೀಮಂತ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ದೊಡ್ಡದಿದೆ) ತಮ್ಮ ಜನರನ್ನು ತುಳಿದಿಡುವುದು ಈ ಜನರ ಎಂದಿನ ಕೃತ್ಯವಾಗಿದೆ... ಈ ಜನರು ಶ್ರೀಮಂತ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಇಂದಿಗೂ ಕೂಡ ಕಚ್ಚಾವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅಗ್ಗದ ಶ್ರಮವನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟಕ್ಕೂ ಮೂರನೇ ಜಗತ್ತೆಂದರೆ ಏನು? ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಿಮದವರು ಜಯಿಸಿದ್ದ ಜಗತ್ತಿನ ಭಾಗವೇ ಅಲ್ಲವೇ? ಲ್ಯಾಟಿನ್, ಅಮೆರಿಕ, ಆಫ್ರಿಕಾ, ಇತ್ಯಾದಿ.... ತೃತೀಯ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಬಲವರ್ಗ ಹಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದರ್ಪದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಜನಸ್ತೋಮ ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಉರಿದುಬೀಳುತ್ತಿದೆ, ಕಮರುತ್ತಿದೆ....

ಮೂರನೇ ಜಗತ್ತಿನ ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಒಂದು ವಿನ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ಅತಿ ಶ್ರೀಮಂತರ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಗುಂಪು, ತೀರಾ ಬಡವರ ಮತ್ತೊಂದು ಬೃಹತ್ ಮಂಡಲ. ಈ ಬೃಹತ್ ವಲಯಕ್ಕೆ ನಿಲುಕದ ಹಾಗೆ ನಿಯಮಗಳ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಕಂಪನಿ ಕಾರ್ಯಕಾರಿಣಿ ಸಭೆ ದೂರದಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು. ವಾಡಿಕೆ. ಈ ತೀರ್ಮಾನಗಳು ಒಪ್ಪಂದಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ

ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು 'ಹೊಸ ಜಾಗತಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ'ಯ ಚಹರೆ. ಇದು ಹೀಗೆಯೇ ಮುಂದುವರಿಯುವ ಲಕ್ಷಣವಿರುವುದರ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೇ ಅರವತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ 'ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು' ಕೂಡ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಅದು ವಿಸ್ತಾರಗೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದೆ. ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯ, ಜನಾಂಗೀಯತೆ, ಪರಿಸರದ ವಿಚಾರ ಮುಂತಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಈಗ ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಳಜಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಜನತಂತ್ರದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಇನ್ನೂ ಬಿಗಡಾಯಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇದು ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆ ಇದು ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸ್ವರೂಪದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರ ತಲೆಯೊಳಗೆ ಆಲೋಚನೆಯಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ; ಅದರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ತಲೆಬೇನೆಯಾಗಲು ಅಷ್ಟೇ ಸಾಕಾಗಿದೆ. ಇದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಬೆಳೆದು, ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಬಲವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಶಿಲ್ಪಿಗಳೆಂದು ಯಾರ್ಯಾರೂ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಸಡ್ಡು ಹೊಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಎರಡು ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಉರ್ಜಿತವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದರ ಮೇಲೆ ಹೊಸ ಜಾಗತಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಿರ್ಧಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಭಾವಿತನಾದ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬಾಳಬಹುದಾದಂಥ ಒಂದು ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇನ್ನೂ ಇದೆಯೇ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಸಕಾರಾತ್ಮಕವೋ, ನಕಾರಾತ್ಮಕವೋ ಎನ್ನುವುದು ಕೂಡ ನಿರ್ಧಾರವಾಗುವುದು ಆವಾಗಲೇ...

(ಆಕರ: 'ನೋಮ್ ಚಾಮ್‌ಸ್ಕಿ ಮನುಕುಲದ ಮಾತುಗಾರ ಸಂ: ನ ರವಿಕುಮಾರ, ಅಭಿನವ 2001)

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ :

ನೋಮ್ ಚಾಮ್‌ಸ್ಕಿ : ಹುಟ್ಟಿದ್ದು 07 ಡಿಸೆಂಬರ್ 1928 ಇವರು ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿ, ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ವಿಜ್ಞಾನ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನದ ಪಿತಾಮಹ ಎಂದು ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ರಾಜನೀತಿ, ನಾಯಕತ್ವದ, ಸಮಾಜವಾದಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಕೃತಿಗಳು : ಡಿ ಪ್ರಾಲ್ಲಮ್ ಆಫ್ ನಾಲೇಜ್ ಅಂಡ್ ಫ್ರೀಡಂ, ಅಮೆರಿಕನ್ ವರ್ಲ್ಡ್ ಡಿ ನ್ಯೂಮ್ಯಾನ್ಸ್ ರೈನ್ಸ್ ಮುಂತಾದವು.

ಸಿ.ನಾಗಣ್ಣ : ಅವರು ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ತೌಲನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಭಾಷಾಂತರ ವಿಭಾಗದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿಯೂ, ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೋಧಕರಾಗಿಯೂ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ನಿವೃತ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕವಿ, ವಿಮರ್ಶಕ, ಭಾಷಾಂತರಕಾರರಾಗಿ ಹಲವು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠ, ಸರಸ್ವತಿ ಸಮ್ಮಾನ್, ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಕನ್ನಡ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಆಫ್ರಿಕನ್ ಲೇಖಕ ಚಿನ್ನುವ ಅಚಿಬೆಯ 'ಥಿಂಗ್ಸ್ ಫಾಲ್ ಅಪಾರ್ಟ್' ಕೃತಿಯನ್ನು 'ಭಂಗ' ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಖ್ಯಾತ ಬರಹಗಾರ ಸಿ.ಎನ್. ರಾಮಚಂದ್ರನ್ ಅವರ ಬದುಕು-ಬರಹ ಕುರಿತ ಕೃತಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪದಕೋಶ/ಟಿಪ್ಪಣಿ

ಶೀತಲ ಸಮರವು (1945-1991) ಎರಡನೇ ವಿಶ್ವಯುದ್ಧದ (1939-1945) ನಂತರ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಯು.ಎಸ್.ಎಸ್.ಆರ್ ಮತ್ತು ಅದರ ಆಶ್ರಿತ ದೇಶಗಳು, ಹಾಗೂ ಯುನೈಟೆಡ್ ಸ್ಟೇಟ್ಸ್ ನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿಶ್ವಶಕ್ತಿಗಳ ನಡುವಣ ಎಂದೂ ನಿಲ್ಲದೆ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಲೇ ಬಂದ ರಾಜಕೀಯ ಘರ್ಷಣೆ, ಮಿಲಿಟರಿ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆ, ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪೈಪೋಟಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ ಹೆಸರಾಗಿದೆ. ಈ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡ ಪ್ರಮುಖ ದೇಶಗಳ ಮಿಲಿಟರಿ ಮೈತ್ರಿಗಳು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ನೇರ ಯುದ್ಧಕ್ಕಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ, ಮಿಲಿಟರಿ ಮೈತ್ರಿಗಳು, ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಇರಿಸುವುದು, ಪರಮಾಣು ಅಸ್ತ್ರ ಪೈಪೋಟಿ, ಗೂಢಚರ್ಯೆ, ಹುಸಿ ಯುದ್ಧಗಳು, ಪ್ರಚಾರಕಾರ್ಯಗಳು, ಮತ್ತು ಅಂತರಿಕ್ಷ ಪೈಪೋಟಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳ ಮೂಲಕ ಈ ಘರ್ಷಣೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸುವುದಾಗಿದೆ.

ತೃತೀಯ ಜಗತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು:

G7: ವಿಶ್ವದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಒಂದು ಅಂತರ್ ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ: ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಜರ್ಮನಿ, ಇಟಲಿ, ಜಪಾನ್, ಯುನೈಟೆಡ್ ಸ್ಟೇಟ್ಸ್, ಯುನೈಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್‌ಡಮ್ ಮತ್ತು ಕೆನಡಾ ದೇಶಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ.

GATT: General Agreement on Tariffs and Trade ಸುಂಕ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರದ ಮೇಲಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಒಪ್ಪಂದ

NAFTA: North American Free Trade Agreement ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕಾದ
ಮುಕ್ತ ವ್ಯಾಪಾರ ಒಪ್ಪಂದ

IMF: International Monetary Fund ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಣಕಾಸು ನಿಧಿ

ಭಾಷಾ ಚಟುವಟಿಕೆ :

1. GATT ಮತ್ತು NAFTA ಒಪ್ಪಂದಗಳು ಭಾರತದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆಯೇ? ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿರಿ.
2. ಯುದ್ಧ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ದೇಶಗಳ ಮಾರಾಟದ ಸರಕುಗಳು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿರಿ.
3. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಅಸಮತೋಲನ ಒಂದೇ ನಾಣ್ಯದ ಎರಡು ಮುಖಗಳು ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ರಚಿಸಿ.
4. ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ - ಪದವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ.
5. ಮುಕ್ತ ಮಾರಾಟ - ವಿವರಿಸಿ.
6. ನಿರಂಕುಶ - ಪದವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
7. ಜನತಂತ್ರದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಎಂದರೇನು ?

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಒಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಎರಡು ವಾಕ್ಯವಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು :

1. 'ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಗುರು' ಎಂದು ಯಾರು ಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆದಿದ್ದರು?
2. ಉತ್ತರ ದಕ್ಷಿಣ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಯಿತು?
3. ಉತ್ತರ-ದಕ್ಷಿಣ ಸಂಘರ್ಷ ಎಂದರೇನು?
4. ಮನುಷ್ಯರ ವೇಷದಲ್ಲಿರುವ ಮೃಗಗಳು ಯಾರು?
5. 'Those who own the country ought to govern it' ಈ ಮಾತನ್ನು ಯಾರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ?
6. ಜನತಂತ್ರದ ಬಗೆಗೆ ವಾಲ್ಟರ್ ಲಿನ್ ಮನ್ ನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ.
7. ಜನತಂತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಪಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರ ನಿಲುವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿರಿ.
8. 20ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ "ಅಮೆರಿಕಾ ಆವಿಷ್ಕಾರ"ದ ಬಗೆಗೆ ನಿಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಪಠ್ಯದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.
9. ಜನತಂತ್ರದ ಪ್ರಧಾನ ಲಕ್ಷಣ ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.
10. GATT ಮತ್ತು NAFTA ಒಪ್ಪಂದದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳ ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.

11. ಜನತಂತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನುವುದು ಮುಕ್ತಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಹುನ್ನಾರ ವಿವರಿಸಿ.
12. ಜಾಗತಿಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಜನತಂತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರವನ್ನು ಕುರಿತು ಲೇಖನದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿ.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಾಮರ್ಶನ :

1. ಜಾತಿಯ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ರಾಜಕೀಯ-ಪ್ರೊ.ಎಸ್.ಸಿಂಹಾದ್ರಿ,
ಅನುವಾದಕರು: ಸುಜ್ಞಾನಮೂರ್ತಿ.ಬಿ.
2. ಜಾಗತೀಕರಣ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಅಧಿಕಾರ ರಾಜಕಾರಣ-
ದಿವಾಕರ ನಾ.

*****

5. ಮೈಸೂರು ದೊರೆ ಕಥೆ

ಜನಪದ ಲಾವಣಿ

ಆಶಯ :

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಪ್ರಾಣಿಯಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಅವನಷ್ಟು ಮೂರ್ಖ, ಕೇಡಿಗ ಪ್ರಾಣಿಯೂ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಯುದ್ಧದಿಂದ, ಜಗಳಗಳಿಂದ ಅನರ್ಥವೆ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟ ಬುತ್ತಿ ಎಂಬುದು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ, ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಕಾರಣವಿರಲಿ ಇಲ್ಲದಿರಲಿ, ಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡೆ ಬಂದು ಅಪಾರ ಸಾವು, ನೋವು, ಹಾನಿಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದು ಮನುಷ್ಯನ ಅಹಂಕಾರ, ಧೂರ್ತತೆ, ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಗಳೆ. ಕಲ್ಲು, ಕೋಲು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಕಾದಾಡಿದ್ದ ದಿನ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯಿತು. ಈಗ ಆಟಂಬಾಂಬು, ಮಿಷನ್‌ಗನ್ನು, ಸೈಬರ್‌ದಾಳಿಗಳು ನಡೆಯಬಹುದು. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೊ ಒಂದು ಕಡೆ ಯುದ್ಧ ನಡೆಯುತ್ತಲೆ ಇರುತ್ತದೆ, ಒಬ್ಬರನ್ನು ಸದೆಬಡಿದು ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಸೆಟೆದು ನಿಲ್ಲುವ ಯತ್ನವಿದು.

ಪ್ರಸ್ತುತದ 'ಮೈಸೂರು ದೊರೆಯ ಕಥೆ'ಯಲ್ಲೂ, ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣದ ರಾಜ ಹೀಗೆ ಅಕಾರಣವಾಗಿ ಠೇಂಕಾರದಿಂದ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನ ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಅದೂ ತಂದೆಯಿಲ್ಲದ ಎಳೆಯನ ಮೇಲೆ, ಕರುಣೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗಬೇಕಾದವನ ಮೇಲೂ ಕ್ರೌರ್ಯವೇ. ಅದಕ್ಕೆ 'ದಂಡಿನಲ್ಲಿ ಸೋದರಮಾವನೆ' ಎಂಬ ಗಾದೆ ಹುಟ್ಟಿರುವುದು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದಯಾದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಜಾಗವಿಲ್ಲ. 'ಹೇಡಿ' ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದ ವೀರಾಜು ಬಾಲಕ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಿ 'ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿ ಗೆಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ರಾಜತ್ವಕ್ಕೆ ಯುದ್ಧ ಅನಿವಾರ್ಯ. ಗೆದ್ದ-ಸೋತ ರಾಜರು ಹಾಡಾಗಿ, ಇತಿಹಾಸವಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡರೆ ಅವರಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾಣತೆತ್ತ ಸಾವಿರ-ಸಾವಿರ ಸೈನಿಕರು ನಾಮಾವಶೇಷವಾಗಿ ಹೋಗುವುದು ಕಾಲದ ವಿಪರ್ಯಾಸ. ವ್ಯಾಪಾರಿ ಜಗತ್ತು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯಲ್ಲೂ ಇಂತಹ ಗುಣಗಳು ಇದ್ದು, ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ತಂದಾನಾ ನೀವೋ ತಂದೆನಾನ
ತಂದನ್ನ ತಾನ ತಂದೆನಾನ... (ಸೊಲ್ಲು)

ವೀರಾಜು ಮಹಾರಾಜ ದೊರೆಗೆ
ಪಿರಿಯ ಪಟ್ಟಣದ ರಾಜ
ಹೀನಾಯದ ಓಲೆ ಕಳುಹೀನೋ.

ಗಂಡಾದರೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬರಲಿ ದಳವಾಯಿರ ಮಗ
ಹೇಡಿಯಾದರೆ ಇರಲಿ ಅಲ್ಲಿಯೆ.

ಕಾಚ ಕಟ್ಟಿ ಮೀಸೆ ಹೊತ್ತಿದಾರೆ
ವೀರಾಜು ದೊರೆ ಪಿರಿಯಪಟ್ಟಾಕೆ
ದಂಡೆತ್ತಿ ಬರಾಲಿ, ಬಣ್ಣ ಉಟ್ಟು
ಬಳೆಯ ತೊಟ್ಟಾರಾ ಇರಲಿ ಅಲ್ಲಿಯೆ.

ಕುದುರೆ ಸಾಲಿಗೆ ಹೋದಾನೋ ದಳವಾಯಿರ ಮಗ
ಬಂದಂತ ವಾಲೇ ಉತ್ತರಾಯ ವೀರಾಜುದೊರೆ
ವಾಲೆ ಮೂರ ಒಡೆದು ಓದೀದ ವೀರಾಜುದೊರೆ
ಮುಂಗೈ ಕಡಿದು ರಕ್ತ ಹೀರಿದ.

ಜಗ್ಗಿಸಿ ನಾಂಟುವನಾಡಿದ ದಳವಾಯಿರ ಮಗ
ತಮ್ಮ ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದಾನು ವೀರಾಜುದೊರೆ
ಮತ್ತೇನು ಬಿನ್ನಾವ ನುಡಿದಾನೋ.

ಕೇಳು ಕೇಳು ತಾಯಮ್ಮ ಕೇಳಮ್ಮಯ್ಯ
ಪಿರಿಯಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೋಗಬೇಕೋ
ಮಾಡಬೇಕು ದಂಡೀನ ಜಗಲಾವ.

ತಾಯಿಯೆ ನಾನು ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣದ ದೊರೆಯ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ
ಹೋಗಬೇಕು. ನೀನು ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿ ವೀಳ್ಯವನ್ನು ಕೊಡು ಎಂದು
ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಅವಳು...

ಹಾಲೂ ಅನ್ನಾವ ಉಣ್ಣಯ್ಯ ಕೇಳಯ್ಯ ಕಂದಯ್ಯ
ಹವಳಾದ ಅರಮಲ್ಲಿ ಒರಗಯ್ಯ, ತುಪ್ಪು ಅನ್ನಾವ
ಉಣ್ಣಯ್ಯ, ತೆಪ್ಪಾನ ಅರಮಲ್ಲಿ ಒರಗಯ್ಯ ಕೇಳು
ಕಂದಯ್ಯ ದಂಡೀನ ಸುದ್ದಿ ಬೇಡಯ್ಯ.

ಮೂಡಲಾಗಿ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೊರಡಯ್ಯ ದಳವಾಯಿ ಕಂದ
ಮುತ್ತಿನ ಚೇಜಿ ಏರಯ್ಯ, ಪಡುಲಾಗಿ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೊರಡಯ್ಯ
ಪಚ್ಚೇಯ ಚೇಜಿ ಏರಯ್ಯ.

ತೆಂಕಲಾಗಿ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೋಗಯ್ಯ ದಳವಾಯಿ ಕಂದ
ತೇಗಿನಾ ಚೇಜಿ ಏರಯ್ಯ ಬಡಗಲಾಗಿ ದಂಡೆತ್ತಿ
ಹೋಗಯ್ಯ, ಬೆಡಗೀನ ಚೇಜೀಯ ಏರಯ್ಯ

ಕುದುರೆ ಲಾಯಾಕ್ಕೆ ಹೊರಡಯ್ಯ ದಳವಾಯಿ ಕಂದ
ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಚೇಜೀಯ ಹಿಡಿಯಯ್ಯ, ದಳವಾಯಿ
ಕಂದ, ಕೂತು ಸವಾರಿಮಾಡಯ್ಯ, ದಂಡೀನ ಸುದ್ದಿ
ಬೇಡಯ್ಯ.

ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷದ ಹಸುಳೆಯಲ್ಲೋ ದಳವಾಯಿ ಕಂದ
ದಂಡು ಎಂದಾರೆ ಏನಯ್ಯಾ, ಹಿಂದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಹಿರಿಯವರು
ಪಿರಿಯಪಟ್ಟಣಕೆ ತಲೆಯ ಕೊಟ್ಟಾರು.

ಮಗುವೇ ನೀನು ಇನ್ನು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷದವನು. ನೀನು ಈಗಲೇ ದಂಡಿಗೆ
ಹೋಗಬೇಡ. ನಿನ್ನ ಹಿರಿಯವರು ಬಹಳ ಹಿಂದೆ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣದ ರಾಜನ
ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ಹೋದವರು ವಾಪಸ್ಸು ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ನೀನು
ಈಗಲೇ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ದಳವಾಯಿರ
ಮಗನು, ಅಮ್ಮ, ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣದ ರಾಜನು ನನಗೆ ಅವಮಾನವಾಗುವಂತೆ
ಕಾಗದ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ, ನಾನು ಹೋಗಲೇ ಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ...

ಕೇಳು ಕೇಳು ತಾಯಮ್ಮ ಕೇಳಮ್ಮಯ್ಯ
ಹರಸಿ ವೀಳ್ಯಾವ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ - ಕೇಳು ತಾಯಮ್ಮ
ನಿನ್ನ ಮುಂದೆ ಪ್ರಾಣ ಬುಡುವೇನು.

ಮಗನು, ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ, ಅವನ ತಾಯಿಯು ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿ
ವೀಳ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾಳಂತೆ.

ನನ್ನ ಮಗನ ಕೈಯ್ಯ ಮೇಲಾಗಿ
ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಾದ ರಾಜನ ಕೈ ಕೀಳಾಗಿ
ದಳವಾಯಿ ಕಂದ ದಂಡು ಗೆದ್ದು ಬಾರಯ್ಯ.

ಅರಸೀ ವೀಳ್ಯಾವ ತೆಗೆದಾನೋ ವೀರಾಜು ದೊರೆ
ಅರಸೀ ಆಯುಧವ ತೆಗೆದಾನೋ - ದಳವಾಯಿರ ಮಗ
ಹನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ ದಂಡು ಕಟ್ಟಿನೋ.

ಆನೆ ಸಾಲು ಹನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ
ಒಂಟೆ ಸಾಲು ಮುವತ್ತು ಸಾವಿರ
ವೀರಾಜು ದೊರೆಯ ಕುದುರೆಸಾಲು
ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ.

ಗುಂಡಿನಾಳುಗಳು ಹನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ
ಇಟ್ಟಿ ಕಾರಾರು ಹನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ
ಭರ್ಜಿಕಾರಾರು ಹನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ.

ಆಳುಕಾಳು ಹನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ
ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಚೇಜಿ ಏರಿದ
ಹನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ ದಂಡನ್ನೆ ಕಟ್ಟಿದ.

ಬೆಟ್ಟದ ಕಿಗ್ಗೆಗೆ ಹೊರಟಾನೋ ದಳವಾಯಿರ ಮಗ
ದಂಡಿನ ಜಾಂಡ್ಯ ಹೊಡೆದಾನೋ ದಳವಾಯಿರ ಮಗ
ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೊರಟಾನೋ ದಳವಾಯಿರ ಮಗ
ಹರಕೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿನೋ ದಳವಾಯಿರ ಮಗ

ವೀರಾಜುದೊರೆಯು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನೂ ನಡೆಸಿ ಶ್ರೀ
ಚಾಮುಂಡೇಶ್ವರಿ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಹರಕೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳನ್ನು
ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾನಂತೆ. ನಂತರ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣದ ದೊರೆಯ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ
ಹೋಗಿ ವೀರಾವೇಶದಿಂದ ಹೋರಾಡುತ್ತಾನಂತೆ. ಇವನದೇ ಮೇಲುಗೈಯಾಗಿ
ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣದ ದೊರೆಯು ಸೋತು ಕೈಸೆರೆಯಾಗುತ್ತಾನಂತೆ.

ಕೃತಿ ಪರಿಚಯ:

ತಾವು ಕಂಡ ಬದುಕನ್ನು, ತಮ್ಮ ಅನುದಿನದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ವವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಜನಪದ ಕಾವ್ಯಗಳ ಹರಹು ಅಗಾಧವಾದದ್ದು. ಮೂರು ಸಾಲುಗಳ ತ್ರಿಪದಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು, ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳ ತನಕ ಹಬ್ಬಿರುವ ಈ ವಿಪುಲ ವಿಸ್ತಾರದ ಸಹಜ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬದುಕು ದಾಖಲಾಗೊಳ್ಳುವ ಪರಿ ಅನನ್ಯವಾದದ್ದು, ಭೀಕರ ಬರಗಾಲವೋ, ಹೂವಿನ ಸೌಂದರ್ಯವೋ, ವೀರನ ಸಾಹಸವೋ, ಬಡತನದ ಬವಣೆಯೋ ಏನೇ ಇರಲಿ, ಅನುಭವ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯದಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯವಿದು. ಪ್ರಸ್ತುತ 'ಮೈಸೂರು ದೊರೆಯ ಕಥೆ' ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಕಥಾನಕದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ರೂಪ. ಎಲ್ಲ ಜನಪದ ರಚನೆಗಳಂತೆ ಅಜ್ಞಾತ ಕರ್ತೃಕ. ಇದನ್ನು ಸ.ಚ. ಮಹದೇವನಾಯಕ್ ಅವರ 'ಜಾನಪದ ರಸಗಂಗೆ' ಸಂಕಲನದ, ಜಾನಪದ ಕಥನ ಕವನಗಳು ಭಾಗದಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಕಥಾ ಪದಗಳ ಅರ್ಥ :

ಬಣ್ಣ-ಸೀರೆ; ವಾಲೆ-ಓಲೆ, ಪತ್ರ; ಚೇಜಿ-ತೇಜಿ, ಕುದುರೆ;

ಇಟ್ಟಿಕಾರರು-ಈಟಿ ಕಾಳಗದವರು; ಜಾಂಡ್ಯ-ವಾದ್ಯ.

ಭಾಷಾ ಚಟುವಟಿಕೆ:

1. ಅಭಿನಯದ ಬಗೆಗೆ ತಿಳಿಸಿ.
2. ಮೈಸೂರು ದೊರೆ ಕಥೆಯನ್ನು ನಾಟಕ ರೂಪಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ.
3. ಜನಪದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಓದಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ.

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು :

1. ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣದ ದೊರೆ ವೀರಾಜುವಿಗೆ ಏನೆಂದು ಓಲೆ ಕಳುಹಿಸಿದ?
2. ಓಲೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ವೀರಾಜುವಿನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಹೇಗಿತ್ತು?
3. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಟ ಮಗನನ್ನು ತಾಯಿ ಹೇಗೆ ತಡೆದಳು?
4. ವೀರಾಜು ಮಾಡಿದ ಯುದ್ಧದ ಸಿದ್ಧತೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.
5. ವೀರಾಜುವಿನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿ.

*****

7. ರೇಖೆಗಳ ವೈಖರಿ

ಎಸ್. ದಿವಾಕರ್

ಆಶಯ:

ರೇಖೆಗಳ ವೈಖರಿ (Types of Lines) ಎಂಬುದು ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಗಣಿತ, ಭೌಗೋಳಿಕ ನಕ್ಷೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ರೇಖೆ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಬಿಂದುಗಳಿಂದ ಆರಂಭವಾಗಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಎರಡೂ ಕಡೆ ಹರಡುವ ಭಾಜಕವಾಗಿದೆ. ಇದು ರೇಖೆಗಳ ರೂಪ, ದಿಕ್ಕು ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತುತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳ ವಿಭಜನೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಕಲಾರೇಖೆಗಳು ಕಲೆಯ "ಭಾಷೆ"ಯಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿ ರೀತಿಯ ರೇಖೆಗೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಶೈಲಿ ಮತ್ತು ಭಾವವಿದೆ. ಕಲಾವಿದನು ಈ ರೇಖೆಗಳ ವೈಖರಿಯನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಜೀವಗೊಳಿಸಬಹುದು. ಕಲಾವಿದನಂತೆ ನಿರ್ವಹಣಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಸಹ ರೇಖೆಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಇಂದಿನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಅಂಕಿ ಅಂಶವನ್ನು, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನೇರ ರೇಖೆ (Straight Line) ಗುಣಲಕ್ಷಣ: ಶಕ್ತಿ, ಸ್ಥಿರತೆ, ನಿಯಮಿತತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ರೇಖೆಗಳ ಪಾತ್ರ:

ರೇಖೆಗಳು ಆಕಾರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತವೆ.

ಭಾವನೆ ಮತ್ತು ಚಲನೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಿರ ಅಥವಾ ಚಲಿಸುವಂತೆ ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. • ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಯಬಹುದು.

ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ 'ಚಿತ್ರತುರಗನ್ಯಾಯ'ವೆಂಬ ಸಂದರ್ಭ ಸೂಕ್ತಿಯುಂಟು, ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಕುದುರೆ ನಿಜವಾದ ಕುದುರೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲವೇ? ಆದರೂ ಅದನ್ನು ಕುದುರೆಯೆಂದು ನಾವು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತೇವೆ, ಅವರು ಹಾಗೆಯೇ ನಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಯಾಕಂದರೆ ಚಿತ್ರದ ಕುದುರೆ ಅವರಿಗೆ ನಿಜವಾದ 'ಕುದುರೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಚಿತ್ರ,

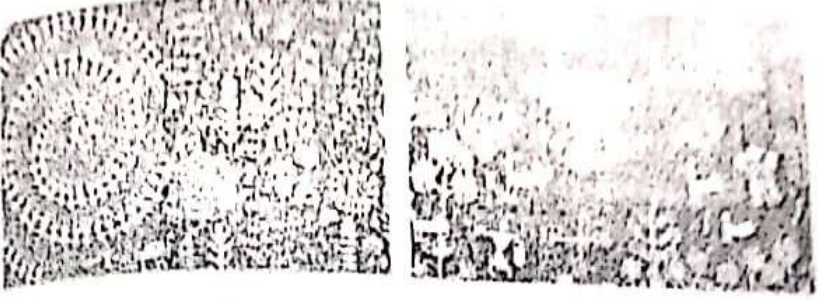
ಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ಕಲಾವಿದರ ಆಶಯವೂ ಇದೇ. 'ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ ಇದ್ದು ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ ವರ್ತಿಸುವುದು ಕಟ್ಟುವ ಕಲೆಯ ಗುಟ್ಟು.'

ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಹೈದರಾಬಾದಿನ ಖ್ಯಾತ ಕಲಾವಿದ ವೈಕುಂಠಂ ನನ್ನ ಜೊತೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಏನೇನೋ ರೂಪರೇಖೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶವಿಲ್ಲದೆ ಗೀಚಿದ ಡೂಡಲ್‌ಗಳವು. ಅವರ ಪೆನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಗೆರೆಗಳು ಒಮ್ಮೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರುತ್ತಿರುವ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಹಾಗೆ, ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಗಾಳಿಗೆ ಅಲುಗಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೊಂಬೆಯೊಂದರ ಎಲೆಗಳ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವರೊಂದು ವೃತ್ತ ರಚಿಸಿದರೆ ಚಂದ್ರ, ಆ ವೃತ್ತದ ಸುತ್ತ ನಾಲ್ಕು ಗೆರೆಯೆಳೆದರೆ ಸೂರ್ಯ. ಕೆಲವು ಲಂಬ ಗೆರೆಗಳನ್ನು ಬರೆದರೆ ಮಳೆ, ಸಮತಲವಾದ ಒಂದು ಗೆರೆಯಾದರೆ ದಿಗಂತ, ತುಂಡುತುಂಡಾದ ನಾಲ್ಕಾರು ಸಮಾನಾಂತರ ರೇಖೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಪಿರಮಿಡ್ಡಿನ ಆಕಾರ ಮೂಡಿಸಿದರೆ ಹಾಯಿದೋಣಿ, ವಸ್ತು ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ಕರಾರುವಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವಿಲ್ಲದಿದ್ದುದರಿಂದಲೇ ಅವರಿಗೆ ಇದೆಲ್ಲ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ಕಲಾವಿದನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಇಂಥ ಕೌಶಲ್ಯ ಕರಗತವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅವನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೋ ಕಾಗದದ ಮೇಲೋ ಸದಾ ಹೀಗೆ ಡೂಡಲ್‌ಗಳನ್ನು ಗೀಚುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕೇನೋ.

ಸುಮ್ಮನೆ ಗೆರೆಗಳನ್ನು ಗೀಚಿದರೆ ಚಿತ್ರವಾದೀತೆ? ಗೆರೆಗಳಿಗೆ ಚಲನೆಯ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಶಕ್ತಿ ಬೇಕು. ಅದೂ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳುವಂಥ ನಿಗೂಢ ಚಲನೆ. ಆದಿಮಾನವನ ಗುಹಾಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವುದು ಇಂಥ ಚಲನೆಯುಳ್ಳ ರೇಖೆಗಳ ಲಾವಣ್ಯ. ಲಾಲಿತ್ಯ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಧಾಣೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಾರ್ಲಿ ಆದಿವಾಸಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮನೆ ಗೋಡೆಗಳ ತುಂಬ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುತ್ತಾರಷ್ಟೆ, ಗೆರೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮೂಡುವ ಆ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಮುಖವಾಗಿಯೂ ಕೆಳಮುಖವಾಗಿಯೂ ಚಿತ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಎರಡು ತ್ರಿಕೋನಗಳೇ ಪಲ್ಟಾ ಎಂಬ ದೇವತೆ, ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ಮನುಷ್ಯ, ಏಣಿ, ಬಾಚಣಿಗೆ, ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ವಿವರಗಳಿಲ್ಲದೆ ಕೇವಲ ಸೂಚ್ಯವಾಗಿ ಮೂಡಿರುತ್ತವೆ. ದೂರಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣಿನ ಸೆಳೆಯುವ ಸುಂದರ ವಿನ್ಯಾಸದಂತೆ ಕಾಣುವ ಈ ಚಿತ್ರಗಳು ಭೂಮಿ ಆಕಾಶಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಗ್ರಹಿಸಿದ ಕಲಾವಿದನ ಕಾಣ್ಕೆಗಳು,

ಚಿತ್ರ :

ದೂರ, ಕ್ರಿಯೆ, ಸಂದರ್ಭ, ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ವಸ್ತುಗಳ ರೂಪವೂ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆಯಲ್ಲವೇ? ಕಲಾವಿದನಿಗೆ ವಸ್ತುವೆನ್ನುವುದು ಹಲವು ಆಕಾರಗಳುಳ್ಳ ಒಂದೊಂದಕ್ಕೂ ಒಂದೊಂದು ಅರ್ಥವಿರುವ ಆಕೃತಿ. ಒಂದು ವಸ್ತುವಿನ ವಾಸ್ತವಕ್ಕೂ ಅದರ ಪ್ರತಿರೂಪದ ವಾಸ್ತವಕ್ಕೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಇರುವುದೊಂದು ತೋರುವುದೊಂದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಬಿಳಿಮೋಡಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಹಿಂಜಿದ ಅರಳೆಯಂತಿರುವ ಮೋಡ ಒಮ್ಮೆ ಆನೆಯಂತೆ ಕಂಡರೆ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಕುರಿಮಂದೆಯಂತೆ ಕಾಣಿಸಬಹುದು. ಅಥವಾ ಹಕ್ಕಿಯೊಂದು ಮರದ ಮೇಲೆ ಕೂತಿರುವಾಗ ಗೊಂಬೆಯಂತಿರಬಹುದು. ಅದೇ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರತೊಡಗಿದರೆ ಅದೊಂದು ಬಿಟ್ಟ ಬಾಣ, ಬ್ರಾಂಕೂಚಿಯ ಹಾರುತ್ತಿರುವ ಹಕ್ಕಿಯ ಶಿಲ್ಪ ನೋಡಿದ್ದೀರಾ? ಅದು ಅಡಿಪಾಯದ ಮೇಲಿರುವ ಒಂದು ಹಕ್ಕಿಯ ಕೊಕ್ಕು ಮಾತ್ರ. ಹಕ್ಕಿ ಆಕಾಶವನ್ನು ಬಗೆಯುವಂತೆ ಹಾರುತ್ತಿರುವಾಗ ನಮಗೆ ಬೇರೇನು ಕಂಡೀತು? 'ಕಾಣ್ಕೆ ಕಣ್ಣುಗಳು ನಡುವೆ ಗೆರೆ ಬಲು ತೆಳುವು' ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ಕವಿ ಅಡಿಗ.

ಕಲಾವಿದನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವುದು ಪೆನ್ಸಿಲ್, ಪೆನ್ನು ಅಥವಾ ಬಣ್ಣದಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕುಂಚ. ಎದುರಿಗೊಂದು ಕಾಗದವೋ ಕ್ಯಾನ್ವಾಸೋ ಇದ್ದು ಅವನಿಗೆ ಲಹರಿ ಬಂದರೆ ನೇರ ಗೆರೆ, ಡೊಂಕು ಗೆರೆ, ಕಮಾನಾಗಿ ಬಾಗಿದ ಗೆರೆ, ವೃತ್ತಾಕಾರ ಗೆರೆ,

ಒಂದರೊಳಗೊಂದು ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಂತೆ ಕಾಣುವ ಗೆರೆ, ಗೋಜಲು ಗೋಜಲಾದ ಗೆರೆ, ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಬಗೆಯ ಗೆರೆಗಳು ಅವನಿಗೇ ಅರಿವಿಲ್ಲದಂತೆ ರೂಪರೂಪಗಳನ್ನು ದಾಟಿದ ಹಲವು ಆಯಾಮಗಳ ಚಿತ್ರಗಳಾಗುತ್ತವೆ!

ಅಜಂತಾ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮೊಘಲ್ - ರಜಪೂತ ಚಿಕ್ಕಣೆ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಇಂದ್ರಿಯಗಮ್ಯ ರೇಖೆಗಳು, ಸರಳೀಕೃತ ರೂಪಗಳು ಅಮೃತಾ ಶೇರ್-ಗಿಲ್ ಅವರ ಮೇಲೆ ಗಾಢ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದವು. ಪ್ಯಾರಿಸಿನಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ವರ್ಷ ಚಿತ್ರಕಲೆಯನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿದ ಆಕೆ ತನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾ ಅಜಂತಾದ ಒಂದು ರೇಖೆ ಯುರೋಪಿಯನ್ ರಿನೇಸಾನ್ಸ್ ಕಲೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ ಎಂದಿದ್ದುದುಂಟು. ಅಜಂತ ಕಲೆಯ ಸೌಂದರ್ಯವಿರುವುದೇ ಅದರ ರೇಖೆಗಳ ಸರಳತೆಯಲ್ಲಲ್ಲವೇ? ಕಲಾವಿದನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಅಂಥ ಸರಳತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಜೀವಮಾನ ಬೇಕಾಗಬಹುದು.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೆ.ಕೆ. ಹೆಬ್ಬಾರರು ಅಂಥ ಸಾಧಕರು. ಸರಳ ರೇಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಂಥ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದುಹುದನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ 'ದಿ ಸಿಂಗಿಂಗ್ ಲೈನ್' ಎಂಬ ಸೊಗಸಾದ ಆಲ್ಬಂ ನೋಡಬೇಕು. ಆ ಆಲ್ಬಂನ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ:

ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು, ಪುನರ್ನಿರ್ಮಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಚಿತ್ರ ರಚಿಸತೊಡಗಿದೆ. ಒಂದು ವಸ್ತುವಿನ ಅಥವಾ ಒಂದು ದೃಶ್ಯದ ವರ್ಣಚಿತ್ರ ರಚಿಸುವಾಗ ಕೂಡ ನಾನು ಪೆನ್ಸಿಲ್, ಪೆನ್ ಅಥವಾ ಇದ್ದಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಅದರ ಆಕಾರವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡು ಅದು ನೈಜವಾಗಿ ಕಾಣಲೆಂದು ಬಣ್ಣ ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದೆ. ರೇಖೆಗಳಲ್ಲಿ ನನಗೇನು ಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮೇಣ ನನ್ನದೇ ಶೈಲಿಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನಾನು ನೋಡಿದ್ದನ್ನು ಅಥವಾ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ಪಡೆದೊಡಿಸುವುದಷ್ಟೇ ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ನನ್ನದೇ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಕರಗತಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದೇ ನೇರವಾದ ಹಾಗೂ ಡೊಂಕಾದ ರೇಖೆಗಳ ಅನ್ಯೋನ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹುಡುಕತೊಡಗಿದೆ. ರೇಖೆಗಳ ಲಯಬದ್ಧ ಚಲನೆಯ ಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನನ್ನ ಗಮನ ಸೆಳೆಯತೊಡಗಿತು; ರೇಖೆಗಳು ಹಾಡಬಲ್ಲವು, ಕುಣಿಯಬಲ್ಲವು ಎಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಅಂಥ ರೇಖೆ ಸೃಜನಶೀಲವಾದದ್ದೇ ಹೊರತು ಅನುಕರಣೆಯದಲ್ಲ. ಭಾರತೀಯ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ನೃತ್ಯಕಲೆಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ನಾನು ನರ್ತಕಿಯ ದೇಹ

ಮತ್ತು ಇತರ ಅಂಗಗಳ ಲಾವಣ್ಯಮಯ ಚಲನೆಯಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತನಾದೆ. ಅದನ್ನು ನನ್ನ ಸ್ಟೆಚಿಂಗ್ ಪ್ಯಾಡ್ನಲ್ಲಿ ರೇಖೆಗಳ ಮೂಲಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಹೋದೆ. ಹೇಗೆ ಮಾಡಿಬರುವುದೋ ಎಂದು ಕೂಡ ನೋಡದೆ. ನನ್ನ ಕೈಯಿ ಭಾವನೆಯ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ, ಸಂಗೀತದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಿಂದ ಚಲಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ರೇಖೆ ಪ್ರವಾಹದಂತೆ ಹರಿಯುವುದಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯ. ಭೂದೃಶ್ಯವನ್ನೋ ಸಮುದ್ರದೃಶ್ಯವನ್ನೋ ಚಿತ್ರಿಸುವಾಗ ಕೂಡ ನಾನು ಇದೇ ಶಿಸ್ತನ್ನು

ಅನುಸರಿಸಿದ್ದುಂಟು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ
ನಾನೊಂದು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಕಲೆಯತ್ತ,
ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೂರೆಗೊಳ್ಳಬಲ್ಲ
ಸೃಜನಶೀಲ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯತ್ತ ಸಾಗುವುದು
ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ವರ್ಣಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೂಡ, ಅದು ಜಲವರ್ಣವಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ತೈಲವರ್ಣವೇ ಆಗಿರಲಿ, ರೇಖೆಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕಲಾವಿದ ಎಸ್.ಜಿ. ವಾಸುದೇವ್ ಅವರ 'ಥಿಯೇಟರ್ ಆಫ್ ಲೈಫ್' ಚಿತ್ರಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು, ಕಂದು, ಹಳದಿ, ಹಸಿರು ಬಣ್ಣಗಳ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ

ವ್ಯಕ್ತಗಳ ಚಹರೆಗಳನ್ನು ಕೊಡವಿಕೊಂಡ ಮುಖಗಳಿವೆ. ಮುಖವಾಡಗಳಂತೆ ನಿರ್ಭಾವುಕವಾಗಿರುವ ಆ ಒಂದೊಂದು ಮುಖಕ್ಕೂ ಆಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ದಿಟವಾದ ರೇಖೆಗಳೇ.

ನಿಜವಾದ ಕಲಾವಿದನ ಕೈಯಲ್ಲಿ
ರೇಖೆ ಎಂದಿಗೂ ಲಕ್ಷಣ
ರೇಖೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರ
ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಅನಂತ, ಬ್ರಿಟಿಷ್
ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಕಾರ ರೋನಾಲ್ಡ್
ಸಾರ್ಲ್ ಸಂದರ್ಶನವೊಂದರಲ್ಲಿ

'An elephant is only a pig
with an elongated nose'
(ಆನೆಯೆನ್ನುವುದು ತೀರಾ ಉದ್ದ)

ಮೂಗಿರುವ ಒಂದು ಹಂದಿಯಷ್ಟೆ) ಎಂದ. ರೇಖೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ಮಾತು!

ವಿವರಣೆ

- ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಲೇಖನಗಳು ಕೆಲವು, ಆದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಬರಹ ಅವುಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದದ್ದು ತನ್ನ ಅನುಭವವನ್ನು ಓದುಗರೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಧಾಟಿ ಇಲ್ಲಿಯದು.
- ಕಲಾವಿದ ವೈಕುಂಠ, ಅವರ ಸನ್ನಿವೇಶದ ಮೂಲಕ ಲೇಖಕ ತನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ರೇಖೆ ಗೀಚುವಿಕೆ - ಕಲ್ಪನೆ ಇವುಗಳ ಮೂಲಕ ಬಿಂಬ (ಮೂಲವಸ್ತು) ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ (ಕಲೆ) ಇವುಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತೆರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹೋಲುವಿಕೆ ಹಾಗೂ ಹೋಲದಿರುವಿಕೆಗಳ ನಡುವಣ ವೈರುಧ್ಯವೂ ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿದೆ (ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ ಇದ್ದು ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ ವರ್ತಿಸುವುದು ಕಟ್ಟುವ ಕಲೆಯ ಗುಟ್ಟು).
- ವಸ್ತುವಿನ ವಾಸ್ತವ ಹಾಗೂ ಅದರ ಪ್ರತಿರೂಪದ ವಾಸ್ತವ ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಕಲೆಯ ನಿರ್ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡುವ ಸಂಬಂಧದ ಮೂಲಕ ಇಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ರೇಖೆ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷಣರೇಖೆ - ಮಿತಿಗೊಳಿಸುವ ರೇಖೆ ಮತ್ತು ಮಿತಿಯನ್ನು ಮೀರುವ ರೇಖೆ ಇವುಗಳ ನಡುವಿನ ಜಗ್ಗುಟದಲ್ಲಿ ಕಲೆಯ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಇಲ್ಲಿದೆ.
- ಗೆರೆಗಳನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಗೀಚುವುದು ಮತ್ತು ಗೆರೆಗಳಿಗೆ ಚಲನೆಯ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಶಕ್ತಿ ಕೊಡುವುದು ಇವೆರಡರ ನಡುವಿನ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳುವಂಥ ನಿಗೂಢ ಚಲನೆ ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಈ ಸೃಜನಶೀಲತೆ 'ವಿವರಣೆಗೆ ನಿಲುಕುವಂಥದಲ್ಲ ಎಂಬ ಸೂಚನೆಯೂ ಇದೆ.
- ರೇಖಾಗಣಿತದ ಆಕೃತಿಗಳು, ಸಿವಿಲ್ ಇಂಜಿನಿಯರರ 'ಡ್ರಾಯಿಂಗುಗಳು ಇವು ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಎರಡು ಬಗೆಯ ರೇಖೆಗಳಿಗಿಂತ ಹೇಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

- ದೂರ, ಕ್ರಿಯೆ, ಸಂದರ್ಭ, ದೃಷ್ಟಿಕೋನ, ಇವುಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ, ನಮಗೆ ಕಾಣುವ ವಸ್ತುಗಳ ಸೂಪವೂ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬಾಹ್ಯಜಗತ್ತಿನ 'ವಸ್ತು' ಕಲಾವಿದನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಆಕಾರಗಳುಳ್ಳ, ಒಂದೊಂದಕ್ಕೂ ಒಂದೊಂದು ಅರ್ಥವಿರುವ 'ಆಕೃತಿ'ಯಾಗುವುದು ಹೇಗೆ? ಇದನ್ನು ಈ ಲೇಖನ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ (ಕಾನ್ಸಾಂಟಿನ್ ಬ್ರಾಂಕೂಚಿ (ಬ್ರಾಂಕ್) : ಫ್ರೆಂಚ್ ವ್ಯಕ್ತಿ: ಜನನ: ರೋಮಾನಿಯ 1876-1952.
- ನಮ್ಮ ನಿತ್ಯಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಾವು ಹಲವಾರು 'ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತೇವೆ. ಈ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶ ಅಥವಾ ಪ್ರಯೋಜನವಿರುತ್ತದೆ ಕಲೆಯ ನಿರ್ಮಿತಿ ಕೂಡ ಒಂದು ಕ್ರಿಯೆ, ಹಾಗಾದರೆ ಅದರಿಂದ ಈಡೇರುವ ಉದ್ದೇಶ ಯಾವುದು? ಅದು ನಿಯೋಜಕವೇ ? "ಉದ್ದೇಶವಾದಿಗಳ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳಿಗೆ ಕಲೆಯ ಸಮರ್ಥಕ ಏನನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು ?
- 1920ರ ದಶಕದಿಂದ 1940ರ ದಶಕಗಳವರೆಗೆ ಹಾರುತ್ತಿರುವ ಹಕ್ಕಿಯ ವಸ್ತು ಬ್ರ ಕು ಚಿಯಾ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆವರಿಸಿತು. ಆತ ಆ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗಮನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದ್ದು ಹಕ್ಕಿಯ ಭೌತಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಅದರ ಚಲನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಆಗಸದ ಹತ್ತಿಯ ಶಿಲ್ಪದಲ್ಲಿ ರೆಕ್ಕೆ ಪುಕ್ಕಗಳು ಇಲ್ಲ. ಶರೀರದ ಉಬ್ಬನ್ನು ನೀಳವಾಗಿಸಲಾಗಿದೆ ತಲೆ ಮತ್ತು ಕೊಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮದಲ್ಲಿ ತೆಳುವಾದ ಮತ್ತು ಓರೆಯಾದ ಅಂಧಕಾರದ ಸಮತಟ್ಟಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ. ಆಕೃತಿ ಯಾವುದೇ ಅಡೆತಡೆ ಇಲ್ಲದೆ ಮೇಲ್ಮುಖವಾಗಿ ಚಾಚಿಕೊಂಡಿದೆ. ಬ್ರಾನ್ಕೋಚಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳಿಗೆ ಅಂತರ್ಜಾಲವನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಬಹುದು.(Constantin Brancusi)
- ನೇರ ಗೆರೆ ಡೊಂಕುಗೆರೆ ಕಮಾನಾಗಿ ಬಾಗಿದ ಗೆರೆ ವೃತ್ತಾಕಾರ, ಪರಸ್ಪರ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಗೆರೆಗಳು ಇವುಗಳ ಮೂಲಕ ರೇಖೆಗಳಿಗೂ ಒಂದು ಭಾಷೆ ಇದೆ

ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಕೇಕೆ ಹೆಬ್ಬಾರರ ಕೃತಿಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು " ದಿ ಸಿಂಗಿಂಗ್ ಲೈನ್" ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ :

ಎಸ್.ದಿವಾಕರ : ಕಳೆದ ಐದು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ, ಎಸ್. ದಿವಾಕರ್ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅದ್ಭುತ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದು, ಕವಿ, ಸಣ್ಣಕಥೆಗಾರ, ಪ್ರಬಂಧಕಾರ, ವಿಮರ್ಶಕ, ಅನುವಾದಕ ಮತ್ತು ಸಂಕಲನಕಾರರಾಗಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತರ 50 ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕಳೆದ ಶತಮಾನದ ಕನ್ನಡ ಬರಹಗಾರರ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು ಸೇರಿದಂತೆ ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು, ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತದ ಅದ್ಭುತ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಲು ಮೀಸಲಾಗಿರುವ ಪರಿಶೋಧಕನಂತೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿವೆ. 1986ರಲ್ಲಿ “ಕಥಾ ಜಗತ್ತು” ಕೃತಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬಹುಮಾನ ಲಭಿಸಿತು.ಮೊದಲು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿದ್ದು ಈಗ ಸುಧಾ ಸಂಪಾದಕ ವರ್ಗದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.

ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳಿಗೆ ಗಮನಿಸಿ :

- ಎನ್. ಮರಿಶಾಮಾಚಾರ್ : ಭಾರತೀಯ ಕಲೆ (ಸಿ.ಎಂ.ಎನ್. ಪ್ರಕಾಶನ, 2001). ಕೆ.ಕೆ. ಹೆಬ್ಬಾರ್ (ಕರ್ನಾಟಕ ಲಲಿತ ಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ, 1987)
- ಕೆ.ಲ. ನರಸಿಂಹನ್ ಮತ್ತು ಎನ್. ಮರಿಶಾಮಾಚಾರ್ (ಸಂ.) : ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪ್ರಪಂಚ (ಕರ್ನಾಟಕ ಲಲಿತ ಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ, 1993)
- ಕೆ.ವಿ. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ : ಎಸ್.ಜಿ. ವಾಸುದೇವ್.

ಅ. ಭಾಷಿಕ ಷಟುವಟಿಕೆಗಳು:

1. ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ. ಈ ವಾಕ್ಯಗಳು ಉತ್ತರವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಗಳೇ ? ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇರೇನಾದರೂ ಉದ್ದೇಶ ಇವೆಯೇ? ಪರಿಶೀಲಿಸಿ.

ಆ. ತಾರ್ಕಿಕ

1. ವೈಕುಂಠಂ ಅವರ 'ಡೂಡಲ್' (ಗೀಚುವಿಕೆ) ಬಗ್ಗೆ ಲೇಖಕರ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ನೋಡಿ. ರೇಖೆಗಳಿಗೂ ಜಗತ್ತಿಗೂ ನಡುವೆ ಇಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ?

2. ಕೆ.ಕೆ. ಹೆಬ್ಬಾರ್ ಅವರ ಮೂರು ರೇಖಾ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಈ ಲೇಖನದೊಂದಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಚಿತ್ರಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯ ಬಗೆಗೆ ನಿಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆಯನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಇ. ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ

೧. ಚಿತ್ರ ಕಲೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ನೋಡಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಲೇಖನ ನಮಗೆ ಯಾವ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

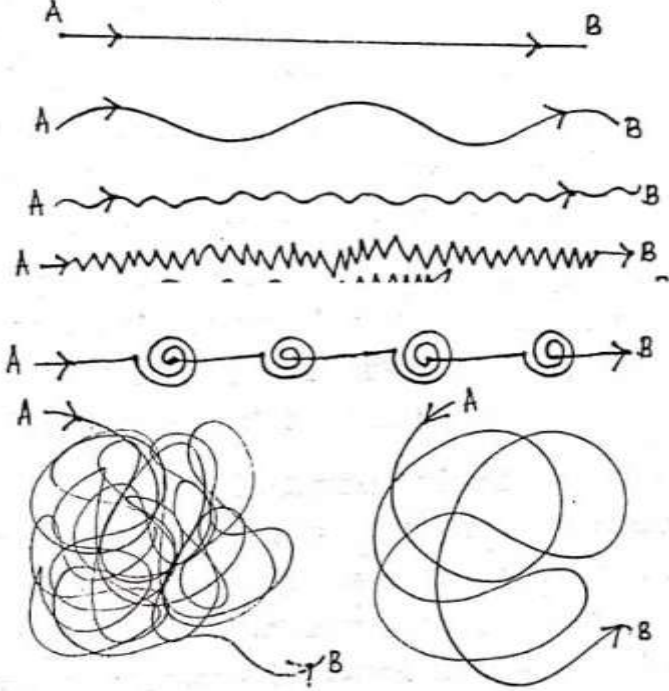
೨. ಕೆ.ಕೆ. ಹೆಬ್ಬಾರ್ ಅವರ 'ಪೂರ್ಣಿಮಾ' ಎಂಬ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿಯ ಸರಳ | ವಕ್ರ ರೇಖೆಗಳು, ಕೋನಗಳು, ವೃತ್ತಗಳು, ಚಿತ್ರದ ಭಾವವನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

ರೇಖೆಗಳು ಮಾತನಾಡಬಲ್ಲವೇ?

ಈ ರೇಖೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.

• ಎ ಮತ್ತು ಬಿ ಈ ಎರಡು ಬಿಂದುಗಳ ನಡುವಿನ ಚಲನೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿನ ರೇಖೆಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ರೇಖೆಗಳು ಚಲನೆಯ ಸ್ವರೂಪದ ಬಗೆಗೂ ಏನನ್ನಾದರೂ ಹೇಳುತ್ತವೆಯೇ ? ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ, ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ,

• ಈ ರೇಖೆಗಳಿಗೆ 'ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಬಂದ ದಾರಿ' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ, ಆಗ ಅವು ಆಯಾ ಬದುಕಿನ ಬಗೆಗೆ ಏನನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ?

*****

8 ಬೀಗ ಮತ್ತು ಬೀಗದ ಕೈ

ಯಶವಂತ ಚಿತ್ತಾಲ

ಆಶಯ:

ನಗರದ ಯಾಂತ್ರಿಕೀಕರಣದ ಬದುಕು ಎಲ್ಲ ಸಂವೇದನೆಗಳನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಬಗೆ - ಆಧುನಿಕ ನಗರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಾಂತ್ರಿಕತೆ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬದುಕು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿದೆ. ಈ ಯಾಂತ್ರಿಕತೆಯ ಜೀವನ ಶೈಲಿ ಜನರ ಭಾವನೆಗಳು, ಸಹಾನುಭೂತಿ, ಮಾನವೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮನುಷ್ಯನು ದಿನನಿತ್ಯ ಯಂತ್ರದಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಸಮಯದ ಕೊರತೆಯಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿನ ನೆಮ್ಮದಿ, ನಗು, ಆನಂದ, ಬಾಂಧವ್ಯಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಆಧುನಿಕ ನಗರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಾಂಧವ್ಯ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಗುರಿಯಾಗಿರುವ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಕೂಡ ಭೌತಿಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಪ್ರಕೃತಿ, ಕಲಾ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಮನುಷ್ಯ ಮರೆತಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಯಾಂತ್ರಿಕತೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದು, ನಿಜವಾದ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ನಗರದ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಜೀವನ ಮಾನವೀಯ ಸಂವೇದನೆಗಳನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಒಳಗಿನ ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಸಹಾನುಭೂತಿ, ಮತ್ತು ಸಹಜತೆಯನ್ನು ಪೋಷಿಸುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೊರಟು ನಿಂತ ಕೇಶವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಎಂದಿನಂತೆ ಆ ಕಪ್ಪು ಲೋಹದ ದೊಡ್ಡ ಬೀಗ ಬಂದಿತ್ತು. ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯ ಸ್ಥೂಲನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಬೀಗವನ್ನು ಅರಿವೆಯ ಚಿಂದಿಯಿಂದ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ ಉಜ್ಜಿ ಅದರ ತೂತಿನಲ್ಲಿ ಬಲವಾಗಿ ಒಮ್ಮೆ ಊದಿದ. ಕಪ್ಪು ಲೋಹದ ಆ ದೊಡ್ಡ ಕೈಯನ್ನು ಬೀಗದ ತೂತಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ತಿರುವಿ, ಬೀಗ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆಯೆಂಬ ಸಮಾಧಾನ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತ ಎದ್ದು ನಿಂತ. ಗೋಡೆಯ ಮೇಲಿನ ಮೊಳೆಗೆ ತೂಗುಹಾಕಿದ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೋರೆ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಈಗ ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೋಗಲು ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಭಾವದಿಂದ ಹೊಸಲು ದಾಟಿ ಕದ ಮುಚ್ಚಿದ. ಅಗಳಿಯಿಟ್ಟು ಅದರ

ಕೊಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಗ ಸಿಕ್ಕಿಸಿ, ಬೀಗದ ಕೈಯನ್ನು ತೂತಿನಲ್ಲಿ ತಿರುವಿ ಹೊರಗೆ ತೆಗೆದು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಕಿಸೆಗೆ ಸೇರಿಸಿ, ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಗೇಟಿನತ್ತ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡಹತ್ತಿದ.

ಕಂಪೌಂಡಿನ ಗೇಟಿನವರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅನುಮಾನಿಸುತ್ತ ಹಿಂತಿರುಗಿದ ಕೇಶವನ ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ದುಗುಡವಿತ್ತು. ಲಗುಬಗೆಯಿಂದ ಕದವನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿ ಕಿಸೆಯೊಳಗಿಂದ ಬೀಗದ ಕೈಯನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದು ಶಂಕಿಸುತ್ತ ಬೀಗದ ತೂತಿನಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟು, ತಿರುವಿದ. ಬೀಗ ತೆರೆಯಿತು ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ! ಮೋರೆ ಗೆಲುವಾಯಿತು. ಸಮಾಧಾನದ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟ, ತಿರುಗೊಮ್ಮೆ ಬೀಗ ಹಾಕಿ ಭರಭರನೆ ಅವುಡುಗಚ್ಚಿದ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ಗೇಟಿನತ್ತ ನಡೆಯಹತ್ತಿದ.

2

ಟ್ರೇನಿನ ಕಿಟಕಿಯೊಳಗಿಂದ ದೂರವೆಲ್ಲೋ ದೃಷ್ಟಿ ನೆಟ್ಟು ಕೂತ ಕೇಶವ ಗುಮ್ಮನಗುಸುಕ ಎನ್ನುತ್ತ ತನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ನಕ್ಕ ಆ ಹುಡುಗಿಯರಿಬ್ಬರ ಕಣ್ಣುಗಳು ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದು ಹುಬ್ಬು ಗಂಟಿಕ್ಕಿದ. ಮುಂದೆಯೇ ಕುಳಿತು ಇವನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನೇ ಅವಲೋಕಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಗುಜರಾತೀ ಮುದುಕನೊಬ್ಬ ತನ್ನ ಪೂತ್ರೆ ಮೀಸೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕೈಯ್ಯಾಡಿಸುತ್ತ, ಇವನು ತನ್ನತ್ತ ತಿರುಗುವ ಕ್ಷಣವನ್ನೇ ಕಾಯುತ್ತ ಮುಗುಳುನಕ್ಕ, ಕೊನೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಕಾಯುವ ತಾಳ್ಮೆ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವವನ ಹಾಗೆ, “ಕ್ಷಮಿಸಿ, ನಿಮಗೆ ಆ ಕೀಲಿಕೈ ಬೇಡವಾಗಿದೆಯೇ ? ಹಾಗೆ ಹಿಡಿದರೆ ಅದು ಕಿಟಕಿಯ ಹೊರಗೆ ಬೀಳಲಾರದೆ ?” ಎಂದ.

ಕೇಶವ ಕುಳಿತಲ್ಲೇ ಜಿಗಿದುಬಿದ್ದ. ಕಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೆಲ್ಲ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಇಟ್ಟ ಬೀಗದ ಕೈ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗ ಬಂತೋ ಎಂದು ದಿಗಿಲುಗೊಂಡು, “ಅರೆ!” ಎಂದ. ಅದನ್ನು ತಿರುಗಿ ಕಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆ ಮುದುಕ ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವವನ ಹಾಗೆ ಕೈ ಮುಂದೆ ಚಾಚಿ ಕೇಶವನಿಂದ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ. ಕೇಶವನ ಮೋರೆ ವಿಚಿತ್ರ ಭೀತಿಯಿಂದ ಕ್ಷಣಕಾಲ ವಿವರ್ಣವಾಯಿತು. ನಡುಗುವ ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿದಾಗ, ಮುದುಕ: “ಅಬ್ಬಾ ಎಂತಹ ದೊಡ್ಡ ಬೀಗದ ಕೈ! ಹಿಡಿದ ರೀತಿ ನೋಡಿ ನೀವೆಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಕಿಟಕಿಯ ಹೊರಗೆ ಚೆಲ್ಲುತ್ತೀರೋ ಎನ್ನುವ ಅನುಮಾನ ಬಂತು. ಇದು ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಕೊಂಡದ್ದಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲವೇ?” ಎಂದ.

ಮಾವಿನಕುರ್ವೆಯ ಬೀಗವದು. ಮಾವಿನಕುರ್ವೆ ಎಂದರೆ ನನ್ನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿ, ಬೀಗಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತ. ಇವನಿಗೆ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಯಾಕೆ ಹೇಳಬೇಕೋ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಎಂತಲೇ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ “ನನ್ನ ಹುಟ್ಟಿದೂರಿನಿಂದ

ಬರುವಾಗ ತಾಯಿ ಕೊಟ್ಟ ಬೀಗವದು” ಎಂದ. ಮರುಕ್ಷಣ ಇದನ್ನಾದರೂ ಯಾಕೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಎನಿಸಿತು.

ಕೌತುಕ ತುಂಬಿದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ, “ಕೈಯೇ ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾದರೆ ಬೀಗವೆಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಿರಬೇಡ” ಎನ್ನುತ್ತ ಮುದುಕ ಕೀಲಿಕೈಯನ್ನು ಕೇಶವನಿಗೆ ತಿರುಗಿಕೊಟ್ಟ. “ಸರಿಯಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ, ಎಲ್ಲಾದರೂ ಬಿದ್ದುಗಿದ್ದು ಹೋದೀತು” ಎಂದ. ತುಸು ತಡೆದು ಕೀಲಿಕೈ ಕಳೆದರೆ ಇಂತಹ ಬೀಗ ಮುರಿಯುವುದು ಕಷ್ಟ ಅಲ್ಲವೇ? ಎಂದ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಮುಂಬಯಿಯಂತಹ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಬೀಗದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆಯೆಪ್ಪ ಎಂದ.

3

ಟ್ರೇನಿನಿಂದ ಇಳಿಯುವಾಗ, ಇಳಿದು ಆಫೀಸಿನತ್ತ ನಡೆಯುವಾಗ ಕೇಶವನ ಕೈ ಸ್ವಾಂಟಿನ ಕಿಸೆಯಲ್ಲೇ ಇತ್ತು; ಕಿಸೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ಕೀಲಿಕೈಯನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ಹಿಡಿದಿತ್ತು. ಆಫೀಸಿನ ಕಟ್ಟಡ ತಲುಪಿದವನೇ ಅವಸರಾವಸರವಾಗಿ ಲಿಫ್ಟಿಗೆ ಹಚ್ಚಿದ ಕ್ಯೂದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನಿಂತ. ಕ್ಯೂದಲ್ಲಿ ಮುಖಗಳೊಂದರಡರ ಮೇಲೆ ಪರಿಚಯದ ನಗು ಮಿಂಚಿತು. ಆದರೆ ಕೇಶವನ ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತ ಮುಖ ಅರಳಲಿಲ್ಲ. ಕೀಲಿಕೈ ಹಿಡಿದಲ್ಲೇ ಅಂಗೈ ತುಸು ಬೆವತಂತಾಗಿ ಗಿಜಿಗಿಜಿ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಮುಷ್ಟಿ ಸಡಿಲಿಸಿ ಕೀಲಿಕೈಯನ್ನು ಕಿಸೆಯಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟು ಕೈಯನ್ನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಹೊರತೆಗೆದ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಿಸೆಯೊಳಗಿಂದ ಕೈರುಮಾಲನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದು ಅಂಗೈಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒರೆಸಿದ. ಕತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ತೆಳುವಾಗಿ ಮೂಡಿದ ಬೆವರನ್ನೂ ಒರೆಸಿಕೊಂಡ. ಲಿಫ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುವ ತನ್ನ ಸರದಿ ಬಂದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೈರುಮಾಲನ್ನು ಕೀಲಿಕೈ ಇದ್ದ ಕಿಸೆಗೇ ಸೇರಿಸಿ ಕೀಲಿಕೈ ರುಮಾಲು ಎರಡನ್ನೂ ಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದ. ಲಿಫ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ತಾನು ಕಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿ ನಿಂತ ರೀತಿಗೆ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ನಕ್ಕಂತೆ ಭಾಸವಾಗಿ ಅಸ್ವಸ್ಥಗೊಂಡು ಅವರ ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿಸಿದ. ನಾಲ್ಕನೇ ಮಜಲಿಗೆ ಬಂದು ಲಿಫ್ಟ್ ನಿಂತಿತು. ಕೇಶವ ಹೊರಗೆ ಬಂದ. ತನ್ನ ಆಫೀಸನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ತಾನು ಕೂಡುವ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಹೋದ. ಅದಾಗಲೇ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುಳಿತ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಕುಳಿತಲ್ಲಿಂದಲೇ ಹಲ್ಲೋ, ಗುಡ್ ಮಾರ್ನಿಂಗ್ ಎಂದರು. ಕೇಶವ ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿಯೇ ಮಾರುತ್ತರವಿತ್ತ. ಅವರ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳಿಬ್ಬರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡರು. ಇವನು ಮೊದಲು ಹೀಗಿರಲಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲವೇ? ಇತ್ತಿತ್ತಲಂತೂ ನಗುವುದನ್ನೇ ಮರೆತಂತಿದೆ. ಕೇಶವನಿಗೆ ಇದು ಕೇಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ತಾನು ನಿತ್ಯ ಕೂಡುವ ಮೂಲೆಯನ್ನು ತಲುಪಿದ್ದೇ ಅಲ್ಲಿಯ ಕುರ್ಚಿ-ಮೇಜುಗಳು ತಮ್ಮ ನಿತ್ಯದ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ತುಂಬ ಕದಲಿವೆ

ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಬೇಸರಪಟ್ಟ. ಗಂಟೆ ಬಡಿದು ಆಫೀಸಿನ ಸಿಪಾಯಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಕುರ್ಚಿ-ಮೇಜುಗಳನ್ನು ಸರಿಸಿಟ್ಟ ಬಗ್ಗೆ ಗದರಿಸಿದ.

ಸಿಪಾಯಿ ಕ್ಷಮೆ ಯಾಚಿಸುತ್ತ ಕುರ್ಚಿ-ಮೇಜುಗಳನ್ನು ಮೊದಲಿದ್ದಂತೆ ಇಡ ಹತ್ತಿದ. ಇಡುವಾಗ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಆದುದು ಆ ಮುದುಕಿ ಲಾಕಡಾವಾಲಾಳಿಂದಲ್ಲವೇ ಎಂದುಕೊಂಡ. ಅವಳೇ ನಿನ್ನೆ ಸಂಜೆ ನಿಂತು ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡ ಕೆಲಸವಿದು. ಅವಳು ಇದನ್ನು ಹೇಳಲು ಹತ್ತಿ ಎಷ್ಟು ದಿನಗಳಾದವು. ಆದರೆ ತಾನೇ ತನಗೇಕೆ ಈ ಅಧಿಕ ಪ್ರಸಂಗ ಎಂದು ಅದರ ಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನೆ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ತಡಮಾಡಿ ಕುಳಿತ ಈ ಮುದುಕಿ ಕೇಶವ ಹೊರಟುಹೋದ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅವನು ತಾನೇ ಏನು ಮಾಡಿಯಾನು? ಮತ್ತೆ ಇದನ್ನು ಅವಳು ಯಾರ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿದ್ದಳು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅವನು ಅರಿಯನೇ: ಸಂಜೀವಿನೀ! ಹಾಗೇ ನೋಡಿದರೆ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಚಂದ ಜೋಡಿಯಾಗಬೇಕು. ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಅನಿಸಿಕೆ ಅದು. ಅವಳಿಗೂ ಇವನೆಂದರೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಾಣ. ಆದರೆ ಇವನೊಬ್ಬ ವಿಚಿತ್ರ. ಒಬ್ಬಳನ್ನಾದರೂ ಇವನು ಪ್ರೀತಿಸಿದ್ದುಂಟೋ ಇಲ್ಲವೋ.. ಕಾಣಲಿಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಚಂದನಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತೆ. ನಮ್ಮ ಈ ಮುದುಕಿಗಂತೂ ಇಲ್ಲದ ಹುರುಪು ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಹತ್ತಿರ ತರಬೇಕು ಎಂದು.

ಸಿಪಾಯಿ ತನ್ನ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿ ಹೊರಟುಹೋದ..

4

ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಮೇಲೆ ಕೇಶವನಿಗೆ ತುಸು ಹಾಯೆನಿಸಿತು. ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಕ್ಯಾಬಿನ್ ಸಿಗುವಷ್ಟು ಉಚ್ಚಾಧಿಕಾರಿ ಅವನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಎಡಕ್ಕೆ, ಬಲಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಹಿಂದುಗಡೆ ನಿಂತ ಗೋಡ್ರೆಜ್ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಡ್‌ಸ್ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ಟುಗಳಿಂದಾಗಿ ಅವನು ಕೂಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮೂಲೆಗೆ ಅಂತಹ ಒಂದು ರೂಪ ಬಂದಿತ್ತು. ಯಾರೊಬ್ಬರ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬೀಳದಂತೆ, ಯಾರೊಬ್ಬರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗದಂತೆ ಈ ಉಕ್ಕಿನ ಆಚ್ಛಾದನೆಯ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡುವದಂದರೆ ಜೀವಕ್ಕೆ ನೆಮ್ಮದಿ ಎನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಎಲಕ್ಷಣ ಭದ್ರತೆಯೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕಂಪನಿಯ ಮುಖ್ಯ ಸ್ಟ್ಯಾಟಿಸ್ಟೀಷಿಯನ್ ಆತ. ಕಂಪನಿ ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅನೇಕ ರಾಸಾಯನಿಕ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಬೇಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ವಿಶೇಷತೆ, ಅರ್ಥವಿವರಣೆ ಅವನ ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸ. ಸುತ್ತಲಿನ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸ್ಪೇಷನರಿ. ಇದಿರಿನ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೆಂಪು, ನೀಲಿ, ನೇರಳೆ ಬಣ್ಣಗಳ ರೇಖೆಹೊತ್ತ ಪಟಗಳು. ನಟ್ಟನಡುವಿನ ಪಟದ ಮೇಲೆ ಕಳೆದ ಎಂಟು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಸಂಬಂಧ

ತೋರಿಸುವ ರೇಖಾಚಿತ್ರ, ಕೆಂಪು, ನೀಲಿ ರೇಖೆಗಳು ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಸಮಾಂತರವಾಗಿ ಓಡಿದ್ದವು. ಎರಡೂ ಎಲ್ಲೂ ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಬೇಡಿಕೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಉತ್ಪಾದನೆಗಿಂತ ಮುಂದಿತ್ತು. ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಖ ಕೊಟ್ಟ ರೇಖಾಚಿತ್ರ...

ದೂರವೆಲ್ಲೋ ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಳೆಗಳ ಕಿಂಕಿಣ. ಹೊಸತಾಗಿ ಮುಡಿದುಕೊಂಡ ಮಲ್ಲಿಗೆ ದಂಡೆಯ ತರಲ ಸುಗಂಧ. ಅವಳು ಬಂದಿರಬೇಕು ಎಂದುಕೊಂಡ. ತನ್ನ ಎಡಕ್ಕಿದ್ದ ಕಾರ್ಡ್‌ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಈಗಿದ್ದ ಜಾಗದಿಂದ ತುಸು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸರಿಸಿದರೆ, ಇಲ್ಲ, ತನ್ನ ಕುರ್ಚಿ-ಮೇಜುಗಳನ್ನೇ ತುಸು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿಸಿದರೆ ತಾನು ಕೂತಲ್ಲಿಂದಲೇ ಸಂಜೀವಿನಿ ತನಗೆ ಕಾಣಬೇಕು... ಕೇಶವ ದಡಬಡಿಸಿ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಕಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿದ. ಹುಡುಕಿದ ಓ ಇದೆ! ಕೀಲಿಕೈ ಇದೆ. ಕೈರುಮಾಲಿನ ಮರೆಗೆ ಅವಿತುಕೊಂಡಿದೆ, ಅಷ್ಟೇ ಮರುಗಳಿಗೆ ಲಾಕಡಾವಾಲಾಳ ನೆನಪು ಬಂತು. ಹೌದು, ಅವಳಿಗೆ ಟ್ರೇನಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದದ್ದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು ಎಂದುಕೊಂಡ. ಆದರೆ ನಿತ್ಯದ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ನೀರಿನ ಗ್ಲಾಸ್‌ನ್ನು ತಂದ ಸಿಪಾಯಿಯಿಂದ ಲಾಕಡಾವಾಲಾ ಇನ್ನೂ ಬಂದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವದು ತಿಳಿದುದೇ ತನಗೇ ಅರ್ಥವಾಗದ ತೀವ್ರ ಆತಂಕಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ. ಮುಂದಿನ ಒಂದು ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ, ಪ್ರತಿ ಹದಿನೈದು ನಿಮಿಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಅವನು ಲಾಕಡಾವಾಲಾಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರೀತಿಗೆ ಸಿಪಾಯಿಗೂ ಜಿಗುಪ್ಸೆ ಹುಟ್ಟಿತು. ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಅವಳು ಬಂದಿದ್ದಾಳೆಂದು ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದಾಗ ತನಗನಿಸಿದ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಮುಂದೆಯೇ ನಿಂತ ಸಿಪಾಯಿಯಿಂದ ಮರೆಮಾಚುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡದೇ ಕೇಶವ ಲಾಕಡಾವಾಲಾ ಕೂಡುವ ಜಾಗಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಎದ್ದು ಹೋಗಿ “ಈ ಕೀಲಿಕೈಯನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರವೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ, ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಇದ್ದರೆ ಕಳೆದುಹೋದೀತು, ಸಂಜೆ ಹೋಗುವಾಗ ತಿರುಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ” ಎಂದ. ಅವನ ವಿಚಿತ್ರ ವರ್ತನೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟರೂ, ಅದನ್ನು ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ತೋರಗೊಡದೆ ಸಹಜ ದನಿಯಲ್ಲಿ “ಆಗಬಹುದು” ಎನ್ನುತ ತನ್ನ ವ್ಯಾನಿಟಿ ಬ್ಯಾಗ್ ತೆರೆದು ಅದರಲ್ಲಿ ಕೀಲಿಕೈ ಇಟ್ಟು ಅದರ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿದಳು. ಅದೀಗ ಅತ್ಯಂತ ಭದ್ರವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಅನಿಸಿಕೆಯಿಂದ ಕೇಶವನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಸುಖವೆನಿಸಿತು. ಮರುಗಳಿಗೆ ಲಾಕಡಾವಾಲಾ ಆ ಕೀಲಿಕೈ ಬಗ್ಗೆ ಏನಾದರೂ ಕೇಳಬೇಕಿತ್ತು ಎನಿಸಿತು. ಆದರವಳು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತೇ ತೆಗೆಯದೆ ತನ್ನ ಹಣದ ಚೀಲದೊಳಗಿಂದ ಎರಡು ಸಿನಿಮಾ ಟಿಕೆಟುಗಳನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದು ಕೇಶವನ ಕೈಗೆ ಕೊಡುತ್ತ, “ಸಂಜೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನೆನಪಿದೆಯಲ್ಲವೇ? ಇದೀಗ ಆಫೀಸಿಗೆ ಬರುವ ಮೊದಲು ಮೆಟ್ರೋಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಇವನ್ನು ತಂದೆ. ಸಂಜೀವಿನಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ಉತ್ಸುಕಳಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಳೆ ಬಲ್ಲೆಯಾ? ಜೋಡಿಯಾಗಿ ಹೋಗಿ ಸುಖವಾಗಿ ನೋಡಿ ಬನ್ನಿ” ಎಂದಳು, ತಾಯಿ ಮಮತೆಯಿಂದ. ಬಾಲ್ಯನಿಯ ಸೀಟುಗಳ ಆ ಹಸಿರು ಟಿಕೆಟುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವಾಗ

ಕೇಶವನ ಕೈ ನಡುಗಿದುದು ಲಾಕಡಾವಾಲಾಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮರೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಟಿಕೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕಿಸೆಗೆ ಸೇರಿಸಿ ತನ್ನ ಜಾಗಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದ ಕೇಶವನಿಗೆ ಎಡದ ಮೂಲೆಯ ಟೀಬಲ್ಲಿನಲ್ಲಿನ ಹಿಂದಿನಿಂದ ತನ್ನ ಮೇಲೆಯೇ ಊರಿದ ಸಂಜೀವಿನಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯ ಮುಗುಳುನಗೆ ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಬಂದುದೇ ಗೊಂದಲಿಸಿದ. ತನ್ನ ಜಾಗ ಸೇರಿ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತದ್ದೇ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಎದ್ದ ಕಲಮಲವನ್ನು ಕಳೆಯಲು ಎರಡೂ ಮೊಣಕಾಲುಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಅವುಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬ ಹುಚ್ಚು ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ತಾನೇ ನಕ್ಕ. ಮರುಗಳಿಗೆ ಹೆದರಿದ.

5

ಮೆಟ್ರೋ ಥಿಯೇಟರಿನ ಶೀತಲ ವಾತಾವರಣ. ತನ್ನ ಉಗಮಸ್ಥಾನವನ್ನು ತೋರಗೊಡದೆ ಮೇಲಿನಿಂದ ತೂರಿ ಬರುವ ಮಂದ ಬೆಳಕು. ಸುಖ ಪಡೆಯಲೆಂದೇ ಬಂದು ಕುಳಿತ ಜನರ ಉತ್ಸಾಹ. ಗಾಳಿಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ತೆಳುವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡ ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯಗಳ ವಾಸನೆ. ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಇದಿರು ನೋಡಿದ ಕೇಶವನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಜೀವಿನಿಯ ತಾರುಣ್ಯ ತುಂಬಿದ ದೇಹ ನವಿರಿಗೊಳಗಾಯಿತು. ಎಂದೋ ಕಂಡು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಅವನ ಶಾಂತ ಸುಂದರ ಮುಖ ಥಿಯೇಟರಿನ ಮಿದು ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಂಡಿತು: ಮೂಗು, ಹುಬ್ಬು, ಕಿವಿ, ಗಲ್ಲ, ತಲೆಯ ಕೂದಲು, ಒಂದೊಂದನ್ನೇ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಮೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಸಂಜೀವಿನಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳು ಅವನ ತುಟಿಗಳ ಮೇಲೆ ಊರಿದವು. ಯಾವ ತರುಣ ಹೆಣ್ಣನ್ನೂ ಮರುಳುಗೊಳಿಸುವ ಮೋಡಿ ತುಂಬಿದ ತುಟಿಗಳು, ಕೇಶವ ತನ್ನದೇ ಆದ ಭಾವಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾದವನಂತೆ ಇದಿರಿನ ಪರದೆಯ ಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿಯೂರಿ ಕುಳಿತದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಮೋರೆಯ ಎಡ ಪಾರ್ಶ್ವವಷ್ಟೇ ಸಂಜೀವಿನಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ತುಟಿಗಳ ಎಡ ಮೂಲೆಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅವನು ತನ್ನತ್ತ ತಿರುಗಬೇಕು ಎಂಬ ಬಯಕೆ ತೀವ್ರವಾಯಿತು. 'ಮಾಡಲೇ ಬಿಡಲೇ' ಎನ್ನುವ ಸಂದಿಗ್ಧ ಮನಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕುರ್ಚಿಯ ತೋಳಿನ ಮೇಲೆ ಊರಿದ ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಸರಿಸುತ್ತ ಕೇಶವನ ಕೈಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟಳು. ಆ ಸುಂದರ ಕೈಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಬೇಕು ಎಂಬ ಬಯಕೆ ಅನಾವರವಾದರೂ ಏಕೋ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವ ಧೈರ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಗಂಡಸಾದ ಕೇಶವನೇ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ... ಎಂಬ ವಿಚಾರವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸುಳಿದುಹೋಗದೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕೇಶವ ಮಾತ್ರ ಪರದೆಯ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವ ಧೈರ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಗಂಡಸಾದ ಕೇಶವನೇ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ... ಎಂಬ ವಿಚಾರವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸುಳಿದುಹೋಗದೆ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಕೇಶವ ಮಾತ್ರ ಪರದೆಯ ಮೇಲೆ ನೆಟ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕೀಳಲಿಲ್ಲ. ಸ್ನೈಡುಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ಈ ಹುಚ್ಚು ಅದೆಂತಹದೋ! (ತನ್ನಂತಹ ಸುಂದರ

ಹೆಣ್ಣು ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಾಗ!) ಸಂಜೀವಿನಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ನಕ್ಕಳು. ಇನ್ನೂ ತನ್ನತ್ತ ನೋಡಲು ನಾಚುತ್ತಾನೆ. ಚಿತ್ರಪಟ ನೋಡಲು ತನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಬರಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದೇ ಮೊದಲು ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಲಾಕಡಾವಾಲಾಳದೇ ಹಂಚಿಕೆ ಇದೆಲ್ಲ, ಹೇಗೆ ಪುಸಲಾಯಿಸಿದ್ದಳೋ! "ಮುಂದಿನದೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗೀ" ಎಂದು ತುಂಟತನದಿಂದ ಗಲ್ಲ ಚಿವುಟಿದ್ದಳು.

6

ಧಿಯೇಟರಿನಲ್ಲಿಯ ದೀಪಗಳು ಆರಿದವು. ಚಿತ್ರ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಆದರೂ ಕೇಶವ ಕುಳಿತಲ್ಲಿ ಸರಿದಾಡಲಿಲ್ಲ. ತುಟಿ ಪಿಟ್ಟೆನ್ನಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ತನ್ನನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಬೇಕಿತ್ತು ಎನ್ನಿಸಿತು ಸಂಜೀವಿನಿಗೆ. ಅವನೊಡನೆ ಏನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾತನಾಡಬೇಕಿತ್ತು ಅವಳಿಗೆ. ಅವನ ಪರಿಚಯವಾದ ಕಳೆದ ಎಂಟು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ತನ್ನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಏನೆಲ್ಲ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದಳೋ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತೆರೆದು ತೋರಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಆದರೆ ಗಂಡಸಾದವನೇ ಮೌನ ತಳೆದು ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟರೆ! ಅವನು ಒಮ್ಮೆ ಮಾತನಾಡಿಸಿದರೆ ಸಾಕಿತ್ತು. "ಓಪನ್ ಸಿಸೇಮ್" ಎನ್ನುವುದೇ ತಡ. ಗುಹೆಯ ಬಾಗಿಲು ಝಗ್ಗನೆ ತೆರೆದು ಒಳಗಿನ ರತ್ನಭಂಡಾರ ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕಿಸಲಿತ್ತು. ಆದರೆ ಗುಹೆಯ ಹೊರಗೆ ನಿಂತವನಿಗೋ ಪಾಪ, "ತೆರೆ" ಎನ್ನುವ ಮಂತ್ರವೇ ಮರೆತುಹೋದಂತಿತ್ತು! ಸಂಜೀವಿನಿ ಕಾದು ಕಾದು ದಣಿದಳು. ಕೊನೆಗೆ ಇನ್ನು ಕಾಯುವ ತಾಳ್ಮೆ ಇಲ್ಲದವಳಂತೆ ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಸರಿಸಿ ಕೇಶವನ ಕೈಗೆ ತಾಕಿಸಿದಳು. ಮೈ ಜುಮ್ಮೆಂದಿತು. ಆದರೆ ಮರುಕ್ಷಣ ತನ್ನ ಕೈಗೆ ತಾಗಿದ ಆ ಗಂಡು ಕೈ ಬೆವರಿದೆ ಎಂಬುದು ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಮನ ಮುದುಡಿತು. ಹೊತ್ತು ಹೋದಂತೆ ಆ ಕೈ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಬೆವರಿ ತಣ್ಣಗಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಎನಿಸಿದಾಗ ಆ ಕೈಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವ ತನ್ನ ಆತುರ ಧೈರ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಿಗುಪ್ಸೆ ಹುಟ್ಟಿತು. ಸಂಜೀವಿನಿ ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಸರಕ್ಕನೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡಳು. ಬಯಸಿಬಂದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಮುದುಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಗಂಡಸಿನ ಬಗ್ಗೆ ತಿರಸ್ಕಾರ ಮೂಡಿತು. ಮುಂದಿನ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ಸಂಜೀವಿನಿ ಸಿಟ್ಟು, ತಿರಸ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಚಡಪಡಿಸುತ್ತ "ಮಧ್ಯಾಂತರ"ದ ಸಂಧಿಯನ್ನೇ ಇದಿರುನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಅದು ಬಂದು ಧಿಯೇಟರಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿ ಬೆಳಕು ತುಂಬಿದಾಗ ತನ್ನ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ಅಡಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸದೇ ಕೇಶವನತ್ತ ನೋಡಿದಳು. ಕೇಶವ ಇನ್ನೂ ತನ್ನತ್ತ ನೋಡದೇ ಇದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು "ತುಸು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಬರೋಣವೇ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಆದರೆ ಏಕೋ ಕೇಶವನಲ್ಲಿ ಏಳುವ ಶಕ್ತಿಯೇ ಇಲ್ಲವಾದಂತಿತ್ತು. ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಎದ್ದುನಿಂತಾಗ, ಧಿಯೇಟರಿನ ಶೀತಲ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲೂ ಅವನ ಮೋರೆ, ಕೈತೋಳುಗಳು ಬೆವೆತ ರೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಜಿಗುಪ್ಸೆಯನ್ನು

ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತ, ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ, ಥಿಯೇಟರಿನ ಹೊರಗೆ ನಡೆದುಬಿಟ್ಟಳು. ಅವಳ ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ಆಗ ಮೂಡಿದ ತಿರಸ್ಕಾರ ನೋಡಿದ್ದೇ ಕೇಶವ ನಿಂತಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಾಗದೇ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಿಣ್ಣನಾಗಿ ಕುಸಿದ. 'ಮಧ್ಯಾಂತರ'ದ ಸಮಯ ಮುಗಿದು ಚಿತ್ರ ಆರಂಭವಾದ ಮೇಲೆ ಅವನಿನ್ನೂ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತೇ ಇದ್ದ. ಆದರೆ ಇದರಿನ ಪರದೆಯ ಮೇಲೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದುದು ಅಂದಿನ ಚಿತ್ರಪಟವಲ್ಲ-ಕೆಲ ಹೊತ್ತಿನ ಮೊದಲಷ್ಟೇ ತನ್ನನ್ನು ತೊರೆದು ಹೋಗುವಾಗ ಸಿಟ್ಟು ತಿರಸ್ಕಾರ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಚಿತ್ರ. ನೆನೆನೆದಂತೆ ಕೇಶವ ಅವ್ಯಕ್ತ ಭೀತಿಯಿಂದ ನಡುಗಿದ.

7

ಚಿತ್ರ ಮುಗಿಯಿತು. ಕೇಶವ ಥಿಯೇಟರಿನ ಹೊರಗೆ ಬಂದ ಬರಲೇಬೇಕಾದ್ದರಿಂದ. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಯಾವುದನ್ನೂ ಕುರಿತು ವಿಚಾರಿಸುವ ತಾಕತ್ತೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತ ಕ್ಲೀನ್ ರೋಡ್ ಸೇರಿದ. ಚರ್ನಿ ರೋಡ್ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಅದೇ ಬಂದು ನಿಂತ ಟ್ರೇನಿನ ಸಿಟ್ಟು ಕಾರುವ ಕಣ್ಣುಗಳಂತಹ ದೀಪಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಎದೆ ಝಲ್ ಎಂದಿತು. ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಒಮ್ಮೆ ದೊಡ್ಡಕ್ಕೆ ಸಿಳ್ಳುಹಾಕಿ ಟ್ರೇನು ಹೊರಟುಹೋಯಿತು. ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನ ಹೊರಗಿನ ಸಿಗ್ನಲ್ ದೀಪ ಹಸಿರಿನಿಂದ ಕೆಂಪಿಗೆ ತಿರುಗಿತು. ಏಕೋ ಮನೆ ತಲುಪುವ ಆತುರವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ಹೆಜ್ಜೆಗಳಲ್ಲಿ. ಹೀಗೇ ಅಲೆಯುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕು ಕೊನೆ ಮೊದಲಿಲ್ಲದ ಖೇತವಾಡಿಯ ಈ ಗಲ್ಲಿಗಳಲ್ಲಿ, ಅನ್ನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಮನೆಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲೇ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು...

ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಮನೆಯ ಇದರಿನ ಗಲ್ಲಿ ಸೇರಿದಾಗ ರಾತ್ರಿ ಹನ್ನೆರಡು ದಾಟಿತ್ತು. ಬೆಳಕು ಕಡಿಮೆಯಾದ ನಿರ್ಜನವಾದ ಆ ದಾರಿ ತನ್ನ ಏಕಾಕಿತನವನ್ನು ಸಾರಿದಾಗ ಮನಸ್ಸು ನಡುಗಿತು. ಓಣಿಯ ಇನ್ನೊಂದು ತುದಿಯಲ್ಲಿಯ ದೀಪದ ಕಂಬದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತ ನಾಯಿಯೊಂದು ಇವನನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇ ವಿಕಾರವಾಗಿ ಬೊಗಳಿ ಮಾಯವಾಯಿತು. ಓಣಿಯ ಮುರಕಿಯಲ್ಲಿಯ ಕಬ್ಬಿನ ಗಾಣವೂ ಆಗಲೇ ನಿಂತಿತ್ತು. ಗಾಣದ ಇದರಿಗೇ ರಸ್ತೆಯ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ 'ಚಾರಪಾಯಿ'ಯ ಮೇಲೆ ತಲೆಯವರೆಗೂ ಮುಸುಕೆಳೆದುಕೊಂಡು ಮಲಗಿದ ಭೈಯ್ಯಾ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲೇ 'ಹಾಯ್ ರೇ ರಾಮ್' ಎಂದ. ಆಗ ಕಂಡು ಮಾಯವಾದ ನಾಯಿ ಯಾವ ಮೂಲೆಯಿಂದಲೋ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ರಾಗ ತೆಗೆಯಿತು. ದೂರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮನೆಯಿದ್ದ ಕಟ್ಟಡ ಕಂಡದ್ದೇ ಕೇಶವನ ನಡಿಗೆಯ ವೇಗ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಕೊನೆಕೊನೆಗೆ ಓಡಿಯೇ ಗೇಟು ತಲುಪಿದ. ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ನಿಂತ ಐದೈದು ಮಜಲೆಗಳ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಂದಾಗಿ ಕೋಟೆಯಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಜಾಳು ಭೂತಾಕಾರ ತಳೆದು

ನಿಂತಿತ್ತು. ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ ಮೀರಿದ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಚಾಳಿನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೊಂದು ಇಲ್ಲೊಂದು ಉರಿಯುವ ದೀಪಗಳು ಚಾಳಿನ ರೌದ್ರತೆಯನ್ನೇ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ನಡುಗುವ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನಿಡುತ್ತ ತನ್ನ ಕೋಣೆಯತ್ತ ಸಾಗಿದ ಕೇಶವ ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಆ ದೊಡ್ಡ ಬೀಗವನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇ ಚೇರಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಭೀತಿಯಿಂದ ಪ್ಯಾಂಟಿನ ಕಿಸೆಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿದ. ಇಲ್ಲ. ನಿಜಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲ. ಕೀಲಿಕೈ ಕಿಸೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಗಡಗಡ ನಡುಗಿದ. ಹುಡುಕಿದ. ಅರೇ! ಆಗಿನಿಂದ ತನಗೆ ಅದರ ನೆನಪೇ ಹೇಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲವೋ. ಅರರೆ! ಕೀಲಿಕೈ ಎಲ್ಲೋ ಬಿದ್ದುಹೋಗಿದೆ. ಸಂಜೆ ಲಾಕಡಾವಾಲಾಳಿಂದ ತಿರುಗಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಈ ಕಿಸೆಯಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೆನಲ್ಲ! ಅಷ್ಟೆಲ್ಲ ಜಾಗರೂಕತೆ ವಹಿಸಿದ್ದೆನಲ್ಲ! ಎಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಹೋಯಿತೋ. ಥಿಯೇಟರಿನಲ್ಲ? ಈಗ ನಡೆದು ಬರುವಾಗಲೇ? ಕೀಲಿಕೈ ಕಳೆದಿದೆ. ಈಗ ಈ ಬೀಗ ಹೇಗೆ ತೆರೆಯಲಿ? ಥಟ್ಟನೆ ಆಫೀಸಿನ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ಟುಗಳ ಕೀಲಿಕೈ ಪೊತ್ತೆಯ ನೆನಪಾಯಿತು. ಕಿಸೆಯಿಂದ ಕೀಲಿಕೈ ಪೊತ್ತೆಯನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದು ಒಂದರ ನಂತರ ಒಂದು ಕೀಲಿಕೈಯನ್ನು ಬೀಗದಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟು ನೋಡಿದ. ಯಾವುದೂ ಸರಿಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಅಯ್ಯೋ! ಈಗ ಹೇಗೆ ತೆರೆಯಲಿ? ತನ್ನನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೊರಗಿಟ್ಟು ಈ ಕೋಣೆಯ ಭದ್ರ ಕದ ಹೇಗೆ ತೆರೆಯಲಿ? ಕೇಶವ ನಿಂತಲ್ಲೇ ಬೆವರಹತ್ತಿದ. ಏನೋ ಹೊಳೆದಂತಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ದೊಡ್ಡ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಒದರಿ ಹೇಳಿದ:

“ಯಾರಲ್ಲಿ? ನೋಡಿ, ನನ್ನ ಬೀಗದ ಕೈ ಕಳೆದುಹೋಗಿದೆ. ಈಗ ಈ ಬೀಗ ಹೇಗೆ ತೆರೆಯಲಿ?”

ದೀಪವಿನ್ನೂ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಮೊದಲನೇ ಮಜಲೆಯ ಮನೆಯೊಂದರ ಗೃಹಸ್ಥನೊಬ್ಬ ವರಾಂಡಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇವನತ್ತ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ನೋಡಿದ. ನೀ ಏನು ಹೇಳುತ್ತೀಯೋ ನನಗೊಂದೂ ಅರ್ಥವೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವವನಂತೆ ತಿರುಗಿ ಮನೆ ಸೇರಿ ದೀಪ ಆರಿಸಿದ. ಮೊದಲ ಮಜಲೆಯ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೆರಡು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ದೀಪಗಳೂ ಆರಿಹೋದವು. ಕೇಶವನ ಕಳವಳ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಮರುಕ್ಷಣ ಎಂತಹ ಹುಚ್ಚ ನಾನು ಎಂದುಕೊಂಡ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಒದರಿದೆನಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಬರುತ್ತದೆಯೇ? ಗಾಬರಿಯ ಮನಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಅದನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಲೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ! ಎಂತಲೇ ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಒದರಿ ಹೇಳಿದ:

“ಯಾರಲ್ಲಿ? ನನ್ನ ಕೀಲಿಕೈ ಕಳೆದಿದೆ. ಈಗ ಬೀಗ ತೆರೆದು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೇಗೆ ಹೋಗಲಿ?” ಕ್ಷಣಹೊತ್ತು ಯಾರೂ ಹೊರಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆಮೇಲೆ ಎರಡನೆಯ ಮಜಲೆಯ ಮನೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ದೀಪ ಹತ್ತಿತು. ಹೆಂಗಸೊಬ್ಬಳು ಹೊರಗಿನ ಜಗಲಿಗೆ ಬಂದು ಇವನತ್ತ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ನೋಡಿದಳು. ನೀನು ಯಾರು? ಹೀಗೆ

ನಡುರಾತ್ರಿಯಲ್ಲೇಕೆ ಒದರುತ್ತೀ? ನೀನು ಹೇಳಿದುದರ ಅರ್ಥವೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲವು ಎನ್ನುವವಳಂತೆ ಮನೆ ಸೇರಿ ದೀಪ ಆರಿಸಿಯೇಬಿಟ್ಟಳು.

ಎರಡನೇ ಮಜಲೆಯೂ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿತ್ತು. ಕೇಶವನ ಗಾಬರಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಇವರಿಗೆ ಹಿಂದಿಯಷ್ಟೇ ಬರುತ್ತಿರಬಹುದೆ? ತನಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದುದನ್ನು ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಹತ್ತಿದ. ಆದರೆ ಸರಿಯಾದ ಶಬ್ದಗಳೇ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತನಗೆ ಮೊದಲು ಹಿಂದಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಂದರಲ್ಲವೆ! ಮೂರನೇ ಮಜಲೆಯ ಒಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿನ್ನೂ ದೀಪವಿತ್ತು ಇಷ್ಟಿಟು ಕೂಟ ನೆರೆದಿರಬೇಕು. ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಗೃಹಸ್ಥರು ಮಾತನಾಡಿದ್ದು ನಕ್ಕದ್ದು ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕೇಶವ ಕಿವಿ ಆರಿಸಿ ಕೇಳಹತ್ತಿದ, ಅವರಾಡುವ ಭಾಷೆ ಯಾವುದೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು. ಗೃಹಸ್ಥನೊಬ್ಬ ಹೊರಗೆ ಬಂದ. ಅವನ ಹಿಂದೆಯೇ ಇನ್ನಿಬ್ಬರು ಬಂದರು. ಏನನ್ನೋ ಮಾತನಾಡಿ ದೊಡ್ಡಕ್ಕೆ ನಕ್ಕರು. ಕೇಶವನಿಗೆ ಅವರ ಭಾಷೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಧ್ವನಿ ಏರಿಸಿ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಒದರಿ ಹೇಳಿದ.

"ನೋಡಿ, ನನ್ನ ಕೀಲಿಕೈ ಕಳೆದಿದೆ. ಬೀಗ ತೆರೆಯಲಾಗದಲ್ಲ!"

ನೆರೆದ ಗುಂಪು ಇವನ ಒದರುವಿಕೆಯನ್ನು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳದೇ ಚದುರಿತು. ಆ ಮನೆಯ ದೀಪವೂ ಆರಿತು. ಅರರೆ! ಇವರಾರಿಗೂ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೇ ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ಇವರಿಗೆ ಬರುವ ಭಾಷೆಯಾದರೂ ಯಾವುದು? ಯಾವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ತಾನೇ ನಾನು ಇವರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ? ಕೇಶವನ ಮನ ಅತೀವ ಗೊಂದಲಿಸಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯಬಹುದಾದ ಆದಿಮಾನವನ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಒದರಿದ.

"ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ..."

ಐದೂ ಮಜಲುಗಳ ಮೇಲಿನ ದೀಪಗಳು ಒಮ್ಮೆಲೇ ನಂದಿಹೋಗಿ ಕಷ್ಟಿನ ರಾಶಿಯಂತೆ ನಿಂತ ಆ ಭೂತಾಕಾರದ ಚಾಳಿನ ಕಟ್ಟಡ ನೋಡುತ್ತ ಕೇಶವ ನಿಂತಲ್ಲೇ ಕುಸಿದುಬಿದ್ದ..

ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವರು ಎದ್ದು ನೋಡಿದಾಗ ಕೇಶವ ತನ್ನ ಕೋಣೆಯ ಮುಚ್ಚಿದ ಕದದ ಇದಿರಿಗೇ ಸತ್ತುಬಿದ್ದಿದ್ದ. ಕೀಲಿಕೈ ಪೊತ್ತೆಯೊಂದು

ಇವನಿಂದ ತುಸು ದೂರ ಸಿಡಿದು ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಹಾಹಾ ಎನ್ನುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಸುದ್ದಿ ಹಬ್ಬಿ ಜನ ನೆರೆದಿತು. ನೆರೆದವರಲ್ಲೊಬ್ಬ ಕೀಲಿಕೈ ಪೊತ್ತೆಯನ್ನೆತ್ತಿ ಒಂದೊಂದೇ ಕೈಯಿಂದ ಬೀಗ ತೆರೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕಾಗುವ ಕೀಲಿಕೈಯೇ ಅಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. "ಓ! ಇದಕ್ಕೇ ಹಾಗಾದರೆ ನಡುರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಕೀಲಿಕೈ ಕಳೆದಿದೆ, ಬೀಗ ಹೇಗೆ ತೆರೆಯಲಿ? ಎಂದು ಒದರಿದಂತೆ ಕೇಳಿಸಿದ್ದು. ನನಗೆ ಆಗ ಅರ್ಥವೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ" ಎಂದ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ತಮಗೂ ಹಾಗೇ ಕೇಳಿಸಿತ್ತು ಎಂದರು. ಹೊತ್ತು ಹೋದ ಹಾಗೆ ಸುದ್ದಿ ಚಾಳು ತುಂಬ ಹರಡಿತು.

ಸಂಜೆಯಾಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಡೆದುದೆಲ್ಲ ಒಂದು ದಂತಕತೆಯೇ ಆಗಿ ಚಾಳಿನ ಹೊರಗೂ ಹಬ್ಬಿತು:

ಆ ಚಾಳಿನಲ್ಲಿಯ ಒಬ್ಬ ಸುಂದರ ಯುವಕ ಸತ್ತುಹೋದನಂತೆ. ಬೀಗದ ಕೈ ಕಳೆದುಹೋಗಿ ಮನೆಗೆ ಹಾಕಿದ ಬೀಗ ತೆರೆಯಲಾಗದಕ್ಕೆ ಮುಚ್ಚಿದ ಕದದ ಇದಿರಿಗೇ ಜೀವ ಕಳಕೊಂಡನಂತೆ!

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ:

ಯಶವಂತ ಚಿತ್ತಾಲ - (ಆಗಸ್ಟ್ 3, 1928 - ಮಾರ್ಚ್ 22, 2014) ಕನ್ನಡದ ಖ್ಯಾತ ಕತೆಗಾರ ಮತ್ತು ಕಾದಂಬರಿಕಾರ. ಅವರವರು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವ ಚಿತ್ತಾಲರು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚಿಕ್ಕ ಗ್ರಾಮವಾದ ಹನೇಹಳ್ಳಿಯವರು. ಪಾಲಿಮರ್ ಟೆಕ್ನೊಲಜಿ ಓದಿ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲೇ ನೆಲೆಸಿದರು. 'ಅವರು ಏಕೆ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ 'ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ನಿರೂಪಣೆ ಅನನ್ಯವಾಗಿದೆ. " ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದದ್ದು, ನಾನು ನಾನೇ ಆಗಲು. ನಾನು ನಾನಾಗಿಯೇ ಉಳಿದು, ಉಳಿದವರಿಂದ ಬರೆಯಲು ಪ್ರೀತಿಸುವುದನ್ನು ಕಲಿಯಲು, ಪ್ರೀತಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ, ಜೀವಂತ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಲು. ಉಳಿದವರನ್ನು ತಿದ್ದುವುದಕ್ಕಲ್ಲ- ಆ ಯೋಗ್ಯತೆಯಾಗಲೀ ಅಧಿಕಾರವಾಗಲೀ ನನಗಿಲ್ಲ. 'ಕಥೆಯಾದಳು ಹುಡುಗಿ 'ಕಥಾ ಸಂಕಲನ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಸಂಕಲನ. 'ಬೀಗದ ಕೈ 'ಕಥೆಯು ಅನುಭವವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸದ ಎದುರಿಸದ ದುರ್ಬಲ ನಾಯಕನಿಂದ ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕಿಗೆ ಹೊಸ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ತರಬೇಕೆನ್ನುವ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಗಟ್ಟಿ, ದೃಢ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ಹೊಂದಿದ ಚಿತ್ರಣ ಕಥೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸು ಮಾಗಬೇಕೆನ್ನುವ ಆಶಯ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಇದೆ.

ಹಿನ್ನೆಲೆ:

ಮನುಷ್ಯ ಸಂಘಜೀವಿ. ಆತ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಜೀವಿಸಲಾರ . ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಶವನು ಅನುಭವಿಸುವ ಒಂಟಿತನ ಎನ್ನುವುದು ಆತನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬೀಗ ಹಾಕಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸಮಾನ. ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹಾಕುವ ಬೀಗದಂತೆ, ಆತ ತನ್ನ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ಹೊರಗಿನ ಪ್ರಪಂಚದಿಂದ, ಹಾಗೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ದೂರವಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಡುವುದರಿಂದ ಹೇಗೆ ಒಂಟಿತನಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂಬ ತಾತ್ವಿಕ ಸಂದೇಶವನ್ನೂ ಲೇಖಕರು ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಬೀಗ ಮತ್ತು ಬೀಗದ ಕೈ ವಿಭಿನ್ನವಾದರೂ, ಅವುಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬಿತ. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಕಥೆಯ ಮೂಲಕ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಗಳು ಹೇಗೆ ಜೊತೆ ಜೊತೆಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಪದಗಳ ವಿವರಣೆ:

- * ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭಾಷೆ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ.
- * ಸಿಸೇಮ್-ನಾನು ಕೂಡ. ಹಾಗೆ.
- * ಚಾಳಿ-ಮನೆ, ಕಟ್ಟಡ
- * ಚಾರಪಾಯಿ-ಹಗ್ಗದ ಹಾಸಿಗೆ
- * ಮಾವಿನಕುವೆ-ಹೊನ್ನಾವರ ತಾಲೂಕಿನ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿ, ಭಟ್ಟಳದ ಬಂದರಿಗೂ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದೆ.

ಭಾಷಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು:

- ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ: ಕೇಶವ ಮತ್ತು ಲಾಕಡಾವಾಲಾ ಈ ಇಬ್ಬರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಿ, ಆಧುನಿಕ ಉದ್ಯೋಗ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಿ ಚರ್ಚಿಸಿ.
- ಚಿಂತನ-ಮನನ ಚಟುವಟಿಕೆ: ಈ ಕಥೆ ಪ್ರಕಾರ “ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಭದ್ರತೆ ಬೇಕು ಆದರೆ ಭಯ ಬೇಡ” ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- ಸಾಮೂಹಿಕ ಚರ್ಚೆ (Group Discussion): “ತಾಂತ್ರಿಕ ಭದ್ರತೆ ಜಾತಿ, ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಸಹಾಯಕ?” ಎಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ.
- ಕೇಶವ - ಲಾಕಡಾವಾಲಾರ ಸಂವಾದ ಬರೆಯಿರಿ.

- ಕೇಶವನಿಗೆ ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಬೀಗದ ಕೀ ಸಿಗುತ್ತದೆಯೇ?
ಸಂಜೀವಿನಿಯೊಂದಿಗೆ ಅವನು ಮತ್ತೆ ಭೇಟಿಯಾಗುತ್ತಾನೆಯೇ? ಕಥೆಯನ್ನು
ನಿಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸಿ.
- ಕೇಶವ - ಭದ್ರತೆಗಾಗಿ ಆತಂಕಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯಕ್ತಿ
- ಲಾಕಡಾವಾಲಾ - ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರೀತಿ ಮಿಶ್ರಿತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಕಥೆಯ
ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಚಿತ್ರಾತ್ಮಕ ಗುಣಚಿತ್ರ ಬರೆಯಿರಿ.
- “ಕೇಶವ - ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಭೀತಿಯ ಪ್ರತೀಕ”
- “ಕೀಲಿಕೈ - ಭದ್ರತೆಗೂ ಹಿಂದೆ ಇರುವ ಸಂಕೇತ”

ಕಥೆಯ ನಾಟ್ಯಾತ್ಮಕ ಮನೋಭಾವಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ. ಕಾಲಮಾನ: 3-5 ನಿಮಿಷ

- ಕೇಶವನು ಲಾಕಡಾವಾಲಾಳಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯುವಂತೆ
- ಸಂಜೀವಿನಿಯು ತನ್ನ ಮನದಾಳದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಶವನಿಗೆ ತಿಳಿಸುವಂತೆ,
ಕಥೆಯ ಪಾತ್ರದಿಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯಿರಿ.
- ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಆಧಾರದ ತೂಕ" ನೈಜ
ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಭದ್ರತೆ (Security), ಆಂತರಿಕ ಆತಂಕ (Anxiety),
ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಗಳ (Relationships) ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ.
- ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಆತ್ಮನಂಬಿಕೆ - ಕೇಶವನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಒಳಹೊಕ್ಕು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ",
ಕಥೆಯ ಮೂಲಕ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ
ಕಲಿಸಲು. (Psychology Circle)

• ಸಮಯರೇಖೆ (Timeline Making)

ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಪ್ರಮುಖ ಘಟನೆಗಳ ಕಾಲಕ್ರಮ ವಿವರಿಸುವ
ಚಟುವಟಿಕೆ.,ಸಂಜಿಕಾಲದ ಕೀಲಿಕೈ ತಪ್ಪುವುದು → ಥಿಯೇಟರಿನ ದೃಶ್ಯ →
ರಾತ್ರಿಯ ವೈಫಲ್ಯ → ಬೆಳಗಿನ ನಿಗೂಢತೆ

ಪೋಸ್ಟರ್ ನಿರ್ಮಾಣ (Poster Making)

- “ಭದ್ರತೆ - ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದ ಬೀಗ”

• “ಮಾನಸಿಕ ಒತ್ತಡ – ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನೇ ಮುರಿಯಬಲ್ಲದು”, ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ.

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು :

1. ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಗ ಮತ್ತು ಬೀಗದ ಕೈ ಏನನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಿದೆ? ಚರ್ಚಿಸಿ.
2. ಸಿನಿಮಾ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಸಂಜೀವಿನಿಗೂ ಹಾಗೂ ಕೇಶವನ ಮಧ್ಯೆನಡೆದ ಮೌನ ಸಂಭಾಷಣೆ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಏನನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದೆ? ವಿವರಿಸಿ.
3. ಸಿನಿಮಾ ನೋಡಿ ಮನೆಗೆ ಬರುವಾಗ ಕೇಶವನಿಗಾದ ಅನುಭವವನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.
4. ಕೀಲಿ ಕೈ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅವಾಂತರಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿ.
5. ಕೇಶವ ಸತ್ತ ನಂತರ ಚಾಳುವಿನ ನೆರೆಹೊರೆಯವರು ಏನೆಂದು ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡರು? ವಿವರಿಸಿ.
6. ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಸತ್ತು ಹೋಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಬೀಗದ ಕೈ ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದೆಯೇ? ಚರ್ಚಿಸಿ.
7. ಕೇಶವನು ಅನುಭವಿಸುವ ಒಂಟಿತನ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಬಿಂಬಿತವಾಗುತ್ತದೆ? ವಿವರಿಸಿ.
8. ಕೇಶವ ಮತ್ತು ಸಂಜೀವಿನಿಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಥೆಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದು. ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ.
9. ಸಂಜೀವಿನಿಯ ಪ್ರೇಮವು ಕೇಶವನ ಜೀವನದ ಬೀಗವನ್ನು ತೆರೆಯುವ ಬೀಗದ ಕೈಯಾಗಬಹುದಿತ್ತೇ? ವಿವರಿಸಿ/ವಿಮರ್ಶಿಸಿ.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಓದಿಗಾಗಿ: ಯಶವಂತ ಚಿತ್ತಾಲರ ಇನ್ನಿತರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಓದಿ.

*****

ಭಾಗ - 2 ಕೌಶಲ್ಯ

ನಿರಂತರವಾದ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಒಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದು ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಗಳನ್ನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ತಿಳಿಯುವುದನ್ನು 'ಕೌಶಲ್ಯ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನೂ ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಅನುಭವದಿಂದಲೇ ಕಲಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾಗ 2 ಕೌಶಲ್ಯ

ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ ಸೂಚನೆ

1. ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಲು ಹೇಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಅಭ್ಯಾಸ- ಈ ಭಾಗ ಆಗಿದೆ.
2. ಇದರಲ್ಲಿ ಮಾತು, ಬರಹ ಮತ್ತು ಚಟುವಟಿಕೆ- ಎಂಬ ಮೂರು ಭಾಗಗಳಿವೆ.
3. ಭಾಗ-1 ಕೌಶಲ್ಯ ಭಾಗವು 30 ಅಂಕಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.
4. ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಭಿನ್ನ. ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಒಂದು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣತಿ ಪಡೆದಿದ್ದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಇನ್ನೊಂದು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣತಿ ಪಡೆದಿರಬಹುದು. ಇಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಶೇಷವಾದ ಗುಣವನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ತರುವುದು ಕೌಶಲ್ಯದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕು.
5. ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಅರಿತಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಅವರು ತಮ್ಮ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ, ಬರಹದಲ್ಲಿ,

ಇನ್ನಿತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತರಗತಿಯ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿಯೇ ಬಳಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು.

6. ಪ್ರತಿ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಯು ಕೌಶಲ್ಯವಾಗುವಲ್ಲಿ ಅದು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರಲು ಯಾವ ಯಾವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಅಧ್ಯಾಪಕರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಿವರಿಸಿ, ಅದನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬಳಸುವಂತೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಬೇಕು.
7. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆ ಇರುವಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೂ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ, ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ, ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ತಮ್ಮ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
8. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರು 5 ಅಥವಾ 8 ಅಥವಾ 10 ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ಒಡೆದು (ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮೇಲೆ ಆಧಾರಿತ), ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಅಥವಾ ಇಬ್ಬರು ಅವರಲ್ಲಿಯೇ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡು ವಿಷಯವನ್ನು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅವಕಾಶ ದೊರಕುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
9. ಯಾವ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂಬ ಸೂಚನೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಈ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ವಿಷಯದ ಭಾಗಕ್ಕಿಂತ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡುವಂತೆ ಇರಬೇಕು. ಉದಾ: ಸಿ ಎನ್ ಆರ್ ರಾವ್

ಬಗ್ಗೆ ನೀವು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡ ವಿಶೇಷ ಅಂಶಗಳೇನು? ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಲು ನೀವು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಸಿದ್ಧತೆಗಳೇನು? ಇಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಎದುರಿಸುತ್ತಾರೆ.

10. ಮುಂದೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಗಳಿಸಲು ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾದ ಸಂವಹನದ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳಲು, ವಿಷಯವನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಬಳಕೆಯ ಭಾಷೆ ಇದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಲದು. ಅದರೊಡನೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗಿಂತ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸೃಜನಶೀಲವಾಗಿ ಭಾಷೆ ಬಳಸುವಂತಾಗಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಾವು ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಉಂಟಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಕೌಶಲ್ಯದ ಭಾಗವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

1. ಮಾತಿನ ಕೌಶಲ್ಯ

‘ಸಂವಹನ’ ಇಂದಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಮಾತು ಸಂವಹನದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಹಾಗೂ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ‘ಮಾತು ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ಜಗಳವಿಲ್ಲ, ಊಟ ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ರೋಗವಿಲ್ಲ’ ಎಂಬ ಗಾದೆಯಂತೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲೂ ಮಾತಿಗೆ ಮಹತ್ವವಿದೆ.

ಇಂದಿನ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಾತು ಬಂಡವಾಳದ ಸ್ವರೂಪ ಪಡೆದಿದೆ. ಮಾತು ಕೇವಲ ಒಂದು ಕಲೆ ಅಥವಾ ಶಬ್ದಗಳ ಜೋಡಣೆಯಲ್ಲ. ಅದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಚಿಂತನೆ, ಭಾವನೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಪ್ರತೀಕ, ಸಂಬಂಧಗಳ ಸೇತುವೆ - ಹೀಗೆ ತನ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇಂದಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಾತಿನ ಕೌಶಲ್ಯದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಪದವಿ ತರಗತಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಬರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ದಿನ ದಿನಕ್ಕೆ ವೃತ್ತಿಯೂ ಸವಾಲಿನ ಕೆಲಸ ಆಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಭಾಷೆಯನ್ನೂ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಬಳಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹಿತರೊಂದಿಗೆ ಬಳಸುವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲು ಬಾರದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ತಾವು ಬಳಸುವ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅದನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಪದವಿ ಪಠ್ಯದ ಭಾಗ-2ರಲ್ಲಿ ಮಾತಿನ, ಬರಹದ ಕೌಶಲ್ಯದ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪಡೆಯಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಮೊದಲ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ‘ಮಾತಿ’ನ ಕೌಶಲ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಲು ವಿಷಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ‘ಮಾತಿ’ನ ಕೌಶಲ್ಯಕ್ಕಾಗಿ 4 ಗಂಟೆಗಳ ಅವಧಿಯನ್ನು ನಿಗದಿ ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಮೂರು ವಿಷಯಗಳು ಪ್ರತಿ ವಿಭಾಗಕ್ಕೂ ಇವೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ 5 ಅಥವಾ 7 ನಿಮಿಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ

ಮಾತನಾಡಬೇಕು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು 7 ಅಥವಾ 10 ಜನರ ಒಂದು ಗುಂಪನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಅವರು ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ, ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಒಬ್ಬರು ಅಥವಾ ಇಬ್ಬರು ವಿಷಯವನ್ನು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಬೇಕು. ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಂಡಿಸುವಾಗ ಅವರಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಗೊಂದಲ, ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಿದ ಸವಾಲು. ವಿಷಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸುವಾಗ ಉಂಟಾದ ಅವರ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಇವುಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ.

ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆಯೇ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಕೇಳಲಾಗುವುದು.

- ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ನೀವು ಹೇಗೆ ಪೂರ್ವ ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ?
- ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಹೆದರಿಕೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಿ? ಈ ಮಾದರಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಎದುರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮಾತಿನ ಬಗ್ಗೆ, ಮಾತನಾಡುವಾಗ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಇದು ಮಾತಿನ ಕೌಶಲ್ಯದ ಹಿಂದೆ ಇರುವ ಉದ್ದೇಶ.

ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ:

ಇಂದಿನ ವೃತ್ತಿಪರ ಜಗತ್ತು ವೇಗವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವಂತಹದು. ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಜಾಗತೀಕರಣ, ಮತ್ತು ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕತೆಯ ನಡುವೆಯೂ ಮಾನವ ಸಂಬಂಧಗಳ ಮಹತ್ವ ಮಾತ್ರ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಮಾತಿನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು -ಅಥವಾ ವಾಚಿಕ ಸಂವಹನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು- ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರ ಯಶಸ್ಸಿನ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿವೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬಿಬಿಎ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಂತ ನಿರ್ವಹಣಾ ಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ, ಮಾತು ಕೇವಲ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಾಧನವಲ್ಲ; ಅದು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ, ಭರವಸೆ ಮೂಡಿಸುವ, ಮತ್ತು ಗೆಲುವು ಸಾಧಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಮಾತಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಕೇವಲ ಮಾಹಿತಿ ವಿನಿಮಯ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅದು ನಾಯಕತ್ವ, ಒಕ್ಕೂಟ, ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸುವ ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸಾರ್ವಜನಿಕತೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ,

ಪ್ರಬಂಧ ಕೌಶಲ್ಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಜ್ಞಾನ ಇತ್ಯಾದಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಇದನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಮಾತು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರಬೇಕು: ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತಹ ಸರಳ ಪದ ಬಳಕೆ ಮಾಡಬೇಕು.
- ಯಾರು ತಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೋ, ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನವಿರಬೇಕು.
- ಆಂಗಿಕತೆಯನ್ನು (Body Language) ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ ಒಂದು ಭಾಷೆಯೇ ಆಗಿದೆ.
- ಧ್ವನಿ ನಿಯಂತ್ರಣವೂ ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಯ ಭಾಗವೇ ಆಗಿದೆ. (Voice Modulation)

ಉದ್ಯೋಗ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾತಿನ ಮಹತ್ವ :

- ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಹಕರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಲು,
- ಹೆಚ್‌ಆರ್ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಶನಗಳು ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ,
- ಒಂದುಗುಂಪಿನ ನಾಯತ್ವ ವಹಿಸಿಕೊಂಡು, ಗುಂಪನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಲು,
- ಮಾತು ಒಂದು ಶಕ್ತಿಯುತವಾದ ಆಯುಧದಂತೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಾತಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗಬಹುದಾದ ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ನಿವಾರಣೆ:

- ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವ ಅವಕಾಶಗಳ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಾರೆ.
- ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಸ್ಪೀಚ್ ಕ್ಲಬ್‌ಗಳು, ಮಾಕ್ ಇಂಟರ್ವ್ಯೂ, ಡಿಬೇಟುಗಳು ಮತ್ತು ಕೌನ್ಸೆಲಿಂಗ್ ಸಹಾಯವಾಗಬಹುದು.

ಇಂದಿನ ಬಿಬಿಎ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಾತಿನ ಕೌಶಲ್ಯವು ಕೇವಲ ಪಠ್ಯದ ಭಾಗವಲ್ಲ, ಅದು ಭವಿಷ್ಯದ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ನಿರ್ವಹಣಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ಅಥವಾ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಷ್ಟೇ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಸೂಚಕವಲ್ಲ:

ಮಾತಿನ ಮೂಲಕ ಶ್ರೋತೃವಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೇ ನಿಜವಾದ ವೃತ್ತಿಪರತೆ.

ಇಂದಿನ ಬಿಬಿಎ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ 'ಮಾತು' ಎಂಬುದು ಶಕ್ತಿಯ ಅಸ್ತವಾಗಿದೆ. ಉತ್ತಮವಾದ ಮಾತಿನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ತಾಂತ್ರಿಕ ಜ್ಞಾನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಬಲ್ಲವು. ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ವೈಚಾರಿಕ ಶಕ್ತಿ, ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ತೋರಿಸಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಬಿಬಿಎ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ತನ್ನ ಮಾತಿನ ಶಕ್ತಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಗಬೇಕು. ಅದು ಅವರ ಭವಿಷ್ಯದ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ದಾರಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ನಿಮ್ಮ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ 5ರಿಂದ 7ನಿಮಿಷಗಳ ಕಾಲ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿ,

ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳು:

1. ನಿಮ್ಮ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಕಂಪನಿಯ ಕೆಲಸಗಾರರ ಕೆಲಸದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಲು ನಿಮ್ಮ ಬಳಿ ಇರುವ ಉಪಾಯಗಳೇನು? ಈ ಕುರಿತು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ 10 ನಿಮಿಷಗಳ ಕಾಲ ಮಾತನಾಡಿ,
2. ಕಾಯ್‌ಜನ್ (Kaizen) ಇದು ಜಪಾನ್ ದೇಶವು ಬಳಸುವ ನಿರ್ವಹಣಾ ತತ್ವ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ನಿಮ್ಮ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿ.
3. ಕರ್ನಾಟಕದ ಯಶಸ್ವಿ ಉದ್ಯಮಿದಾರರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿ,

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

1. ಕಂಪನಿಯ ಕೆಲಸಗಾರರ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಎದುರಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾವುವು?
2. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಇತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಹೇಗೆ ಇತ್ತು? ವಿವರಿಸಿ.

*****

2. ಬರಹದ ಕೌಶಲ್ಯ

ಜಾಗತೀಕರಣವು ಎಲ್ಲೆಡೆ ಹಬ್ಬುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಮಯದ ನಿರ್ವಹಣಾ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ಬಿಬಿಎ ವಿನ್ಯಾಥಿಗೆ ಬರಹ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು (Writing Skill) ಮಾತಿನಂತೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿವೆ. ಬರಹವು ಕೇವಲ ಮಾಹಿತಿ ಅಲ್ಲ; ಅದು ಸ್ಪಷ್ಟತೆ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ವೃತ್ತಿಪರತೆ ಮತ್ತು ಸಂಘಟನೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಉದ್ಯೋಗ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಉದ್ಯೋಗಿಯ ಬರಹ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಾತ್ಮಕ ಮಾನದಂಡ ವಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

1. ಬರಹದ ಸ್ವರೂಪ ಹೇಗಿರಬೇಕು?

ಬರಹವು ಭಾವನೆ, ವಿಚಾರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷತೆಯ ಶಾಶ್ವತ ದಾಖಲೆಯಾಗಿದೆ. ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಿರ್ಧಾರ, ವರದಿ, ಇಮೇಲ್ ಅಥವಾ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಬರಹದ ಮೂಲಕವೇ ವ್ಯವಹರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಸೂಕ್ತ ಬರಹವಿಲ್ಲದೆ:

- ಆಂತರಿಕ ಸಂವಹನ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಗ್ರಾಹಕ ಸಂಪರ್ಕ ದುರ್ಬಲಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
- ಸಂಸ್ಥೆಯ ನೀತಿಯ ಅಡಿಪಾಯ ಕುಗ್ಗುತ್ತದೆ.

ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ್ದು:

- ಬಿಸಿನೆಸ್ ಲೆಟರ್/ಇಮೇಲ್ ಬರವಣಿಗೆ
- ವರದಿ ಬರವಣಿಗೆ (Reports & Analysis)
- ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ರೂಪಿಸಿ ಬರೆದು ಕೊಡುವಿಕೆ.
- ಆಂತರಿಕ ಜಾಹೀರಾತು, ನೋಟಿಸ್. ಮೆಮೊ ಇತ್ಯಾದಿ.
- ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ಬರಹ (Assignments, Case Studies)

ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟ, ಸರಳ ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಬರಹ ಅತ್ಯಗತ್ಯ.

3. ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಮಹತ್ವ:

- ಉದ್ಯೋಗಮೇಳದಲ್ಲಿ ರೆಸ್ಯೂಮ್‌ಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವಿಕೆ. ತಮ್ಮ ಬಗೆಗಿನ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಮತ್ತು ಖಚಿತವಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಆಕರ್ಷಕವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಜಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯ. ಇಂತಹ ಅಭ್ಯರ್ಥನ ಪತ್ರಗಳು ಮುಂದೆ ಸಂದರ್ಶನ ಪಡೆಯಲು ಪ್ರವೇಶ ದ್ವಾರ.

ಕಚೇರಿ ಸಂವಹನದಲ್ಲಿ:

- ಇಮೇಲ್, ವರದಿ ಮತ್ತು ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳ ಮೂಲಕ ದೈನಂದಿನ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಭಾಷೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಮತ್ತು ತಕ್ಷಣವೇ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ಇರಬೇಕು.
- ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ವರದಿ ಮತ್ತು ಇಂಟರ್‌ನಲ್‌ನ ವರದಿಗಳ ಬರವಣಿಗೆಯೂ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

4. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಎಂತಹ ಬರವಣಿಗೆಯ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು?

- ಕಛೇರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಪದಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ತಮ್ಮ ಬರಹದಲ್ಲಿ ಬಳಸಬೇಕು.
- ಜನರನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತಹ ವಾಕ್ಯ ರಚನೆ, ಪದ ಬಳಕೆ ಇರಬೇಕು.
- ಬರಹದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆ ಮತ್ತು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತತೆ ಇರಬೇಕು.
- ಖಚಿತ ಪದಪ್ರಯೋಗ ಮತ್ತು ಉದಾಹರಣೆಗಳ ಬಳಕೆ ಇರಬೇಕು.

ಬಿಬಿವಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬರಹ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ಮಾತಿನಷ್ಟೆ ಮುಖ್ಯ. ನಿರ್ವಹಣಾ ತೀರ್ಮಾನ, ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂವಹನ, ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಡಳಿತದ ಚಲನೆ ಎಲ್ಲವೂ ಬರಹದ ಮೇಲೆಯೇ ನಿಂತಿವೆ. ಉತ್ತಮ ಬರಹವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ವೃತ್ತಿಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟ ಸಂವಹನ, ದೃಢ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಕೆಲಸದ ಶಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಬಿಬಿವಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಬರಹ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವಶ್ಯಕವೂ, ಆವಿಭಾಜ್ಯವೂ ಆಗಿದೆ.

ಈ ಕೆಳಕಂಡ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿ, ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ಬರವಣಿಗೆಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಒಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ, ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿ.

ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇದ್ದಲ್ಲಿ 7 ಅಥವಾ 10 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಗುಂಪನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಅವರು ವಿಷಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ, ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಅಥವಾ ಇಬ್ಬರು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಷಯ ಮಂಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳು:

1. ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ಕಂಪನಿಯವರನ್ನು ಅವರವರ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರನ್ನಾಗಿಸುತ್ತೀರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು ಲೇಖನ ಬರೆಯಿರಿ.
2. ಒಂದು ಕಂಪನಿಯ ಕೆಲಸಗಾರರ ನಡುವಿನ ಮನಸ್ತಾಪವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಬಳಸಿ ಹೇಗೆ ಪರಿಹರಿಸುತ್ತೀರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು ಲೇಖನ ಬರೆಯಿರಿ.
3. ನೀವು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕಂಪನಿಯ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಬಳಿ ಉಪಾಯಗಳು ಇವೆಯೇ? ಈ ಕುರಿತು 100 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಿ.

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

1. ನೀವು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಬರೆಯಲು ಹೇಗೆ ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಸುತ್ತೀರಿ?
2. ಬರವಣಿಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ನಿಮಗೆ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನವಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅಥವಾ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೇಳಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತೀರೋ? ವಿವರಿಸಿ.

*****

3. ಚಟುವಟಿಕೆ ಕೌಶಲ್ಯ

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಪೂರ್ಣವಾಗಲು ಒಂದು ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಜೀವನವು ಕೇವಲ ಪುಸ್ತಕದ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಲ್ಲ; ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ರೂಪಕ್ಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಅಗತ್ಯ. ಶಿಕ್ಷಣವು ಮನಸ್ಸು, ದೇಹ ಮತ್ತು ಮನೋಭಾವಗಳ ಸಮನ್ವಯವನ್ನೇ ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಅವುಗಳ ನಡುವಿನ ಸೇತುವೆಯಂತಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು.

ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳು:

1. ಭಾರತದ ಪಾರಂಪರಿಕ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕೌಶಲ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಒಂದು presentation ಅನ್ನು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿ.
2. ಬಿಬಿಎ ನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಕನ್ನಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಓದುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು (data) ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ.
3. ನಿಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಇರುವ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಯುವ ಮಹಿಳಾ ಉದ್ಯಮಿಯನ್ನು ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡಿ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಈ ಮೇಲಿನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ವಿವಿಧ ಬಗೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷಯವನ್ನು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಬೇಕು.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಚಿತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ, ಫೋಟೋಗ್ರಫಿಯ ಮೂಲಕ, ಜಾಹೀರಾತು ತಯಾರಿಸುವ ಮೂಲಕ

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

1. ಮಹಿಳಾ ಉದ್ಯಮಿಯನ್ನು ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡುವಾಗ ಯಾವ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಸಂದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದಿರಿ.
2. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ವ್ಯಾಪಾರದ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕ್ರಮವನ್ನು ನೀವು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಮಂಡಿಸಿದಿರಿ?

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆ

ಅವಧಿ : 3 ಗಂಟೆಗಳು

ಒಟ್ಟು ಅಂಕಗಳು : 80

- I ಈ ಕೆಳಗಿನ ಐದು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕೈದು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ. 5×2=10
 (ಒಟ್ಟು 8 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.
 ಭಾಗ 1ರಿಂದ 5 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು
 ಭಾಗ 2ರಿಂದ 3 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು
 ಯಾವುದಾದರೂ 5 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾರೆ.)
- II ಅ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಹತ್ತರಿಂದ ಹದಿನೈದು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ 6×5=30
 ಉತ್ತರಿಸಿ. (ಭಾಗ 1ರಿಂದ ಒಟ್ಟು 5 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.)
 ಆ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಹತ್ತರಿಂದ ಹದಿನೈದು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ
 ಉತ್ತರಿಸಿ. (ಭಾಗ 2ರಿಂದ 3 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.)
- III ಅ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತರಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು 4×10=40
 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ. (ಭಾಗ 1ರಿಂದ ಒಟ್ಟು 3 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು
 ಕೊಡಬೇಕು.)
 ಆ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತರಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು
 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ. (ಭಾಗ 2ರಿಂದ 3 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.)

ಆಂತರಿಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಸ್ವರೂಪ :

ನಿರಂತರವಾದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವು ತರಗತಿಯ ಒಳಗಡೆ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ 20 ಅಂಕಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ವಿಭಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಸೆಮಿಸ್ಟರ್ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿನ ಲಿಖಿತ ಪರೀಕ್ಷೆ 80 ಅಂಕಗಳು, Formative Assessment ಹಾಗೂ Summative Assessment ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು 100 ಅಂಕಗಳು.

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಮಾನದಂಡಗಳು	ಅಂಕಗಳು
1	ಸೆಮಿನಾರ್	05
2	ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ಮೂಲಕ ಆಂತರಿಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ	10
3	ನಿಯೋಜಿತ ಕಾರ್ಯ (ಎಫ್ ಎ)	05
	ಒಟ್ಟು(1+2+3)	20
	ಸೆಮಿಸ್ಟರ್ ಅಂತ್ಯದ ಪರೀಕ್ಷೆ (ಎಸ್ ಎ)	80
	ಒಟ್ಟು (ಎಫ್ ಎ+ ಎಸ್ ಎ)	100

ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿ ಸದಸ್ಯರು:

ಡಾ. ಬಿ.ಎನ್. ಪೂರ್ಣಿಮಾ

ಕನ್ನಡ ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸೇಂಟ್ ಜೋಸೆಫ್ಸ್ ಕಾಲೇಜು
ಶಾಂತಿನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಡಾ. ಕೆ. ಅಶ್ವತ್ಥಮ್ಮ

ಕನ್ನಡ ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು,
ಅಲ್ ಅಮೀನ್ ಕಲೆ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಕಾಲೇಜು ಬೆಂಗಳೂರು

ಡಾ. ಎ.ಸಿ. ಗೀತಾ

ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ
ಡಾ.ಎನ್ ಎಸ್ ಎ ಎಂ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಬೆಂಗಳೂರು

ಡಾ. ರಂಗಸ್ವಾಮಿ ಹೆಚ್.ಟಿ.

ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ
ವಿ.ಇ.ಟಿ. ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು ಬೆಂಗಳೂರು